

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII.

Additions to the flora of the Czech Republic. VII.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾ *Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, 128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz*

²⁾ *Moravský Lačnov 287, 568 02 Svitavy; e-mail: pavel.lustyk@svi.cz*

Abstract

This seventh part of floristic contributions includes data about critically endangered species, new species to the flora of the Czech Republic as well as novelties from particular regions of the country. Data about alien species found in the Czech Republic for the first time (*Actinidia deliciosa*, *Potentilla adscharica*, *P. radiata*, *Ribes sanguineum* and *Sedum pallidum*) are included. The intergeneric hybrid $\times$ *Festulpia* is new to the flora of the Czech Republic. For the very rare species *Ceterach officinarum*, *Dryopteris remota*, *Heleochloa alopecuroides*, *Herniaria hirsuta*, *Hippocrepis comosa*, *Senecio rupestris* and *Veronica opaca* new localities are given. Several critically endangered species (according to the Black and Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are mentioned from territories where no occurrence had been reported so far (e.g. *Arnoseris minima*, *Bupleurum rotundifolium*, *Carex dioica*, *Chimaphila umbellata*, *Dactylorhiza traunsteineri*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis microphylla*, *Epipogium aphyllum*, *Equisetum variegatum*, *Galium tricoratum*, *Gentianella amarella* subsp. *amarella*, *Geranium divaricatum*, *Gymnadenia densiflora*, *Juncus tenageia*, *Montia fontana*, *Ophrys apifera*, *Orobanche picridis*, *Polycnemum majus*, *Potentilla rupestris*, *Pyrola media*, *Scrophularia vernalis*, *Senecio doria*, *S. paludosus*, *Trifolium retusum*, and *Valerianella carinata*). Finally, less rare species are mentioned from areas where they had not been discovered yet. In addition, also the most significant finds from works published in 2007 (species new to the Czech flora and critically endangered species) are mentioned.

K e y w o r d s : floristics, new finds, the Czech Republic

N o m e n k l a t u r a : Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý [ed.] (2007), Moravec et al. (1995)

Úvod

Tak jako v předešlých letech, předkládáme opět po roce v dalším pokračování Additament široce shrnuté výsledky čilého floristického průzkumu v České republice. Kromě nově publikovaných významných nálezů a údajů o kriticky ohrožených druzích (kategorie C1) v roce 2007 uveřejňujeme množství významných nálezů, dosud nepublikovaných, které nám byly do redakce zaslány. K obohacení tentokrát přispělo i vydání zpracovaných Floristických kurzů v Berouně (2001) a především ve Slavkově u Brna (2006). Jaké jsou tedy výsledky?

Jako novinku v domácí květeně lze označit nález mezirodového křížence $\times$ *Festulpia* (Předšumaví). Na seznamu druhů k nám zavlečených nebo nově zplněných rovněž přibyla nová jména (*Actinidia deliciosa*, *Ribes sanguineum*, *Sedum pallidum*), k nim lze přiřadit i dva druhy z rodu *Potentilla*, které byly determinovány při studiu herbářového materiálu, ale jejich výskyt na našem území byl pouze přechodného charakteru (*P. adscharica* a *P. radiata*). U několika velice vzácných druhů se podařilo nalézt po dlouhé době nové lokality, např. *Ceterach officinarum* (Kamýk nad Vltavou), *Dryopteris remota* (Předšumaví), *Heleochoa alopecuroides* (vodní nádrž Vranov), *Herniaria hirsuta* (Strakonicko), *Hippocrepis comosa* (Evaň) a *Senecio rupestris* (Boršov, Vratíkov).

Největší část nálezů zde uvedených tradičně patří do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1): např. *Arnoseris minima*, *Bupleurum rotundifolium*, *Carex dioica*, *Chimaphila umbellata*, *Dactylorhiza traunsteineri*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipactis microphylla*, *Epipogium aphyllum*, *Equisetum variegatum*, *Galium tricorneratum*, *Gentianella amarella* subsp. *amarella*, *Geranium divaricatum*, *Gymnadenia densiflora*, *Juncus tenageia*, *Montia fontana*, *Ophrys apifera*, *Orobanche picridis*, *Polycnemum majus*, *Potentilla rupestris*, *Pyrola media*, *Scrophularia vernalis*, *Senecio doria*, *S. paludosus*, *Trifolium retusum*, *Valerianella carinata*, *Veronica opaca* a druhů silně ohrožených (C2), z nich uvádíme alespoň *Gagea bohemica* a *Potentilla micrantha*. Mnohé taxony byly rovněž opět nalezeny ve fytochorionech, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny.

Všechny uváděné lokality v Additamentech jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci (Pruner & Míka 1996). Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného okresu. U jednotlivých kategorií zvláště chráněných území podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. používáme následující zkratky: přírodní památka (PP), přírodní rezervace (PR), národní přírodní rezervace (NPR), národní přírodní památka (NPP) a chráněná krajinná oblast (CHKO). Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), je-li doklad v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad (Kotlaba 1999). U taxonů zařazených do Červeného seznamu cévnatých rostlin ČR (Procházka 2001) uvádíme kategorii jejich ohrožení; šipkou je případně označen návrh na její změnu. Symbolem † jsou označeny již zaniklé výskyty. K některým druhům byly editory Additament připojeny komentáře, jsou podepsané zkratkou „[eds]“.

V případech literárních údajů převzatých ze Zpráv ČBS a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje publikované v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem,

tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Děkujeme a vysoce oceňujeme spolupráci se všemi, kdo se na obsahu *Additament* podílejí a věříme, že i nadále zachovají tomuto titulu přízeň, aby jeho další pokračování byla pro poznání české květeny neméně přínosná jako ta předchozí.

***Abutilon theophrasti* Med.**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Městec Králové (distr. Nymburk): okraj řepného pole vlevo od silnice do Dlouhopska, na severním okraji lesa Holička, 50°11'29" N, 15°18'06" E, 220 m n. m., několik fertilních rostlin (6. 8. 2007 not. *P. Novák*).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Žiželice (distr. Kolín): zarůstající odvodňovací kanál vpravo od silnice do Hradištká II., za mostem přes dálnici, 50°07'31" N, 15°24'05" E, 210 m n. m., desítky fertilních rostlin (7. 8. 2007 not. *P. Novák*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659d, Milovice u Hořic (distr. Jičín): řepné pole 1,5 km S od středu obce, 50°20'32,4" N, 15°37'49,4" E, 290 m n. m., několik desítek rostlin (23. 7. 2008 leg. *V. Samková & J. Zámečník*, HR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5660c, Rašín (distr. Jičín): řepné pole u východního okraje vesnice, ca 750 m J–JJZ od železničního přejezdu silnice do Jeřic, 50°19'52" N, 15°40'50" E, 287 m n. m. (24. 10. 2003 leg. *M. Ducháček*, HR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5760a, Horní Dohalice (distr. Hradec Králové): řepné pole 0,3 km V od obce, 50°17'05" N, 15°42'46" E, 280 m n. m. (10. 8. 2006 leg. *A. Chejnovská*, HR, det. *V. Samková*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5658a, Nemyčevy (distr. Jičín): řepné pole 200 m JJV od železniční zastávky (2008 leg. *J. Rydlo*, ROZ).
- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): na svahu nově budovaného obchvatu města při severozápadním okraji vodní nádrže Rozkoš, 293 m n. m., 50°23'34,9" N, 16°3'18,7" E (2006 leg. *F. Krahulec*, PRA).
41. Střední Povltaví, 6350c, Dobříš (distr. Příbram): u potůčku u obce Ostrov (2. 10. 1977 *sine coll.*, PRC).
- 55e. Markvartická pahorkatina, 5658a, Jičíněves (distr. Jičín): řepné pole 1,3 km VSV od železniční zastávky (2008 leg. *J. Rydlo*, ROZ).
62. Litomyšlská pánev, 6063c, Horky (distr. Svitavy): hnojiště u polní cesty asi 1 km SZ od kostela v obci Bohunice, 49°54'46" N, 16°14'55" E, 310 m n. m., 3 bohatě plodné rostliny (30. 9. 2007 foto *P. Novák*).
62. Litomyšlská pánev, 6164a, Morašice (distr. Svitavy): rumiště na rozorané louce vpravo od silnice do Litomyšle asi 0,8 km VSV od kostela v obci, 49°52'14" N, 16°14'39" E, 340 m n. m., 1 rostlina posekaná před vykvetením (2007 not. *P. Novák*).
62. Litomyšlská pánev, 6164d, Osík (distr. Svitavy): dno vypuštěného Osického rybníka, 49°51'9" N, 16°17'36" E, 340 m n. m., 1 fertilní rostlina (2. 10. 2006 foto *P. Novák*).

Z uvedených fytochorionů není mračňák *Theophrastus* v Květeně ČR udáván (Slavík in Hejny & Slavík 1992: 284, 286). Aktualizovaný souhrnný výčet lokalit známých do roku 1996 je uveden v pozdější publikaci Jehlíka (Jehlík 1998).

[eds]

Abutilon theophrasti má v současné době v Čechách centrum rozšíření na polích na Kolínsku. Ve fytochorionu Rožďalovická tabule byl sbírán autorem na řadě dalších lokalit

(Žehuň 2000, Choťovice 2001, Jestřábí Lhota 2005, Němčice 2008), herbářové položky k těmto nálezům jsou uloženy ve Střeďočeském muzeu v Roztokách u Prahy (ROZ).

Jaroslav Rydlo

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha.

***Actinidia deliciosa* (Chev.) Liang & Ferguson**

syn.: *A. latifolia* var. *deliciosa* Chev., *A. chinensis* var. *deliciosa* (Chev.) Chev., *A. chinensis* var. *hispida* Liang, *A. chinensis* hort. non Planch.

10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nusle: rostliny vyrůstající ze štěrbin v nábrežních zdech po obou březích kanalizovaného toku Botiče v délce 1 km podél Sekaninovy ulice a u Petrohradské ulice v Praze-Vršovicích, ca 195 m n. m., celkem 7 sterlních rostlin (společně s 12 jedinci *Ficus carica*), největší z nich dosahují až čtyři metry a plazí se v křovinách, které rostou nad zdi (září 2008 leg. Jan Rydlo et al., ROZ, det. A. Skalická; leg. Jaroslav Rydlo, PRC).

Nový adventivní druh v květeně ČR.

Aktinidie lahodná (*Actinidia deliciosa*) byla jako volně rostoucí liána nalezena v září 2008 v Praze. Do této chvíle nenajdeme v domácí botanické literatuře žádnou zmínku o adventivním výskytu, až na výjimky to platí i pro sousední země. Jako samostatný druh byla *A. deliciosa* klasifikována poprvé až v roce 1984, a proto se v literatuře, především zahradnické, často setkáváme s informací, že se jedná o pouhé synonymum druhu *A. chinensis* Planch. (aktinidie čínská) nebo o její varietu *A. ch.* var. *deliciosa* (Li et al. 2007). Aktinidie lahodná, resp. její kultivary (nejčastěji 'Hayward') je v současnosti ve světě nejrozšířenějším pěstovaným druhem rodu *Actinidia* (čel. *Actinidiaceae*). Podle posledních studií rod zahrnuje 66 druhů rostoucích ve východní a jihovýchodní Asii (Huang et al. 2003 sec. Ivánek 2006), autoři zpracování v díle Flora of China (Li et al. 2007) ve zřetelně širším druhovém pojetí uvádějí 55 druhů. Těžiště výskytu leží právě v Číně, uvádí se odtud 44 endemických druhů, 27 z nich bylo čínskými botaniky popsáno až po roce 1975 (Li et al. 2007). Některé z aktinidií zasahují na sever až do Poamuří, pouze čtyři druhy se vyskytují v sousedních zemích mimo čínské území (Huang et al. 2003 sec. Ivánek 2006). Aktinidie jsou většinou dlouhověké, bujné dřevité liány s opadavými listy, dosahující délky až několika desítek metrů, skoro všechny druhy jsou dvoudomé, plodem je bobule s tuhým oplodím, která obsahuje množství drobných černých semen. U některých pěstovaných druhů se v poslední době podařilo vyšlechtit i jednodomé kultivary. Vedle poměrně choulostivých druhů *A. chinensis* a *A. deliciosa* (tedy pravých kiwi), které vyžadují přibližně podobné klimatické podmínky jako vinná réva, se u nás občas v kultuře pěstují i mrazuvzdorné aktinidie *A. arguta* (Sieb. & Zucc.) Miq. (a. význačná) a *A. kolomikta* (Rupr. & Maxim.) Maxim. (a. kolomikta neboli amurská), označované někdy jako minikiwi. Velkoplošně se kiwi pěstuje v celé řadě zemí, nejvíce v Itálii a na Novém Zélandu (zde má moderní pěstování aktinidií nejdelší tradici, z novozélandského domorodého slova kiwi rovněž pochází celosvětově mnohem známější komerční název tohoto ovoce), významným producentem plodů kiwi je rovněž Chile, Francie,

Japonsko, Řecko a USA. V posledních ca 25 letech kiwi díky chutným plodům s vysokým obsahem vitamínu C úspěšně proniklo na středoevropský trh a dováží se sem nyní ve velkém objemu. Není proto překvapením, že v roce 1998 byl zaznamenán v Porýní první případ zplnění ve volné přírodě v Evropě (Kasperek 2003) a později v rychlém sledu následovaly zprávy o nálezích v dalších evropských zemích. Nyní jsme svědky jeho spontánního uchycení i na území ČR.

Stanovištní podmínky na lokalitě v Praze jsou velmi obdobné jako v případě prvního nálezu v Porýní – kanalizované koryto potoka Botič v souvislé městské zástavbě, jehož tok je nadměrně znečištěn organickými odpady. Zdrojem výskytu jsou bezesporu semena z konzumovaných plodů kiwi, která, jak bylo pokusně potvrzeno, velmi dobře klíčí a v důsledku teplých zim v posledních letech mohou mladé rostliny dále na lokalitě úspěšně přežít, podobně jako společně s nimi nalezené rostliny *Ficus carica*. Na lokalitách se pak může kiwi dále šířit pravděpodobně i vegetativně. V literatuře se udává, že kiwi začíná kvést po 5–10 letech, jednotlivé odrůdy se ve svých vlastnostech poměrně výrazně liší. V botanické zahradě UK v Praze se druh pěstuje ve venkovním prostoru více než 25 let a velmi bohatě zde kvete a plodí, plody dozrávají až během listopadu. Vše nasvědčuje tomu, že se zplnělé rostliny kiwi objeví zakrátko i na jiných vhodných místech v ČR. V Bádensku-Württembersku (Radkowsch 2008) byl tento druh nově nalezen na okraji jedlobukového lesa, kam se pravděpodobně dostal s vyvezeným čistírenským kalem.

J. Hadinec, A. Skalická & Jan Rydlo

- Ivánek I. (2006): Ověření možných způsobů množení a využití druhů rodu *Actinidia* v podmínkách ČR. – Ms., 130 p. + příl. [Díseřt. práce; depon. in: Knih. ČZU Praha]
- Kasperek G. (2004): Kiwifruit (*Actinidia deliciosa* Liang & Ferguson) occurring in the wild in Western Germany. – *Florist. Rundbr.* 37: 11–18.
- Li X., Li J. & Soejarto D. (2007): *Actinidiaceae*. – In: Zhengyi W., Raven P. & Deyuan H. [eds], *Flora of China*, 12: 334–360, Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.
- Radkowsch A. (2008): Die Kiwi (*Actinidia deliciosa*) – Eine neue Adventivpflanze im Nordschwarzwald. – *Florist. Rundbr.* 41: 47–50.

***Adonis flammea* Jacq.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Mašovice (distr. Znojmo): Mašovická stělnice, střed severní části, v okraji pole (29. 6. 2006 foto Z. Musil; 19. 9. 2006 not. T. Vymyslický & Z. Musil; Bravenčová et al. 2007: 97).

***Agropyron pectinatum* (M. Bieb.) P. Beauv.**

C1

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Hodějice (distr. Vyškov): polní cesta vedoucí přes kopec směř Heršpice, ca 0,6–1,2 km JJV od hospody v centru obce, 230–260 m n. m. (13. 7. 2006 leg. J. Štěpánek, PRC; Grulich 2007).

***Althaea officinalis* L.**

C2

- 21b. Hornomoravský úval, 6469d, Charváty (distr. Olomouc): ca 750 m S od kostela v obci, meze na povolna stoupajícím svahu, které hraničí se zemědělskou kulturou, 49°31'26,2" N, 17°15'03,2" E, 215 m n. m., ca 75 fertilních rostlin (2006 leg. T. Vynikal, OL, rev. B. Trávníček).

Lokality proskurníku mimo oblast Panonika byly dosud považovány za druhotné (cf. Slavík in Hejný & Slavík 1992: 296–298). Vzhledem k početnosti populace a stanovištním podmínkách na lokalitě lze však usuzovat na možný primární výskyt druhu na střední Moravě. Nově nalezená populace se nachází v zachovalejším společenstvu vysokobylinného lemu (sv. *Senecion fluviatilis*) v blízkosti řeky Moravy, její početnost i vitalita je pozoruhodná, výskyt byl potvrzen i v roce 2007.

T. Vynikal

V rozsáhlém rukopisném materiálu ing. Čestmíra Deyla, uloženém v knihovně olomouckého střediska Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, ve složce pod názvem „Svahy nad nivní rovinou Moravy severně od Charvát“ z roku 1990, který se vztahuje k výše uvedené lokalitě, není tento druh uveden. V jeho kartotéce druhů jsou však údaje z Hornomoravského úvalu od Grygova (1971), Olomouce-Lazců (1971) a od Krčmaně (1988).

[eds]

Amaranthus deflexus L.

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Černá Pole: trávník před střední zdravotnickou školou v Merhautově ulici Z od křižovatky s ulicí Jugoslávskou (mezi ulicemi Jugoslávská a Ryšánkova), 1,05 km JJZ od kostela v Husovicích, několik jedinců v úzkém pruhu podél vysazených jehličnanů, 49°12'15,5" N, 16°37'22,4" E, 220 m n. m. (červenec 2008 not. *J. Danihelka*); sečený trávník v horní, tj. severovýchodní části Erbenovy ulice mezi chodníkem a cyklostezkou vedoucí na Drobného ulici a oploceným areálem Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity, 1,3 km (ZJZ)–JZ od kostela v Husovicích, 49°12'40,9" N, 16°37'32,1" E, 220 m n. m., několik jedinců (2007–2008 not. *J. Danihelka*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-střed: před severovýchodním cípem bloku domů v ohybu ulice Cejl u Zábřdovického mostu, sečený ruderalizovaný nitrofilní trávník, 49°12'10,3" N, 16°37'40,2" E, 205 m n. m., desítky rostlin v hustém porostu na ploše asi 50 m² (25. 9. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU); západní nábřeží Svitavy, asi 80 m J od Zábřdovického mostu, pořádku vtroušen ve vysoké jednoleté až vytrvalé nitrofilní mezofytní ruderalní lemové vegetaci mezi cestou a zdí průmyslové budovy, 49°12'08,0" N, 16°37'41,0" E, 205 m n. m. (25. 9. 2007 leg. *D. Simonová & K. Fajmon*, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno-střed: Moravské náměstí, severovýchodní roh hlavního parčíku (jihozápadní roh křižovatky ulic Koliště a Lidická), řídká nitrofilní vegetace v cípu silně ruderalizovaného trávníku mezi chodníky, 49°11'59,8" N, 16°36'27,7" E, 218 m n. m. (4. 7. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU), 5 obrážejících trsů po posečení, spolu s *Amaranthus blitum* a *Chenopodium vulvaria* (7. 8. 2008 not. *K. Fajmon*); Malinovského náměstí, trávník před Mahenovým divadlem, 49°11'45,2" N, 16°36'50,2" E, asi 210 m n. m., několik trsů (3. 8. 2008 not. *J. Danihelka*); jižní pata domu na severní straně východního konce ulice Vodní (asi 180 m JZ od katedrály sv. Petra a Pavla), spára mezi okrajem chodníku a patou domu, 49°11'23,4" N, 16°36'21,3" E, 210 m n. m., jeden bohatě rozvětvený jedinec (5. 10. 2005 not. *K. Fajmon*); okraj autobusového nástupiště v ulici Úzká, asi 1,5 m široký nezastavěný pás na vyvýšeném stupni mezi jihovýchodní zdí obchodního domu Tesco a nízkou betonovou opěrnou zdí podél chodníku, 49°11'20,8" N, 16°36'47,1" E, 205 m n. m., desítky rostlin v řídké ruderalní vegetaci mezi živým plotem z hlohyně šarlatové (*Pyracantha coccinea*) a zdí domu, místy též při vnějším okraji živého plotu (25. 9. 2007 a 26. 7. 2008 not. *K. Fajmon*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno-Štýřice: ulice Jílová, na kontaktu dlážděného chodníku a sečeného ruderalizovaného trávníku s dominantními druhy *Lolium perenne*, *Hordeum murinum* a *Setaria verticillata*, 49°10'44,8" N, 16°35'36" E, 265 m n. m. (26. 7. 2007 leg. *Z. Lososová*, BRNU).

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina / 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-střed: ulice Veletřní, vysychavá až suchá ruderalizovaná a místy sešlapávaná travnatá místa mezi tramvajovým kolejštěm a chodníkem a podél plotů a zdí domů S od tramvajové trati s přesahem do některých dvorů, 205 m n. m., stovky plodných rostlin (30. 8. 2007 not. *K. Fajmon*); západní část tramvajové točny na Mendlově náměstí, na několika místech sečeného trávníku, zejména v narušenějších částech na okrajích a v blízkosti vysazených keřů (srpen 2007 a 31. 7. 2008 not. *K. Fajmon*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-střed: severozápadní část parčíku před blokem domů mezi ulicemi Poříčí, Nové Sady a Křídlovická (asi 90 m VSV od středu křižovatky ulic Poříčí a Nové Sady), 49°11'5,1" N, 16°36'13,0" E, 200 m n. m., několik desítek rostlin v ruderalizovaných trávnících a jejich okrajích a v prasklinách asfaltovaného chodníku (31. 7. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Černovice: Černovická pískovna, asi 1,8 km Z–ZSZ od železničního nádraží Brno-Slatina, opuštěná terasa pískovny, která dříve sloužila též jako skládka, 49°10'31,5" N, 16°39'33,6" E, 235 m n. m., jeden rozložitý trs (13. 10. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

Podle Květeny České republiky (Jehlík in Hejný & Slavík 1990: 306) je laskavec skloněný z Brna znám od roku 1905 a vyskytuje se zde vzácně. Jelikož v některých částech Brna (zejména ve Starém Brně) je tento druh poměrně častý a jelikož konkrétní lokality v Květeně chybí, uvádíme zde přehled současných brněnských lokalit. Nejde o vyčerpávající výčet, jenž by vycházel z podrobného průzkumu, ale o hrubý přehled založený na našich příležitostných pozorováních. Další výskyty uvádí Unar (1978), Grüll (1979), Dvořák et al. (1983) a Unar & Unarová (1986) a několik jiných je ještě doloženo v BRNU. Dvě z nich jsou pravděpodobně totožné se dvěma námi předkládanými lokalitami – na okraji výkopu před střední zdravotnickou školou u křižovatky ulice Merhautovy a Jugoslávské (1976 leg. *J. Unar*; Unar 1978) a Brno-Tuřany, na skládce ve zrušené pískovně (1966 leg. *F. Grüll*; Grüll 1979) – a několik dalších historických lokalit je některým současným lokalitám velmi blízko. To mimo jiné svědčí o poměrně dlouhodobém přežívání alespoň některých populací. Z nepublikovaných nálezů v BRNU stojí pro doplnění představy o rozšíření laskavce skloněného v Brně za zmínku ještě tyto výskyty: na okraji chodníku v ul. Myslbekově v Brně-Židenicích, 1972 leg. *F. Grüll*; Vinohradská (Staré Černovice), 1975 leg. *F. Dvořák*; na okraji chodníku u parkoviště na konci Francouzské ulice (u divadla Radost), 1983 leg. *J. Unar*; Brno-Židenice, demolice na Staré osadě (nyní tramvajová smyčka), 1984 leg. *F. Dvořák*; Žerotínovo náměstí, u platanu, 1991 leg. *J. Unar*; Brno-Lesná, při okraji chodníku mezi ul. Heleny Malířové a poliklinikou, 1992 leg. *J. Unar*; Brno-Komárov, v trávníku na ulici Dornych pod železničním mostem, 1999 leg. *T. Vymyslický*; ulice Tkalcovská, v chodníku, 1999 leg. *T. Vymyslický*. Vzhledem k počtu lokalit, početnosti některých populací i dlouhodobé perzistenci některých z nich lze říci, že je tento jihoamerický laskavec už trvalou součástí ruderalní flóry města Brna, tedy nikoli jen druhem pomíjivě zavlékaným.

K. Fajmon, J. Danihelka & Z. Lososová

Dvořák F., Grüll F., Kühn F., Unar J. & Unarová M. (1983): Další příspěvek k rozšíření antropofytických druhů rostlin v Brně a jeho širším okolí. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 18: 207–213.

Grüll F. (1979): Synantropní flóra a její rozšíření na území města Brna. – *Stud. ČSAV* 1979/3: 1–228.

Unar J. (1978): Zajímavější nálezy antropofytů v Brně a v Ostravě. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 13: 196–198.

Unar J. & Unarová M. (1986): Zajímavější floristické nálezy z Moravy a z Čech. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 21: 210–214.

***Anacamptis pyramidalis* L. C. Richard**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): louka na levém břehu potoka 1,4 km Z od kostela, 48°54'25,9" N, 17°32'41,8" E, 360–400 m n. m., ca 50 rostlin (11. 6. 2006 not. P. Batoušek & V. Ondrová; Šmiták et al. 2007).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Suchov (distr. Hodonín): Suchovské Mlýny, louka s rákosinou na mokřadu (nad Baladovými) 2,5 km J od kostela, 48°53'13" N, 17°33'51,9" E, 460 m n. m., ca 70 rostlin (11. 6. 2006 not. P. Batoušek; Šmiták et al. 2007). Jedná se o ověření údaje „Podhradské louky, 1925 not. S. Staněk“ po více než osmdesáti letech.
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Suchov (distr. Hodonín): louka na pravé straně údolí proti NPR Jazevčí 0,8 km JZ od Suchovských Mlýnů, 48°52'45,2" N, 17°34'12,1" E, 370 m n. m., ca 100 rostlin (18. 6. 2005, 2008 not. V. Ondrová & P. Batoušek).

Excerpcí terénních záznamníků Stanislava Staňka a získáním údajů z herbářů bylo zjištěno 12 lokalit *Anacamptis pyramidalis* v katastrech obcí Nová Lhota a Suchov, jejichž hranice probíhá v komplexu luk v údolí Veličky (Jatiová & Šmiták 1996, Staněk et al. 1996). Vlivem zemědělské činnosti posledních čtyřiceti let byla většina lokalit zničena. Druh vymizel i z dosud zachovalých luk, např. v NPP Bůrova a v širokém okolí Fojtického mlýna byla nalezena pouze jedna rostlina. Vzhledem k tomu, že některé široce pojaté lokality představují plochu i více než čtvereční kilometr velkou, mohou být zde uvedené nálezy jen jejich upřesněním.

P. Batoušek

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přír. Klubu Uherské Hradiště, příl. [1]: 1–198.

***Androsace elongata* L.**

C2

85. Krušné hory, 5445c, Hora Sv. Šebestiána (distr. Chomutov): lesní cesta zpevněná čedičovým štěrkem mezi zaniklými obcemi Pohraniční a Jilmová, ca 4 km SZ od obce, ca 790 m n. m. (1993 leg. Č. Ondráček, CHOM). V následujících letech se už pochybek na lokalitě znovu neobjevil.
85. Krušné hory, 5643b, Boží Dar (distr. Karlovy Vary): široká lesní cesta zpevněná čedičovým štěrkem v sedle mezi kótami Klínovec (1244 m) a Macecha (1113 m), 50°23'33,1" N, 12°59'05,8" E, ca 1100 m n. m., velmi hojně; spolu s *Filago arvensis*, vzácně s *Artemisia absinthium* (31. 5. 2008 not. T. Burian).

Na obě lokality byl pochybek zavlečen s čedičovým štěrkem, v případě výskytu na Klínovci s největší pravděpodobností z lomu ve Stráži nad Ohří v Doupovských horách, v případě první lokality se lom nepodařilo zjistit. Jedná se o absolutně nejvýše zaznamenaný výskyt zavlečení pochybku prodlouženého na území ČR, bezpochyby se jedná jen o přechodné zavlečení.

T. Burian & Č. Ondráček

Antennaria dioica* (L.) Gaertn.*C2**

63e. Polišsko, 6263a, Zrnětín (distr. Svitavy): suchá lesní cesta v jehličnaté monokultuře na hraně pravého svahu údolí, 550 m ŽJZ od křižovatky silnic na jižním okraji obce, 49°47'07" N, 16°11'26,5" E, 540 m n. m., 5 sterilních lodyh (6. 6. 2007 not. P. Novák).

Anthriscus cerefolium* subsp. *trichosperma* (Schult.) Arcang.*C4a**

18b. Dolnomoravský úval, 7069c, Vacenovice (distr. Hodonín): u cesty k samotě Růdník 100 m J od obce, smíšený les, 210 m n. m. (13. 5. 2008 not. J. Čáp).

Z fytochorionu Dolnomoravský úval je tento taxon uveden v Květeně ČR (Slavík in Slavík et al. 1997: 282) jen z lokality Hodonín, polesí Černé bláto.

***Arabis hirsuta* (L.) Scop.**

93b. Krkonoše subalpínské, 5260c, Pec pod Sněžkou, (distr. Trutnov): okraj Úpského rašeliniště, podél turistického chodníku mezi rašeliništěm a Luční boudou, sušší, mírně sešlapávané okraje turistického chodníku v subalpínském stupni, 1430 m n. m., několik málo desítek rostlin (16. 8. 2006 leg. K. Fajmon, BRNU).

Lokalita se nachází nedaleko od místa výškového maxima uvedeného pro huseník srstnatý v Květeně České republiky: „Rudník v Obřím dole, ca 1120 m“ (Štěpánek in Hejný & Slavík 1992: 134). Pravděpodobně jde o jeho nejvýše položenou známou lokalitu v České republice, byť sem byl zjevně zavlečen.

K. Fajmon

Arnoseris minima* (L.) Schweigger & Koerte*C1**

67. Českomoravská vrchovina, 6957d, Stálkov (distr. Jindřichův Hradec): na jihozápadním okraji osady (2001 not. P. Doležal; Lepší 2007).

89. Novohradské hory, 7254c, Černé Údolí (distr. Český Krumlov): ca 0,9 km SZ od středu osady v poličku pro zvěř, 720 m n. m., 1 rostlina (2005 leg. M. Lepší, CB; Lepší 2007).

Lepší M. (2007): *Arnoseris minima* (L.) Schweigger & Koerte – písečnatka nejmenší. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P., Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII., Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 47: 91–104.

Batrachium baudotii* (Godr.) F. W. Schultz*C1**

14a. Bydžovská pánev, 5858d, Pamětník (distr. Hradec Králové): jižní okraj zatopené pískovny 350 m V od obce, S od silnice do obce Štít, 50°07'20,4" N, 15°27'40,9" E, 212 m n. m. (24. 6. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/176, herb. Kaplan).

O ekologii a současném rozšíření lukušníku Baudotova v ČR je toho známo velmi málo. Soudě podle recentních nálezů (Samková 1999, Kaplan in Additamenta IV.: 87, 2005) se zdá, že druh nachází optimum v nížinných zatopených pískovnách v takovém stupni sukcese, kdy voda již obsahuje dostatečné množství živin, ale ještě není příliš eutrofizovaná a kalná. Druh zde roste i v hlubší vodě a při březích jsou nacházeny jen utržené a vyplavené

fragmenty. Tyto rostliny často nemají vyvinuté plovoucí lupenité listy s charakteristicky utvářenou, obvykle trojsečnou čepelí, což také může přispívat k tomu, že zůstávají nerozpoznány.

Z. Kaplan

Samková V. (1999): Příspěvek k rozšíření některých vzácných a ohrožených druhů rostlin ve východních Čechách. – Acta Mus. Reginahradec., ser. A, 27: 19–74.

***Bolboschoenus yagara* (Ohwi) Y. C. Yang & M. Zhan** →C2

42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6352a, Dublovce (distr. Příbram): západní břeh rybníka Musík, 345 m n. m., bohatá populace (2. 10. 2005 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček, rev. M. Ducháček); rybník Kumšik, 360 m n. m., hojně (19. 6. 2005 not. *J. Malíček*); rybník Kvasetín JZ od obce, 385 m n. m., hojně (7. 8. 2007 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček, rev. M. Ducháček).

Nový druh pro fytochorion Sedlčansko-milevská pahorkatina.

83. Ostravská pánev, 6175a, Děhylov (distr. Opava): na břehu hráze (silnice) Poštovního rybníka při Děhylovu, ca 100 m S od železniční zastávky Děhylov, 49°52'53,0" N, 18°10'16,2" E, 210 m. n. m., 2 rostliny (16. 6. 2007 leg. *D. Hlisenikovský*, FMM, rev. M. Ducháček).

V bujném porostu *Persicaria amphibia* s méně hojnou *Salvinia natans* rostly pouze dvě rostliny kamyšníku vrcholičnatého, avšak v obtížně dostupných místech v litorálu rybníka naproti hrázi může být jeho výskyt četnější.

D. Hlisenikovský

***Bromus carinatus* Hook. & Arn.**

18b. Dolnomoravský úval, 7070c, Žeraviny (distr. Hodonín): jihozápadní okraj obce, asi 80 m JJZ od nové kaple, okraj sečeného trávníku při silnici na ulici před domem, 48°54'25,9" N, 17°23'22,9" E, 185 m n. m., dva trsy s celkem asi pěti prýty (7. 6. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

***Bromus commutatus* Schrader** C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Řečkovice a Mokrá Hora: asi 775 m ZJZ od kostela na Palackého náměstí, pusté vysychavé místo se substrátem s příměsí kamení a stavební drti v nevyužitém prostoru mezi nově postavenými obytnými bloky, roztroušeně spolu s druhem *B. japonicus*, 49°14'52,8" N, 16°34'21,1" E, 240 m n. m., desítky trsů (31. 5. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU). V roce 2008 na tomto místě začali stavět nový blok domů, takže příhodná stanoviště pro sveřep luční se zde omezila na nevelké plošky kolem staveniště – několik rostlin (červen 2008 not. *K. Fajmon*).

V brněnském univerzitním herbáři (BRNU) se nám podařilo najít jedenáct dokladů sveřepu lučního z Brna a nejbližšího okolí (až na jediný vše rev. V. Pluhař). Nejstarší z těchto dokladů pochází z roku 1895 od někdejšího Kamenného mlýna v Pisárkách („Steinmühle bei Brünn“, *K. Rothe*), nejčerstvější pak z roku 1984 z Lesné („Brno-Lesná, kolem chodníku a kolejí tramvaje č. 9 a 15 pod samoobsluhou Lesanka“, *J. Unar*). Z Brna pocházejí i rostliny vydané jako no. 187 v exsikátové sbírce Fl. Exs. Reipubl. Českoslov. („in rudertis ad

urbem Brno“, *J. Podpěra* 1925). Nejblíže od místa nového nálezu je v BRNU tento sveřep doložen z Králova Pole („na rumišti u Královopolských strojiren v Brně“, *M. Smejkal* 1957). Vzhledem k tomu, že byl *B. commutatus* sbírán v Brně během posledního století víceméně pravidelně, se zdá, že se tady vyskytuje nepřetržitě, byť vzácně. Malý počet nálezů lze kromě nepochybné vzácnosti tohoto sveřepu připočítat také jeho nesnadné určitelnosti a habituální podobnosti s některými častějšími druhy (*B. japonicus*, případně *B. hordeaceus*). Obtížnost určování je patrná i z toho, že z jedenácti zmíněných dokladů z BRNU bylo původním sběratelem správně určeno pouze šest. O počtu opačných záměn, tj. jiných druhích určených jako *B. commutatus*, přehled nemáme, ale jejich frekvence bude asi ještě větší.

Dobře viditelným a stálým znakem vhodným pro odlišení sveřepu lučního je podle naší zkušenosti typ odění listových pochev (podobné odění má pouze velmi vzácný *B. racemosus*). *Bromus commutatus* má totiž na listových pochvách jediný typ zhruba stejně dlouhých chlupů, které jsou středně dlouhé, na pohled tuhé, odstálé, mírně nazpět směřující. *Bromus japonicus* i *B. hordeaceus* mají kromě tohoto typu chlupů také husté kratší chlupy a rovnovážně odstálé měkce vyhlížející dlouhé chlupy, které jsou často poněkud zprohýbané a propletené, takže odění jako celek působí huňatým dojmem. Dnes velmi vzácný *B. arvensis* má listové pochvy pokryté pouze velmi krátkými hustými chlupy, zatímco *B. secalinus* subs. *secalinus* má i dolní listové pochvy zcela lysé.

K. Fajmon & J. Danihelka

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): loučka na jižním břehu rybníka Výtopa (V od rybníka Nesyt), asi 1,4 km J od výpusti rybníka Nesyt, narušovaný suchý trávník na okraji zřídka používané polní cesty, 48°45'54" N, 16°44'26" E, 177 m n. m. (14. 6. 2007 leg. *K. Fajmon & J. Danihelka*, BRNU).

Z nejjihnější Moravy je nám známo jen málo literárních údajů. Makowsky (1863) sice uvádí od Pavlova a Mikulova taxon *B. arvensis* var. *nutans* se synonymy *B. commutatus* Schrad. a „*B. patulus* MK.“, údaj se však pravděpodobně vztahuje spíš k hojnějšímu druhu *B. japonicus*, jenž citovaný autor nerozlišoval. Tak Makowskyho údaj interpretoval i Podpěra (1927), který navíc uvádí i vlastní sběr sveřepu lučního z blízkosti Sedlce („nad Sedlcem“); citovaný doklad v herbáři BRNU („Mikulov: nad Selcem“; 24. 5. 1922 BRNU) je však *B. japonicus*. V herbáři BRNU jsme z této oblasti našli pouze čtyři herbářové doklady sveřepu lučního (vše rev. V. Pluhař), a to z železničního nádraží Šakvice („Bahnhof Auspitz“, *H. Laus* 1906), z jižního svahu Děvína („Süd-M.: Pollauer Berge, Südseite“, *H. Laus* 1930), od Rakvic („distr. Břeclav, okraj pole na západním okraji obce Rakvice“, *J. Unar* 1978) a snad i z blízkého okolí Mikulova (*A. Fröhlich* 1952; sběr sice není lokalizován, ale vzhledem ke sběrateli lze celkem spolehlivě usuzovat o jeho původu). Nový nález dokládá, že se zde tento druh stále vzácně vyskytuje. Zřejmě je tady také přehlížen, podobně jako v případě Brna.

K. Fajmon & J. Danihelka

Makowsky A. (1863): Die Flora des Brünner Kreises. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 1 (1862): 45–210.

Podpěra J. (1927): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. Fasc. 6/2. – Práce Morav. Přírod. Společ. 2 (1925)/10: 271–782.

***Bromus japonicus* Thunb.**

C4a

41. Střední Povltaví, 6452a, Týnčany (distr. Příbram): návrší Jarnice 500 m SV od obce, 510 m n. m., velmi bohatá populace na okraji pole (26. 6. 2005 et 28. 5. 2007 leg. *J. Malíček*, det. J. Chrtek jun., herb. Malíček).
41. Střední Povltaví, 6452a, Skoupý (distr. Příbram): kukuřičné pole ca 200 m J od obce, 450 m n. m. (4. 8. 2006 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček); okraj pole ca 200 m S od obce, 530 m n. m. (13. 8. 2007 not. *J. Malíček*).

Jedná se o izolovaný výskyt, který je v rámci ČR pozoruhodný mimo jiné vysokou nadmořskou výškou lokalit (u Skoupého 530 m). Všechny výše uvedené lokality jsou soustředěny na vápence Týnčanského krasu. Tento teplomilný polní plevel bude mít zřejmě v českém mezofytiku charakter obligátního kalcifytu.

J. Malíček

***Bupleurum rotundifolium* L.**

C1

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Letonice (distr. Vyškov): okraj pole při polní cestě mezi dvěma lesy (zelená turistická značka), ca 1,2 km Z od kostela sv. Mikuláše v obci, 380 m n. m. (11. 7. 2006 leg. *L. Čech*, herb. Čech; Grulich 2007).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Rašovice (distr. Vyškov): slunečnicové pole mezi prostředním a jižním dílem rezervace Žlíbek nad levým břehem zatrubněného bezejmenného potůčku, ca 0,75 km SV od kaple sv. Cyrila a Metoděje v obci, 250 m n. m. (13. 7. 2006 leg. *L. Čech*, herb. Čech; Grulich 2007).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6967d/6968c, Želetice (distr. Hodonín): NPP Na Adamcích, stepní svahy a bývalé extenzivní sady, 0,8–1,1 km JZ od kostela sv. Jakuba v obci, 210–250 m n. m. (11. 7. 2006 not. *V. Grulich*; Grulich 2007).

***Cardamine chelidonia* L.**

- 37d. Čkyňské vápence, 6948b, Sudslavice (distr. Prachatice): na železniční trati při severozápadním úpatí vrchu Opolenec (648,8 m) V od osady, ca 575 m n. m., několik rostlin společně s *Avena fatua*, *Bromus sterilis*, *Cardamine impatiens*, *Festuca brevipila*, *Viola tricolor* s. l. (18. 5. 2007 leg. *R. Paulič & V. Chán*, CB).

Řeřišnice vlaš'ovičnickovitá nebyla dosud z Čkyňských vápenců udávána.

R. Paulič

***Cardamine dentata* Schult.**

C2

- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6751a, Písek: velmi roztroušeně na břehu lesního rybníka Němec (na ostřůvku a v jeho okolí) 2 km VSV od obce Nový Dvůr v Písecké pahorkatině, v části zvané Písecké hory, 475 m n. m. (11. 5. 2008 leg. *J. Hadinec & R. Hlaváček*, PRC).

***Carex appropinquata* Schum.**

C2

- 28c. Mnichovské hadce, 5942b, Prameny (distr. Cheb): delší dobu nekosená bezkolencová louka s dominancí *Molinia caerulea*, 590 m JZ od kóty v Boru a 2480 m SSZ od kostela v Mnichově,

50°03'26,9 N, 12°46'12,0" E, 738 m n. m., 2 velké trsy (10. 7. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně, rev. J. Michálek).

Carex davalliana Sm.

C2

37d. Čkyňské vápence, 6948b, Sudslavice (distr. Prachatice): mokré louky pod železniční tratí při jihozápadním úpatí vrchu Opoleneč (648,8 m) J od Vanického mlýna, vápencec, ca 580 m n. m. (18. 5. 2007 leg. R. Paulič & V. Chán, CB, PRC).

37e. Volyňské Předšumaví, 6948b, Trhonín (distr. Prachatice): louka pod statkem „U Hanzlů“, 0,6 km V od osady, 700 m n. m., spolu s *Orchis ustulata* (9. 6. 2006 leg. R. Paulič & D. Půbal, CB, herb. Půbal).

Carex dioica L.

C1

28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Hoštěč (distr. Karlovy Vary): mokřad nad malým rybníkem se zrašelinělými okraji, 1000 m ZJZ od návsi v obci a 1060 m VJV od návsi ve Služetině, 49°59'19,1" N, 12°48'48,7" E, 710 m n. m. (16. 7. 2006 leg. et det. P. Tájek, rev. R. Řepka, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

[5 × 5 m, severní expozice, sklon 5°, 28. 7. 2006 P. Tájek. – E₁ (65 %): *Carex nigra* 2b, *C. panicea* 2b, *Agrostis canina* 2a, *Valeriana dioica* 2m, *Carex dioica* 1, *C. echinata* 1, *Cirsium palustre* 1, *Festuca rubra* 1, *Menyanthes trifoliata* 1, *Potentilla erecta* 1, *Angelica sylvestris* +, *Bistorta major* +, *Cardamine pratensis* +, *Carex rostrata* +, *Crepis paludosa* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum palustre* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca ovina* +, *Galium palustre* +, *G. uliginosum* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus articulatus* +, *J. conglomeratus* +, *J. effusus* +, *Luzula campestris* agg. +, *Poa pratensis* +, *P. trivialis* +, *Potentilla palustris* +, *Ranunculus nemorosus* +, *Rumex acetosa* +, *Tephrosia crispa* +, *Triglochin palustris* +, *Equisetum fluviatile* r, *Galeopsis bifida* r, *Lychnis flos-cuculi* r, *Mentha arvensis* r, *Myosotis nemorosa* r, *Ranunculus auricomus* r, *Selinum carvifolia* r, *Viola palustris* r. – E₀ (60 %): *Sphagnum warnstorffii* et *S. teres* 4, *Brachythecium rivulare* 1, *Calliergonella cuspidata* 1, *Amblystegium radiale* +, *Aulacomnium palustre* +, *Campylium stellatum* +, *Hypnum pratense* +, *Lophocolea bidentata* +, *Plagiomnium ellipticum* +, *Straminergon stramineum* +, *Tomenthypnum nitens* +.]

Jedná se o nevelký, ladem ponechaný zrašelinělý mokřad (ca 0,3 ha) s keří *Salix aurita* při okraji sousedící pastviny a s výskytem *Carex davalliana*, *Triglochin palustris*, *Menyanthes trifoliata*, *Salix rosmarinifolia*, *Dactylorhiza majalis*. *Carex dioica* zde roste roztroušeně na ploše několika málo desítek čtverečních metrů. Rostliny místy prorůstají vrstvou rašeliníků a dosahují tak výšky až 40 cm. Převažují sterilní rostliny, z fertilních jsou hojněji zastoupené samičí. Jde o druhou známou lokalitu *Carex dioica* v CHKO Slavkovský les a zároveň v celém Karlovarském kraji; dosud jedinou známou lokalitou bylo slatiniště v PR Mokřady pod Vlčkem, vzdálené odtud asi 8 km severozápadně.

P. Tájek

Carex limosa L.

C2

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454a, Břehyně (distr. Česká Lípa): nepatrný výskyt ve fragmentu as. *Sphagno subsecundi-Rhynchosporium albae* v lesním oddělení 89 na severovýchodním břehu Břežyňského rybníka (1993 not. D. Stančík, 12. 7. 1994 leg. D. Stančík, PRC); zanikající porost as. *Cariacium limosae* Braun-Blanquet 1921 na severozápadním břehu Břežyňského rybníka pod Mlýnským vrchem, 270 m n. m. (20. 7. 1995 not. D. Stančík; Stančík 1995); slatině rašeliníště na severním břehu Břežyňského rybníka 1,2 km SV od hájenky v osadě, 50°35'04" N, 14°42'25" E, 270 m n. m., několik desítek ramet (2008 leg. V. Grulich & L. Kratochvílová, BRNU).

Carex limosa je v České republice rozšířena především na rašeliništích ve vyšších pohraničních pohořích (Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Králický Sněžník, Hrubý Jeseník), kde je místy dosti hojná (Dostál 1948–1950). Naproti tomu ve vnitrozemí a zejména v nižších polohách je velmi vzácná. Více lokalit bylo zaznamenáno zejména v Třeboňské pánvi (Chán 1999) a v Jihlavských vrších (Rybniček & Rybničková 1966, Řepka 1984), na Blatensku byla zjištěna pouze jediná lokalita (Chán l. c.), dvě historické lokality byly zaznamenány i v Budějovické pánvi (Marek 1910), vzácný výskyt byl zjištěn také ve Žďárských vrších u Pilského rybníka a rybníka Rejzrnarka nedaleko Žďáru nad Sázavou (Bureš & Řepka 1991), tyto lokality však zanikly (poslední doklad 1954 J. Šmarda, BRNM). Z termofytika jsou známy pouze historické údaje: někdejší rašeliniště v Dúbravě u Bzence (1906 F. Čouka, BRNU), od Semtína (Vodák ap. Hadač & Hadač 1948), velmi staré údaje existují dále z lesa Lipiny u Pardubic a z Březí u Čáslavi (Opiz apud Čelakovský 1867).

V mezofytiku byla zaznamenána následující izolovaná naleziště: tři lokality v okolí Františkových Lázní, z nichž od Velkého městského rybníka existuje jen starý herbářový doklad z 19. století (1887 leg. Čelakovský, PR), Hůrky u Plzně (i recentně, Zahradnický, Mackovčín et al. 2004), Zvičina (Traxler ap. Rohlena 1937), další skupina historických údajů pochází z Českolipska a Dokeska. Z 19. století existuje více dokladů od Jestřebí, Starých Splavů a Doks, kde druh sbíral už Tausch (nedatované sběry z exsikátové sbírky Agrostotheca bohemia, no. 220). Dále byl tento druh pozorován u Radvanického rybníka u Sloupu, kde byl naposledy dokladován Missbachem v roce 1941 (doklad v PR); tato lokalita však již leží ve fytogeografickém podokrese Ploučnické Podještědí (53b). Údaje z Dokeska však nebyly dlouhou dobu potvrzeny. U Břežňského rybníka druh našel a sběrem doložil znovu až D. Stančík v letech 1993–1995 (Stančík 1995), ale Machová (1999) se domnívá, že jde pravděpodobně o omyl. V roce 2007 na severním břehu Břežňského rybníka druh pozorovala L. Kratochvílová; při společné exkurzi jsme v roce 2008 potvrdili výskyt v minerotrofní rašelinné vegetaci na ploše asi 10 m².

V. Grulich

- Bureš P. & Řepka R. (1991): Rozšíření vybraných ohrožených druhů cévnatých rostlin v CHKO Žďárské vrchy II. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 10: 75–164.
- Čelakovský L. (1867): Prodrromus der Flora von Böhmen. Vol. 1. – Prag.
- Dostál J. (1948–1950): Květena ČSR. – Praha.
- Hadač E. & Hadač J. (1948): Květena Pardubicka. – Pardubice.
- Machová I. (1999): Zvláště chráněné druhy rostlin z fytogeografických okresů Ralsko-bezděžská tabule a Podještědí. 2. Silně ohrožené druhy. – Severočes. Přír., suppl. 11: 110–134.
- Marek T. (1910): Květena Českobudějovicka. – Ms. [Opis; depon. in: Soukr. Knih. A. Vydrová, Včelná]
- Rohlena J. (1937): Dodatky ku květeně Čech. III. – Věda Přír., Praha, 18: 208–209.
- Rybniček K. & Rybničková E. (1966): Poznámky k novým nálezům vzácných rašelinných rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny. – Preslia 38: 413–416.
- Řepka R. (1984): Doplněk k rozšíření rašelinných a bažinných rostlin v jižní části Českomoravské vrchoviny. – Zprávy Čes. Bot. Spolec. 19: 139–142.
- Stančík D. (1995): Časoprostorové změny vegetace Břežňského rybníku. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PpF UK Praha]

Zahradnický J. & Mackovčín P. [eds] a kol. (2004): Plzeňsko a Karlovarsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, vol. 11, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 588 p.

***Carex paniculata* L.**

C4a

37e. Volyňské Předšumaví, 6648d, Sedlo (distr. Strakonice): mokřad na břehu potůčku pod hrází rybníčku 1,3 km J od kapličky v osadě, 49°18'23,5" N, 13°48'14,8" E, 420 m n. m. (13. 5. 2005 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB, rev. V. Grulich).

37e. Volyňské Předšumaví, 6848a, Zálesí (distr. Strakonice): bažinná olšina při potůčku v údolí 0,5 km S od osady, 690–700 m n. m. (5. 7. 2006 leg. R. Paulič, P. Leischner & V. Chán, CB).

Ostřice latnatá nebyla dosud z Volyňského Předšumaví známa (cf. Chán 1999), existuje odtud však nepublikovaný nález od Podmokel (Sušicko, bažinatý okraj lesa jižně Podmokel, 10. 7. 1964 leg. R. Kurka, CB).

R. Paulič

***Carex pendula* Huds.**

C4a

35c. Příbramské Podbrdsko, 6250a, Čenkov (distr. Příbram): průlomové údolí Litavky, při hluboce zaříznutém zastíněném korýtku potoka v postranním údolíčku na zalesněných Z exponovaných svazích údolí, ca 0,5 km S od kóty Starý vrch (619,5), ca 1,3 km SV–VSV od železničního mostu v obci, 49°46'50" N, 14°01'12" E, 525–530 m n. m., jedna fertilní rostlina (31. 8. 2005 not. R. Hlaváček & J. Nesvadbová).

Jedná se zřejmě o první nález pro fytochorion Příbramské Podbrdsko.

37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050b, Lhenice (distr. Prachatice): při okraji cesty vedoucí po okraji lesa u osady Borovka, ca 2,5 km JZ od obce, 48°58'10" N, 14°07'50" E, 2 trsy (květen 2007 not. J. Š. Lepš).

Nový druh pro celé jihočeské Předšumaví; ostřice převíslá je v jižních Čechách mimořádně vzácným druhem, doposud zde byl znám pouze ojedinělý výskyt v Novohradských horách a na Šumavě (cf. Lepší et al. 2006).

[eds]

Lepší M., Lepší P., Štech M., Boublík K. & Půbal D. (2006): Ostřice převíslá (*Carex pendula*) v jižních Čechách. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 46: 113–118.

***Carlina acaulis* subsp. *caulescens* (Lam.) Schübl. & Mart.**

C1

7a. Libochovická tabule, 5650a, Libochovice (distr. Litoměřice): v teplomilných trávnících na svahu v údolí Evaňského potoka (Evaňská rokle) u obce Evaň ca 2,5 km [autor uvádí v citované práci 4 km] J od města, vápnité sedimenty, téměř 200 rostlin (2006 not. T. Burian; Burian 2006).

Burian T. (2006): *Hippocrepis comosa* L. v severních Čechách: potvrzení autochtonního výskytu po 150 letech. – Severočes. Přír. 38: 133–136.

Centaurea stenolepis* Kerner*C1**

- 18b. Dolnomoravský úval, 7069c, Ratiškovice (distr. Hodonín): Hodonínská důbrava, 0,9 km J od jižního okraje obce, degradované panonské teplomilné doubravy, 48°54'21,2" N, 17°09'55,5" E, 210 m n. m. (12. 8. 2007 leg. *J. Foit*, herb. Foit, det. R. Řepka).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7069c, Hodonín: Hodonínská důbrava, 0,85 km SV od osady Pánov, okraj tyčkoviny dubu letního a přilehlého bezleší pod elektrovodem, vpravo od silnice do Ratiškovic, 48°53'31,9" N, 17°09'10,1" E, 205 m n. m. (10. 8. 2007 not. *J. Foit*).

Z Hodonínské důbravy byla chrpa úzkoperá známa ze starších údajů. V roce 2002 byl její výskyt po několika desetiletích opětovně doložen P. Kouteckým (Koutecký in Additamenta III.: 76, 2004), který uvádí dvě lokality z okolí Ratiškovic. Chrpa úzkoperá se v tomto území evidentně vyskytuje na větším množství drobných lokalit. Všechny zde dosud zjištěné populace jsou však málo početné a jsou vázané na stanoviště, která zřejmě neumožňují jejich dlouhodobou existenci (okraje lesů, lesní cesty, paseky apod.).

J. Foit

Centaureum pulchellum* (Sw.) Druce*C2**

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Dražejov (distr. Strakonice): na vlhké polní cestě směřující do Krt při západním úpatí lesa „Hliničná“ ca 1 km SSV od osady, 49°17'3,5" N, 13°52'25,6" E, 450 m n. m., velmi hojně (2004 not. *A. Friedrich*; 2005 leg. *R. Paulič*, CB; 2006 leg. *R. Paulič*, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): okraj polní cesty na západním úpatí návrší Zbuš (kóta 449,3) SZ od obce, 49°17'35,2" N, 13°56'37,6" E, 430 m n. m., ojediněle (19. 7. 2003 leg. *R. Paulič*, CB).

Ceterach officinarum* Willd.*C1**

41. Střední Povltaví, 6351b, Kamýk nad Vltavou (Strnad & Ekrt: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 221–229, 2007).

Velice překvapivý nález kyvoru lékářského, nová lokalita představuje jednu ze dvou recentních lokalit v ČR známých z primárního (skalního) stanoviště.

[eds]

***Chenopodium foliosum* Aschers.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6965a, Sobotovice (distr. Brno): v puklinách asfaltové plochy před domem č. p. 147 v ulici u říčky Syrůvky na jihozápadním okraji obce, 210 m n. m., 3 rostliny (26. 4. 2007 leg. et det. *D. Simonová* & *H. Lukšíková*, BRNU).

Tento druh je původem v pohořích jižní a střední Evropy, Asie a severní Afriky (Dostálek ml. et al. in Hejný & Slavík 1990: 236). Na severní hranici svého přirozeného areálu ve střední Evropě se vyskytuje na Slovensku, kde byl zaznamenán pod skalními převisy ve Velké Fatře (Bernátová 1986, 1991). Patří mezi kriticky ohrožené druhy slovenské flóry. V České republice je merlík listnatý (*Chenopodium foliosum*) neofytním druhem. V minulosti byl pěstován pro okrasu nebo jako listová zelenina (zvláště v 19. století). Je znám pod lidovým názvem „jahodový špenát“ podle okvětních lístků, které za zralosti dužnatí a

zbarvují se do červená. Lze se s ním poměrně vzácně setkat v teplejších oblastech na různých ruderalních stanovištích jako s pozůstatkem kultur (Dostálek ml. et al. l. c.). Ze Znojemsko-brněnské pahorkatiny byl doposud uváděn jen z Brna. V předzahrádce poblíž lokality nálezu nebyl druh zaznamenán, ani v zahrádkách v blízkém okolí. Další dva poněkud statnější exempláře byly nalezeny také na disturbované příjezdové ploše u staveniště naproti nalezišti na druhé straně říčky.

D. Simonová

Bernátová D. (1986): *Erysimo wittmannii-Hackelion deflexae* all. nov. vo Vel'kej Fatre. – Severočes. Přír. 19: 55–59.

Bernátová D. (1991): Rastlinné spoločenstvá pod skalnými prevismi vo Vel'kej Fatre. – Preslia 63: 21–46.

Chenopodium vulvaria L.

C2

10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: na východní straně Karlova náměstí, v květinovém záhonu u zastávky tramvaje „Karlovo náměstí“ (směrem od náměstí I. P. Pavlova), 50°04'33,2" N, 14°25'12,7" E, ca 190 m n. m. (2007 not. J. Šturma; 15. 8. 2008 leg. M. Štefánek, PRC).

Merlík smrdutý je dnes v Praze velmi vzácným druhem (ze zcela pochopitelných důvodů; úbytek vhodných, silně nitrifikovaných stanovišť), za posledních dvacet let byl publikován z území Prahy jediný údaj z Klárova (cf. Špryňar 1997). Nicméně podle J. Sádla (in verb.) roste merlík smrdutý v současnosti na území Prahy ještě v areálu Vinohradské nemocnice, na Petříně a v Jinonicích.

M. Štefánek

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: Palackého třída, na VSV straně ulice před blokem domů v úseku mezi ulicemi Boženy Němcové a Havlišova (asi 215 m SSZ od společenského domu Semilasso), velmi prořídly polostinný sekaný a silně ruderalizovaný nitrofilní trávník před domem, 49°13'45,0" N, 16°35'29,8" E, 240 m n. m., několik málo desítek posečených drobných rostlin (7. 9. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7065d, Novosedly (distr. Břeclav): sekaný trávník před domem na návsi asi 0,1 km SV od kostela v obci, 48°50'17" N, 16°29'39" E, 180 m n. m., několik rostlin (12. 8. 2008 not. P. Novák, P. Dřevojan & L. Hradilová); záhony v zahradě a spáry chodníku před domem na pravé straně silnice do Nového Přerova asi 0,5 km JV od kostela v obci, 48°50'01" N, 16°29'50" E, 180 m n. m., asi 15 rostlin (12. 8. 2008 not. P. Novák, P. Dřevojan & L. Hradilová).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7366a, Břeclav: mezernatý sekaný trávník před domem na pravé straně ulice Záhumní asi 0,3 km SZ od kostela v Poštorné, 48°45'14" N, 16°51'48" E, 160 m n. m., několik rostlin (10. 8. 2008 not. P. Novák, P. Dřevojan & L. Hradilová).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7366c, Břeclav: květinové záhony a mezernaté sekané trávníky před domy na více místech v ulici J. Fučíka a ulici Hraniční JV od kostela v Poštorné, 160 m n. m., asi 15 rostlin (13. 8. 2008 not. P. Novák, P. Dřevojan & L. Hradilová).
34. Plánický hřeben, 6646b, Plánice (distr. Klatovy): bohatý porost podél zdi kostela sv. Blažeje ve městě (7. 9. 2006 not. J. Hadinec & R. Hlaváček).

Špryňar P., Řezáč M., Sádlo J., Rieger M. & Manych J. (1997): Příspěvek k poznání pražské květeny. – *Natura Pragensis* 14: 113–186.

Chimaphila umbellata* (L.) Barton*C1**

36a. Blatensko, 6647b, Maňovice (distr. Klatovy): blíže lesní cesty ve starém mechatém boru ve střední části „Praseckého lesa“ 1 km Z od obce, ca 540 m n. m. (23. 6. 2007 not. R. Paulič, L. Pivoňková et al.).

Potvrzení výskytu druhu na Blatensku po mnoha desetiletích; v minulosti byl zimozelen nalezen u Kadova a u Hornosína na Blatensku (cf. Chán 1999) a v boru u Nepomuku (Maloch 1913). Nejbližší známé lokality zimozelenu na Plzeňsku se kdysi vyskytovaly na severním okraji Plzně. Poslední údaje o jeho výskytu pocházejí z první poloviny 20. stol. Od té doby zde nebyl nalezen (Sofron & Nesvadbová 1997).

Na nově objevené lokalitě bylo několik desítek rostlin, z toho dvě kvetoucí. Z dalších zajímavějších druhů rostly v okolí zimozelenu mj. *Antennaria dioica*, *Epipactis helleborine*, *Orthilia secunda*, *Platanthera bifolia*, *Pyrola chlorantha*, *P. minor* a *Scorzonera humilis*.

R. Paulič & L. Pivoňková

Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku I. – Plzeň, 316 p.

Sofron J. & Nesvadbová J. [eds] (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské muzeum, Plzeň.

Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl*C2**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Jazovice (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, pravý břeh Dyje, bahnitý náplav na břehu původního koryta Dyje proti šíji meandru Farářka, 348 m n. m. (20. 10. 2005 leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Oslonovice (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, levý břeh Dyje, Farářka, rozsáhlý bahnitý náplav s písčítým horním okrajem jižně od ostrohu meandru, 348 m n. m. (18. 10. 2005 leg. Z. Musil, L. Bravencová & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).

Jde o první zaznamenaný výskyt puchýřky útlé na Znojemsku. Výskyt tohoto evropsky významného druhu v ČR shrnul Hejný (1969), nověji jej uvádí Holub (in Čerovský et al. 1999: 103). Početná populace na lokalitě Farářka se nachází na jihovýchodním okraji české arely druhu, nejbližší recentně udávané výskyty jsou v povodí Jihlavy východně od Třeště – evropsky významná lokalita Rybníky v Pouštích (viz www.ochranaprirody.cz).

Hejný (l. c.) uvádí, že *Coleanthus subtilis* vyžaduje pro klíčení a vývoj dostatečně vlhký (nevysychavý), nejlépe bahnitý substrát, a současně periodické střídání vysokých a nízkých teplot. Tyto podmínky byly v roce 2005 na lokalitě Farářka splněny; došlo zde k obnažení velkých ploch bahnitého dna až na konci září, kdy je rozdíl denních a nočních teplot relativně vysoký a vysychání substrátu není tak rychlé, jako v letních měsících. Vzhledem k tomu, že lokalita leží nedaleko konce vzdutí nádrže a zároveň má rozsáhlý plochý břeh mírný sklon, dochází zde k občasnému obnažování poměrně velké plochy pobřeží i za běžného provozu nádrže, při kolísání hladiny v průběhu sezóny. Tak nastávají podmínky vhodné pro vývoj druhu a tím i pro dosycení jeho semenné banky na lokalitě.

L. Bartoňová-Bravencová & A. Reiter

Bravencová L., Musil Z. & Reiter A. (2007): Flóra a vegetace obnaženého dna Znojemské a Vranovské údolní nádrže (střední Podyjí). – *Thayensia* 7: 153–173.

Hejny S. (1969): *Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl in der Tschechoslowakei. – *Folia Geobot. Phytotax.* 4: 345–399.

***Corydalis alba* Mill.**

syn. *Pseudofumaria alba* (Mill.) Lidén

Na několika lokalitách byl v České republice v minulých letech (1985–2003) zaznamenán adventivní výskyt tohoto pěstovaného druhu: Nový Bydžov, Jindřichův Hradec, Ronov nad Doubravou, Praha-Satalice, Praha-Nové Město: Karlovo náměstí (Kolbek et al.: *Zprávy Čes. Bot. Spolec.* 42: 211–219, 2007).

[eds]

8. Český kras, 6051c, Řevnice (distr. Praha): štěrbin a spáry v chodníku u domu a tarasu v ulici Čs. armády na její východní straně (u prvního domu J nad křižovatkou s ulicí Seleckou) ca 0,5 km ZJZ od kostela v obci (zelená turistická značka), 49°54'45,3" N, 14°13'52" E, ca 240 m n. m. (18. 6. 2007 leg. P. Havlíček, PRC).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6752d, Týn nad Vltavou (distr. České Budějovice): ve spárách kamenné podezdívky na vnější straně plotu zahrady u rodinné vilky v severní okrajové části města v ulici Na Vinici, několik bohatě kvetoucích trsů (10. 5. 2008 not. J. Hadinec & R. Hlaváček). V zahradě se pěstovaná dymnivka očividně spontánně úspěšně množí, její další šíření do okolí mimo zahradu je však prakticky vyloučené, poněvadž po obvodu probíhá asfaltová silniční komunikace.
72. Zábřežsko-uničovský úval, 6269d, Šternberk: ve spárách kamenných zdí hradu Šternberk ve městě, na více místech např. u vstupní brány na východní straně hradu (20. 4. 2008 foto J. Hadinec).

***Corydalis cava* Schweigger & Koerte**

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Strakonice: smíšený porost na SSV svahu vrchu Kuřidla (kóta 545,6) SZ od města, ca 535 m n. m., několik desítek rostlin spolu s *Anemone ranunculoides* (12. 4. 2003 leg. R. Paulič, CB; 21. 4. 2004 not. R. Paulič & V. Chán).

Dymnivka dutá nebyla dosud ve fytogeografickém podokrese Strakonické vápence známa. I přesto, že je vrch Kuřidlo botanicky v literatuře znám již od druhé poloviny 19. století, nebyl zde tento druh nikdy dříve nalezen. Nejbližší lokality k výše uvedené se nalézají na Sušicko-horažďovických vápencích (vrch Prácheň u Horažďovic) a v Březnickém Podbrdsku (zámecký park ve Štětkni).

R. Paulič & V. Chán

***Crepis setosa* Haller fil.**

C1

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: ve spáře na okraji chodníku u vrat domu č. 96 na Palackého třídě, 230 m n. m., jediná statná rostlina (11. 6. 2007 leg. D. Dvořák, det. J. Danihelka, BRNU). V následujícím roce nebyla škarda štětkatá na lokalitě pozorována.

***Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó**

C2

78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): Gadémky, mokřad na mírně svažité louce 1,07 km VSV od ovčína na východním okraji Hryzláckých mlýnů, 48°52'58,0" N, 17°36'38,8" E, 500 m n. m., ca 25 rostlin (21. 5. 2006 leg. P. Batoušek, herb. Batoušek; 21. 5. 2007 foto P. Batoušek; Šmiták et al.

2007; Batoušek 2008); mělká sníženina na louce při hranici se Slavkovskými loukami 1,85 km SV od ovčína na východním okraji Hryzláckých mlýnů, 48°53'28,9" N, 17°36'56,5" E, 565 m n. m., 1 rostlina (20. 5. 2006 not. P. Batoušek; 20. 5. 2007 foto P. Batoušek; Šmiták et al. 2007; Batoušek 2008).

Z Bílých Karpat uvádí Batoušek (2008) prstnatec pleťový se skvrnitými listy pod jménem *Dactylorhiza incarnata* subsp. *haematodes* (Reichenb.) Soó. Skvrnitost listů je však u mnoha druhů rodu *Dactylorhiza* (vzácněji i u rodu *Orchis*) znakem sice nápadným, ale zpravidla nepřilíš stálým. Proto jsou odchylky (např. rostliny *D. majalis*, *D. fuchsii*, *D. curvifolia* s listy neskvrnitými nebo *D. traunsteineri* a *Orchis mascula* s listy skvrnitými) hodnoceny jako taxony nižšího ranku, zpravidla variety nebo formy; většinou se nepředpokládá jejich hybridogenní původ. Podobné řešení bylo přijato v převážně většině současných středoevropských květen a klíčů také pro *D. incarnata* a bude akceptováno i v Květeně ČR. Jak již autor nálezu zmiňuje, může být skvrnitost listů *D. incarnata* vyvolána hybridizací s *D. majalis*; tato hybridizace mohla jistě proběhnout nejen dříve (Batoušek 2008), ale probíhá i v současnosti. Pro hybridy je údajně typické, že mají skvrny jen v apikální polovině listu; takové listy má i jedna z vyfotografovaných rostlin v barevné příloze zmíněného článku.

K. Kubát

Batoušek P. (2008): *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó subsp. *haematodes* (Rchb.) Soó – nový poddruh prstnatce pleťového v České republice. – *Roezliana* 38: 28–29.

***Dactylorhiza traunsteineri* (Rchb.) Soó**

C1

37c. Nezdické vápence, 6847b, Strašín (distr. Klatovy): PR Na Volešku, slatinná louka v údolní nivě Novosedelského potoka 1,5 km SV od obce, 645 m n. m., více než 100 rostlin (12. 7. 2005 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB; 8. 7. 2006 not. P. Batoušek, R. Paulič & J. Šumbera; Batoušek et al. 2007).

Batoušek P., Paulič R. & Průša D. (2007): Botanický výzkum jižních Čech v roce 2006. – *Roezliana* 37: 45–49.

***Daphne cneorum* L.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Podmolí (distr. Znojmo): Lipinská cesta, okraj vysokého lesa 100 m JV od kaliště Černá luža, 48°49'31,7" N, 15°57'44,6" E, 375 m n. m. (4. 6. 1994 not. M. Štech; 2004 foto A. Reiter; 6. 5. 2006 foto Z. Musil; Bravencová et al. 2007: 101).

***Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis* Henrard**

C4b

syn.: *Digitaria ciliaris* (Retz.) Koeler; *Digitaria pectiniformis* (Henrard) Tzvelev

34. Plánický hřeben, 6547b, Nepomuk (distr. Plzeň): železniční nádraží Nepomuk, 437 m n. m., roztroušeně (14. 8. 2007 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB, PRC).

36b. Horažďovicko, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): v kolejišti u železniční stanice Horažďovice-Předměstí, 49°19'52,6" N, 13°44'17,3" E, 430 m n. m., vzácně (21. 7. 2007 leg. M. Lepší, CB 65045; 14. 8. 2007 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB).

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Žichovice (distr. Klatovy): v kolejišti před železniční stanicí, 49°16'3,6" N, 13°37'2,0" E, 460 m n. m., roztroušeně (21. 7. 2007 leg. M. Lepší, CB 65044).

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a/b, Strakonice: v kolejišti železničního nádraží ve Strakonících, 400 m n. m., vzácně (19. 7. 2007 leg. R. Paulič, CB).
- 37h. Prachatické Předšumaví, 6950a, Husinec (distr. Prachatice): v kolejišti před železniční stanicí, 49°3'1,6" N, 14°1'36,0" E, 490 m n. m., několik desítek rostlin (8. 8. 2007 leg. M. Lepší, CB 65085).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7152a, Zlatá Koruna (distr. Český Krumlov): v kolejišti poblíž železniční stanice, 48°51'0,6" N, 14°21'2,4" E, 540 m n. m., ca 100 rostlin (29. 9. 2007 leg. M. Lepší, CB 64933).

Tento taxon se v současné době v jižních Čechách intenzivně šíří především podél železničních tratí (Lepší & Lepší 2006). Dokládají to výše uvedené lokality z území, kde doposud nebyl zaznamenán (fytochoriony 34, 36b, 37e, 37b), a nové lokality z oblastí, kde byl nalezen teprve nedávno (37h, 37l) (cf. Kubát 2006).

M. Lepší & R. Paulič

Kubát K. (2006): *Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis* Henrard v Čechách. – Severočas. Přír. 38: 137–140.

Lepší M. & Lepší P. (2006): *Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis* Henrard – rosička krvavá brvitá. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P., Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XII, Sborn. Jihočas. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 46: 125–136.

Diphasiastrum complanatum (L.) Holub

C3

1. Doupovská pahorkatina, 5746c, Buškovice (distr. Louny): dno bývalého kaolinového dolu na jižním úpatí Kozího hřbetu 1,3 km SZ od obce, 390 m n. m., kolem 100 rostlin na ploše ca 4 m² (18. 9. 2006 leg. D. Koutecký, det. Č. Ondráček, CHOM; 10. 7. 2008 leg. D. Koutecký & M. Broum, herb. Broum).

V současné době se jedná o jedinou známou lokalitu plavuníku zploštělého v Doupovských horách. V roce 2008 bylo nalezeno přes 20 výtrusnicových klasů (v předchozích letech pouze sterilní lodyhy).

Ve starší literatuře uvádí z Doupovských hor tento druh pod jménem *Lycopodium complanatum* Řeháková (1952) ze zříceniny Lina nedaleko Valče u Rabštejna, kde jej měl nalézt J. Zítka, ale autorka výskyt na lokalitě neověřila. Tento údaj posléze přejímá ve své diplomové práci Gutzerová (1986), která danou lokalitu neověřovala. Lokalitu pak zpochybňuje Míchálek (1995), který poznamenává, že Rabštejn leží zcela jinde (!) a zároveň uvádí, že při průzkumu ruiny bývalého hradu nebyl plavuník nalezen.

Při studiu historických pramenů jsme zjistili, že Řeháková (l. c.) pravděpodobně omylem převzala údaj J. Zítka zveřejněný L. Čelakovským (Čelakovský 1886: 8). Zde je sice zmíněn nález „na Líně, u Rabštejnka“, který byl Řehákovou patrně upraven: „na zřícenině Lina, nedaleko Valče u Rabštejna“, avšak samotné lokality (ne jedna) se vztahují k širšímu okolí Chrudimi, což je patrné z celého příspěvku J. Zítka k výskytu uvedeného druhu: „Chrudim: na Paláci, na Líně, u Rabštejnka (Z)“. J. Zítka nejspíše Doupovské hory nikdy nenavštívil, svůj botanický průzkum spojil s Chrudimskem, kde působil jako odborný učitel na Měšťanské a obecné dívčí škole v Chrudimi. Na základě svých botanických exkurzí posléze uveřejňuje Květenu okolí Chrudimského (Zítka 1887), kde mimo jiné blížeji

upřesňuje jednotlivé lokality *Diphasiastrum complanatum*: „Na Paláci u Městce. Na Líně u Kostelce. U Rabštejnka. Vesměs vzácně a vždy bez plodů“. Z výše uvedeného je zřejmé, že se jedná o mylně přejatý údaj a nově nalezené stanoviště je prozatím pro celé Doupovské hory jediným místem výskytu.

M. Broum & D. Koutecký

Čelakovský L. (1886): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1884. – S.-B. Königl. Boehm. Ges. Wiss., cl. 2, 1885: 3–48.

Gutzerová J. (1986): Chráněné a ohrožené druhy vyšších rostlin na Podbořansku a ve východní části Doupovských hor. – Ms., 71 p. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK Praha]

Michálek J. (1995): Červený seznam ohrožené květeny Doupovských hor (základní verze). – Ms., 143 p. [Depon. in: Okresní muzeum Sokolov]

Řeháková Z. (1952): Fytogeografický nástin květeny Doupovských hor. – Ms., 238 p., 45 p. příloha [Disert. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK Praha]

Zítka J. (1887): Květena okolí Chrudimského. – Roč. Zpr. měšt. a obecné dívčí školy, mateřských škol a pokračovacího kursu pro dívky, Chrudim, p. 1–60.

***Draba nemorosa* L.**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266d, Lednice na Moravě (distr. Břeclav): hráz mezi Prostředním a Mlýnským rybníkem asi 2 km J od zámku v obci, násep železniční trati, v kolejišti ve společnosti *Holosteum umbellatum*, 48°46'50" N, 16°48'10" E, 165 m n. m., 2 rostliny (1. 4. 2005 leg. et det. J. Roleček, BRNU).

***Dryopteris remota* (A. Braun ex Döll) Druce**

→**C1**

37g. Libinské Předšumaví, 7150b, Ktiš (distr. Prachatice): ca 3,5 km J od obce na severním svahu vrchu Malý Plešný, 48°53'07,6" N, 14°07'48,2" E, 860 m n. m., jediná rostlina (17. 11. 2002 leg. M. Lepší, P. Lepší & K. Boublik, CB no. B/39336, rev. L. Ekrt; Ekrt et al.: *Preslia* 79: 69–82, 2007).

Nový druh pro území Čech a po 65 letech znovu potvrzený výskyt v květeně České republiky.

[eds]

***Eleocharis quinqueflora* (F. X. Hartmann) O. Schwarz**

C1

28c. Mnichovské hadce / 86. Slavkovský les, 5942d, Sítiny (distr. Cheb): 2 m široký JV orientovaný mokřavý svah navazující na hluboký příkop lesní cesty, 1,14 km SZ od kostela v obci, 50°21'9" N, 12°44'56,2" E, 769 m n. m. (20. 6. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně, rev. J. Brabec, J. Michálek & P. Mudra).

28d. Toužimská vrchovina, 5943c, Poutnov (distr. Karlovy Vary): mokřad 1,36 km SV od návsi v Horním Poutnově a 1,2 km J od kóty Tisovský vrch, 50°1'38,9" N, 12°51'6,0" E, 675 m n. m. (18. 6. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně, rev. J. Brabec, J. Michálek & P. Mudra).

86. Slavkovský les, 6042b, Rájov (distr. Cheb): silně podmáčená zrašelinělá plocha v rozsáhlém komplexu mokřadních luk podél horního toku říčky Teplé, 1,74 km JZ od kostela v obci a 570 m JV od kóty Homolka, 49°59'05,4" N, 12°45'20,8" E, 726 m n. m. (22. 6. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně, rev. J. Brabec, J. Michálek & P. Mudra).

[5 × 5 m, jižní expozice, sklon 1°, 22. 6. 2007 P. Tájek. – E₁ (45 %): *Carex rostrata* 2b, *C. nigra* 2a, *Menyanthes trifoliata* 2a, *Potentilla palustris* 2a, *Valeriana dioica* 2a, *Potentilla erecta* 2m,

Angelica sylvestris 1, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Briza media* 1, *Cirsium palustre* 1, *Festuca rubra* 1, *Agrostis canina* +, *Bistorta major* +, *Cardamine pratensis* +, *Carex canescens* +, *C. echinata* +, *C. panicea* +, *C. pulicaris* +, *Crepis paludosa* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Eleocharis quinqueflora* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum fluviatile* +, *E. palustre* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Festuca ovina* +, *Filipendula ulmaria* +, *Galium palustre* +, *G. uliginosum* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus articulatus* +, *Luzula campestris* agg. +, *Oxycoccus palustris* +, *Rumex acetosa* +, *Carex disticha* +, *Scutellaria galericulata* +, *Tephrosieris crispa* +, *Triglochin palustris* +, *Veronica scutellata* +, *Viola palustris* +, *Achillea millefolium* r, *Epilobium tetragonum* agg. r, *Lychnis flos-cuculi* r, *Myosotis palustris* agg. r, *Poa pratensis* r, *Ranunculus acris* r, *Salix aurita* 1, *Picea abies* +, *Betula pendula* r. – E₀ (55 %): *Sphagnum* spp. 4, *Plagiomnium affine* 1, *Aulacomnium palustre* +.]

Na všech třech nově nalezených lokalitách rostla *Eleocharis quinqueflora* spolu s *Triglochin palustre* a jednalo se o silně podmáčená stanoviště s rozvolněným bylinným patrem a bohatě vyvinutým patrem mechovým. Plocha s výskytem bahničky není ani na jedné z lokalit větší než 25 m². Přesto jde o početné a vitální populace (především u Sítin a Poutnova, kde rostou stovky až tisíce rostlin).

Naleziště u Sítin je druhou lokalitou bahničky chudokvětě ve fytochorionu Mnichovské hadce (28c). Jedinou dosud známou lokalitou *Eleocharis quinqueflora* zde doposud byla jihovýchodní část PR Mokřady pod Vlčkem. Tyto dvě lokality jsou si svým charakterem velmi podobné – u obou se jedná o mokřavé prosvětlené stanoviště těsně navazující na hadcové těleso a silně ovlivněné specifickým chemismem hadcové půdy a vody. Zatímco v PR Mokřady pod Vlčkem brání zarůstání lokality ochrannářský management, v případě lokality u Sítin je to obnovování lesní cesty a přilehlého příkopu.

Masový výskyt na lokalitě u Poutnova pravděpodobně souvisí s narušováním půdního povrchu těžkou mechanizací při kosení sousední pastviny. Kromě *Eleocharis quinqueflora* a *Triglochin palustris* zde rostou např. také *Menyanthes trifoliata* a *Carex pulicaris*.

Většímu zapojení vegetace na lokalitě u Rájova brání voda stagnující u povrchu půdy. Přesto bude udržení stávajícího charakteru stanoviště vyžadovat alespoň občasné zásahy, které by nahradily absenci dřívějšího kosení mokřadních luk. Vegetaci lokality u Rájova popisuje přiložený fytoecologický snímek.

P. Tájek

***Eleusine indica* (L.) Gaertn.**

21b. Hornomoravský úval, 6469b, Olomouc: Nový Svět, ul. Rybářská (16. 8. 1984 leg. V. Thusták, LIM, ut *Digitaria sanguinalis*).

Herbářová položka byla mylně určena a následně zařazena v herbářích libereckého muzea ve složce pod rodem *Digitaria*, proto ji nemohl využít Jehlík (1998) při mapování výskytu *E. indica* v ČR. Jedná se pravděpodobně o první známou lokalitu z Moravy.

K. Kubát

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha.

Epipactis greuteri* Baumann & Künkele*C1**

- 63a. Žambersko, 5864d, Kunvald (distr. Ústí nad Orlicí): hluboce zaříznuté údolíčko „Babí důl“ periodického toku ústícího do údolí potoka Suchá v lesním komplexu Velké Suché (559 m n. m.), 2,4 km VSV od kaple ve středu obce Kameničná, 50°7'45" N, 16°27'56" E, opuky, 450 m n. m., ca 10 fertilních ložh (2. 8. 2008 leg. *M. Bartošová & J. Rydlo*, ROZ).
75. Jesenické podhůří, 6169d, Karlov (distr. Bruntál): břehový porost říčky Tepličky 2,2 km V od kaple v obci, ca 430 m n. m. (2006 not. *J. Weinberg jun.*, foto et det. *P. Batoušek*; Šmiták et al. 2007).

Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.*C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564a, Dolní Čepí (distr. Žďár nad Sázavou): bučina na suti, ca 450 m SSZ od kostela v obci, 420 m n. m., desítky rostlin (29. 6. 2006 not. *L. Čech*); PP Křižník, drobná suchá pastvina na severovýchodním okraji lesa, ca 550 m SSZ od kostela v obci, 462 m n. m., desítky rostlin (5. 6. 2003 not. *L. Čech & F. Lysák*, 29. 6. 2006 not. *L. Čech*); bučina na jihozápadním svahu, ca 650 m SSZ od kostela v obci, 450 m n. m., desítky rostlin (30. 6. 2005 leg. *L. Čech*, herb. Čech); bučina na kamenitém sbíhajícím hřebtu, ca 800 m S–SSZ od kostela v obci, 490 m n. m., několik rostlin (5. 6. 2003 not. *F. Lysák & L. Čech*, 30. 6. 2005 not. *L. Čech*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6564a, Ujčov (distr. Žďár nad Sázavou): listnatý les na sbíhajícím kamenitém hřebítku, ca 850 m V od kaple v obci, 450 m n. m., několik rostlin (29. 6. 2007 leg. *L. Čech*, herb. Čech); habřina s borovicí na východním okraji zarůstající louky, ca 750 m V–VSV od kaple v obci, 440 m n. m., desítky rostlin (25. 5. 2007 not. *L. Čech*); smíšený les na sbíhajícím kamenitém hřebítku nad levým břehem potoka, ca 750 m VSV od kaple v obci, 430 m n. m., desítky rostlin (29. 6. 2007 leg. *L. Čech*, herb. Čech).

Navzájem sousedící mikrolokality druhu vytvářejí téměř souvislý pruh nad levým břehem Svratky zhruba ve směru SSZ–JJV a vymezený souřadnicemi 49°29'29" N, 16°20'35" E a 49°28'50" N, 16°20'49" E o délce 1,2 km. Výskyt *E. microphylla* zde zřejmě sleduje polohu krystalických vápenců tzv. olešnické skupiny moravika mezi Olešničkou a Dolním Čepím, jižně od Štěpánova nad Svratkou. V bylinném patru habřin a bučin je obvykle doprovázen druhy *Cephalanthera damasonium*, *Epipactis helleborine*, *Platanthera* cf. *chlorantha* a *Neottia nidus-avis*. Některé z těchto lokalit se může týkat údaj „Horní Čepí“, uvedený v práci Jatiová & Šmiták (1996), neboť populace druhu jsou na katastrálních územích obcí Ujčov, Dolní Čepí a Horní Čepí.

L. Čech

- 76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Štramberk (distr. Nový Jičín): suťový les na vršku Kocvínek (433 m) na JZ úbočí Bílé hory, 374–376 m n. m., 48 rostlin (VI.–VII. 2006 not. *P. Pavlík*; Šmiták et al. 2007).

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfA, Třebíč, 545 p.

Epipactis palustris* (L.) Crantz*C2**

- 28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Ovesné Kladruby (distr. Cheb): střední, silně zrašelinělá část komplexu mokřadních luk navrhované PP Podhorní slatě, 1,6 km VSV od kostela v obci, okraj shluku smrkových a vrbových náletů 49°57'27,1" N, 12°48'0,7" E, 695 m n. m. (20. 7. 2007 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Druh z lokality uvádí již Brožek et al. (1966), během průzkumu území v letech 2004–2006 (Tájek 2007) se však nepodařilo výskyt *Epipactis palustris* potvrdit. Koncem července 2007 byly nalezeny 4 dokvétající rostliny a několik dalších sterilních. Několik málo dříve uváděných lokalit v regionu (CHKO Slavkovský les) většinou pravděpodobně zaniklo a jedná se tak o třetí recentně doloženou lokalitu tohoto taxonu v CHKO Slavkovský les.

P. Tájek

Brožek B., Brabec J., Dvořák J., Hadač E. & Přerovský K. (1966): Pelografie ČSSR (Čechy a Morava) I.–II. – Výzkumný ústav pro fyziatrii, balneologii a klimatologii, Mariánské Lázně, 215 p.

Tájek P. (2007): Flóra a vegetace lokality Podhorní slatě. – Sborn. Kraj. Muz. Karlovarského kraje, Cheb, 2006: 228–242.

***Epipogium aphyllum* Sw.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869d, Vidly (distr. Bruntál): PR Skalní potok, 4 kvetoucí lodyhy (červenec 1999 not. J. Chlapek; Šmiták et al. 2007); 15 dobře vyvinutých květních lodyh a 3 zakrnělé s jedním až dvěma květy (13. 7. 2007 foto J. Chlapek); 4 kvetoucí lodyhy (11. 7. 2008 not. R. Štencl).

***Equisetum pratense* Ehrh.**

C3

66. Hornosázavská pahorkatina, 6260c, Chotěboř (distr. Havlíčkův Brod): PR Údolí Doubravy, smíšený les v nivě na levém břehu Doubravy 400 m VJV od Horního Mlýna, ca 1,5 km VSV od železniční stanice ve městě, 453 m n. m. (5. 5. 2007 leg. L. Čech, herb. Čech).

Stanoviště *E. pratense* u Chotěboře odpovídá obvyklým nárokům druhu, který roste s oblibou na dně hluboce zaříznutých údolí řek. Květena ČR (Hrouda in Hejny & Slavík 1988: 216–218) tento druh z fytochorionu Hornosázavská pahorkatina neuvádí; v roce 1995 však zde byl nalezen v údolí Sázavy u Chřenovic nedaleko Ledče nad Sázavou (Čech 1995).

L. Čech

Čech L. (1995): Nálezy cidivky (přesličky) zimní – *Hippochaete hyemalis* (L.) Bruhin a přesličky luční – *Equisetum pratense* Ehrh. u Ledče nad Sázavou. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 12: 243–244.

***Equisetum variegatum* Weber & Mohr**

C1

71b. Dražanská plošina, 6565b, Boskovice (distr. Blansko): ca 1,5 km SZ od kostela na náměstí, bývalý hliník Hurábovy cihelny, rozsáhlé porosty na jeho dně v prohlubeninách a na okraji malého rybníčku, 390 m n. m., velmi bohatá populace, která souvisle porůstá plochu přes 100 m² (13. 6. 2008 leg. et det. D. Simonová & B. Lánik, BRNU).

***Eragrostis pilosa* (L.) P. Beauv.**

C1

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 7161d, Podmolí (distr. Znojmo): na vinici Šobes (7. 8. 2001 not. J. Táborská; Bravencová et al. 2007: 102).

***Erysimum repandum* L.**

C1

20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Letonice (distr. Vyškov): NPR Větrníky, travnaté a křovinaté svahy 2,7–3,1 km SV–SSV od kostela v obci, 310–394 m n. m. (12. 7. 2006 not. V. Grulich, BRNU; Grulich 2007); na okraji pole v blízkosti NPR Větrníky (2001 leg. Z. Lososová, BRNU).

Euphorbia amygdaloides* L.*C4a**

8. Český kras, 6150b, Vinařice (distr. Beroun): v doubravě S pod vrcholem kóty Bacín (499) poblíž jeskyně „Na Bacíně“, vápenec, jediný trs (14. 4. 2007 leg. V. Joza & P. Špryňar, PRC; Špryňar 2007: 67).

Pryšec mandloňovitý se v západní polovině Čech přirozeně nikde nevyskytuje, jako karpat-
ský migrant zasahuje z Moravy nejdále na Kutnohorsko; není jiné vysvětlení výskytu na této
lokalitě v Českém krasu než jeho náhodné zavlečení, snad v souvislosti s nedávno probíhají-
cím archeologickým průzkumem zmíněné jeskyně (vyslovená domněnka autora článku).

[eds]

Špryňar P. (2007): Botanická exkurze na Bacín, nejvyšší vrchol Českého krasu. – Český kras 33: 64–68.

***Euphorbia humifusa* Willd.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Žabovřesky: roztroušeně ve spárách chodníku
v celé horní části Böhmovy ulice při ulici Banskobystrická, bohatý porost především ve vydláždě-
ném vjezdu a v předzahrádce u domu č. 5a, 270 m n. m. (5. 9. 2007 leg. et det. D. Simonová,
BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno: v dlažbě chodníku a na okrajích záhonů v botanické
zahradě PfF MU v Kotlářské ulici, 240 m n. m. (5. 9. 2007 leg. et det. D. Simonová & K. Fajmon,
BRNU).
83. Ostravská pánev, 6175d, Ostrava: na obnažené půdě kolem stromu na Masarykově náměstí, 210 m n.
m. (16. 8. 2007 not. Z. Lososová & M. Chytrý).

V České republice je tento původem jihovýchodoasijský druh udáván jen velmi sporadicky ze zahrádek v Praze, Pardubicích a Ústí nad Labem (Chrtek & Křísa in Hejný & Slavík 1992: 318).

D. Simonová

***Euphorbia maculata* L.**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Břeclav: na chodníku ve spárách mezi dlažebními kostkami u domu č.
13 v Lidické ulici, 150 m n. m., asi 10 rostlin (29. 8. 2004 leg. D. Simonová, BRNU).

V České republice se tento zavlečený severoamerický druh vyskytuje jen velmi vzácně.
Jeho nálezy pocházejí ze zahrádek z Pardubic, Brna, Přerova a Lednice (Chrtek & Křísa in
Hejný & Slavík 1992: 318). V Břeclavi byl zaznamenán na sešlapávaném stanovišti poblíž
předzahrádky, v ní však jako pěstovaný spatřen nebyl. Mezi dlažebními kostkami ho do-
provázely druhy *Polygonum aviculare* agg., *Portulaca grandiflora*, *P. oleracea*, *Sagina*
procumbens a *Oxalis corniculata*.

D. Simonová

***Euphorbia taurinensis* All.**

- 36b. Horažďovicko, 6647b, Jetenovice (distr. Klatovy): železniční zastávka Jetenovice, 49°22'12,5" N,
13°39'55,8" E, ca 490 m n. m., ojedinele (23. 6. 2007 leg. R. Paulič, rev. M. Štech, CB).

× *Festulia Melderis* ex Stace & R. Cotton*(Festuca rubra* × *Vulpia myuros*)

37a. Horní Pootaví, 6847a, Dolní Dvorce (distr. Klatovy): travnatý svah S od Račího potoka, 350 m SZ od obce, 49°10'25" N, 13°32'08" E, ca 580 m n. m. (13. 6. 1991 leg. J. Nesvadbová, PL; Krahulec & Nesvadbová: *Preslia* 79: 63–68, 2007).

První údaj o výskytu tohoto hybridního taxonu na území České republiky.

[eds]

Gagea bohemica (Zauschner) J. A. Schultes & J. H. Schultes subsp. *bohemica* C2

18b. Dolnomoravský úval, 7168b, Hodonín: místní část Pánov, lokalita Hrubá louka, 500 m Z od osady Pánov, 205 m n. m., ca 420 kvetoucích rostlin (9. 3. 2008 foto Z. Podešva, rev. J. Čáp, R. Řepka).

Nový druh pro Dolnomoravský úval. Vitální populace *Gagea bohemica* subsp. *bohemica* čítající minimálně 420 kvetoucích jedinců zde roste na miocénních vátych písčích na bývalém vojenském cvičišti, převážně v řídkých kostravových trávnicích písčin sv. *Armerion elongatae* s těžištěm výskytu v jižní části území, roztroušeně se nachází i jinde na lokalitě. Velmi hojně se zde vyskytuje i *Gagea pusilla*.

Překvapivé je, že i na tak dobře prozkoumané lokalitě unikal tento významný druh pozornosti botaniků. Nejbližší, asi již zaniklé lokality *Gagea bohemica* subsp. *bohemica* uváděné ze Záhoří na Slovensku leží asi 60 km jižně, další známé arely ve Znojensko-brněnské pahorkatině jsou přibližně stejně vzdálené. Jedná se tedy o naprosto ojedinělý výskyt druhu na jihovýchodní Moravě. Území je součástí evropsky významné lokality Hodonínská důbrava v panonské biogeografické oblasti o celkové rozloze 3029 ha, přičemž vlastní Hrubá louka má rozlohu asi 100 ha.

Z. Podešva

Galium spurium L.

C4a

36a. Blatensko, 6649c, Klínovice (distr. Strakonice): strniště na návrší „Na rodici“ (kóta 477,6) 0,8 km SV od osady, 49°19'08,5" N, 13°53'27,3" E, 475 m n. m. (25. 8. 2007 leg. R. Paulič, CB, PRC).

Nový druh pro fytogeografický podokres Blatensko.

Galium tricorutum Dandy

C1

7a. Libochovická tabule, 5650b, Mšené-Lázně (distr. Litoměřice): okraj pole pod mezí na západním okraji lesa Holínek, 1,34 km JZ od kapličky v obci Vrbsce, ca 2,15 km JZ od kaple ve středu Mšené-Lázně, jediná rostlina, 50°21'6,6" N, 14°5'56,3" E, ca 250 m (27. 6. 2008 leg. M. Štefánek, PRC).

7a. Libochovická tabule, 5551a, Rohatce (distr. Litoměřice): okraj pole pod zhruba západně orientovanou travnatou stráni na SZ–Z úpatí kóty Na Horách (221,0), asi 800 m JJZ od kostela Všech svatých při křižovatce silnic v obci, velmi hojně, stovky jedinců, 50°27'10,4" N, 14°12'0,9" E, 185 m n. m. (27. 6. 2007 leg. M. Štefánek, PRC).

7a. Libochovická tabule, 5551a, Rohatce (distr. Litoměřice): okraj pole pod trávníky na severním úpatí kóty Na Vrchu (191,6), asi 700 m ZSZ od kostela Všech svatých při křižovatce silnic v obci, 50°27'42,1" N, 14°11'35,6" E, 180 m n. m., asi 50 rostlin (27. 6. 2008 leg. M. Štefánek, PRC).

8. Český kras, 6051d, Vonoklasy (distr. Praha): okraj pole v místě zvaném Na Kunšově pod jižně orientovanou stráň, asi 850 m ZJZ od kaple v obci, 49°56'52,9" N, 14°15'58,5" E, ca 350 m n. m., desítky jedinců (25. 5. 2007 leg. *M. Štefánek*, PRC).

Galium tricornutum patří v ČR mezi nejvzácnější segetální druhy, od roku 1989 bylo na Moravě zaznamenáno pouze několik následujících lokalit: Malínky u Bučovic (cf. Grulich 2007), na několika místech v Bílých Karpatech (např. Otýpková 2003) a Sedlec u Mikulova (Daníhelka et al. 1995). V Čechách byl tento druh asi dvacet let neznámý, zřejmě poslední zaznamenané lokality jsou ze Slánska (vrch Hradiště u Dřínova, 1980 leg. *J. Hadinec* & *A. Roubal*, PRC; Čeradice, 1985 leg. *A. Roubal*, PR). Teprve v posledních několika letech byl svízel trojrohý nalezen na jižním okraji Českého středohoří (Křesinské vrchy) během floristického kurzu České botanické společnosti v Lounech v roce 2007 (Ondráček 2009) a v roce 2004 u Vlastislavi (Kubát in Additamenta IV.: 119, 2005). Výše uvedené nové lokality ukazují, že zejména v oblasti (širšího) Dolního Poohří druh stále ještě přežívá.

Lokalita v Českém krasu je jedinou v současnosti známou v tomto území, vedle tohoto svízelu zde roste i řada dalších vzácných plevelů: *Bifora radians*, *Caucalis platycarpus*, *Conringia orientalis*, *Melampyrum arvense*, *Nigella arvensis*, *Ranunculus arvensis*, na protějším svahu dále pak např. *Aphanes arvensis*, *Odontites vernus* subsp. *vernus* a Šíma (2007) zde uvádí i *Misopates orontium*.

M. Štefánek

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6868d, Malínky (distr. Vyškov): okraj pole pod mezí asi 1,4 km JJV až 1,75 km ± J od křižovatky s hlavní silnicí v obci, 310 m n. m. (13. 7. 2006 leg. *M. Štefánek*, PRC; Grulich 2007).

Daníhelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejj jižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.

Ondráček Č. (2009): Výsledky floristického kurzu CBS v Lounech (2007). – Severočes. Přír., in prep.

Otýpková Z. (2003): Poznámky k recentnímu rozšíření plevelů v Bílých Karpatech. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 47–61.

Šíma P. (2007): Květena východní části Českého krasu. – Bohem. Centr. 28: 117–202.

Gentiana cruciata L.

C2

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): okraj malého borového lesíka na návrší (kóta 522) SZ od návrší Spravedlnost (kóta 563,4) 1 km SZ od obce, 510 m n. m., vápenc. 2 trsy (12. 9. 2005 leg. *M. Soukup*, herb. Soukup; 17. 7. 2006 leg. *M. Soukup*, herb. Paulič).

Tato nově objevená lokalita představuje v pořadí teprve druhé naleziště hořce křížatého na území Sušicko-horažďovických vápenců. Donedávna byla v této oblasti známa jen jediná lokalita, objevená v roce 1960 J. Vaněčkem při jižních okrajích lesa na návrší Spravedlnost (kóta 563,4) nad severním okrajem obce Rabí (cf. Vaněček 1961), na této lokalitě se hořec křížatý vyskytuje v několika trsech dosud (21. 7. 2004 leg. *R. Paulič*, CB).

R. Paulič & M. Soukup

Vaněček J. (1961): Chráněné rostliny horního Pootaví. – Ochr. Přír., Praha, 16: 67–74.

***Gentiana pneumonanthe* L.**

C2

36a. Blatensko, 6649c, Leskovice (distr. Strakonice): louky a pastviny na severním břehu rybníka Malduchy Z od osady, 470 m n. m., ojedíněle (2. 9. 2006 not. *P. Leischner* & *R. Paulič*; 17. 7. 2007 leg. *P. Leischner*, herb. Paulič).

† 37e. Volyňské Předšumaví, 6749c, Drachkov (distr. Strakonice): louka na západním břehu Drachkovského rybníka 0,75 km VSV od obce, 427 m n. m., ojedíněle (17. 7. 2004 leg. *R. Paulič*, PRC). Při kontrole následující měsíc bylo zjištěno, že malé místo, na kterém se hořečník vyskytoval, bylo zavezeno stavebním odpadem a smetím z nedaleké obce.

37e. Volyňské Předšumaví, 6848a, Zálesí (distr. Strakonice): louka blíže hájovny „U Benedy“ ca 1 km SZ od osady, ca 750 m n. m., 3 rostliny (2006 not. *P. Leischner*; 2007 leg. *P. Leischner*, herb. Paulič).

Gentianella amarella* (L.) Börner subsp. *amarella

C1

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Červenohorské sedlo, v celé horní polovině červeně sjezdovky (sjezdovka č. 2, nad vrstevnicovou cestou) na severních svazích Velkého Klínovce v úseku 650 m VJV až 900 m JV od Horského hotelu Červenohorské sedlo, tj. 100–450 m SSZ kóty Velký Klínovec (1163 m), 50°07'21" N, 17°09'40" E až 50°07'11" N, 17°09'43" E, ca 1070–1150 m n. m., ca 20 dokvétajících rostlin na pokosené sjezdovce (8. 10. 2005 leg. *B. Malec*, CHEB, det. *J. Brabec*); ca 7000 kvetoucích rostlin (7. 9. 2006 leg. et det. *J. Brabec*, CHEB, PRC, PR; vše rev. *J. Kirschner*); 7290 kvetoucích rostlin (16. 9. 2007 not. *B. Malec et al.*).

97. Hrubý Jeseník, 5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Červenohorské sedlo, roztroušeně v horní polovině modré sjezdovky (sjezdovka č. 3, nad vrstevnicovou cestou) na SSZ svazích Velkého Klínovce v úseku 500 až 850 m JV od Horského hotelu Červenohorské sedlo, tj. 100–500 m SZ od kóty Velký Klínovec (1163 m), 50°07'15,5" N, 17°09'29" E až 50°07'10" N, 17°09'41" E, ca 1080–1150 m n. m., ca 250 kvetoucích rostlin (7. 9. 2006 leg. et det. *J. Brabec*, CHEB, rev. *J. Kirschner*); ca 300 kvetoucích rostlin (16. 9. 2007 not. *B. Malec et al.*).

První lokalita je v současné době zcela jistě nejbohatší recentní lokalitou taxonu na území ČR. Vegetace sjezdovky je v místech výskytu hořečků různorodá, většinou však s nižší pokryvností, některá místa jsou téměř bez vegetace. V dominanci se střídají *Avenella flexuosa* a *Deschampsia cespitosa*, hojně jsou druhy *Nardus stricta*, *Festuca rubra*, *Athyrium filix-femina*, *Luzula sylvatica*, *Calamagrostis villosa*, *Betula pendula* juv., *Salix* cf. *aurita* juv., častá je i *Euphrasia rostkoviana*. Také na druhé lokalitě je na místech s výskytem hořečků vegetace řídká s dominancí graminoidů (*Avenella flexuosa*, *Deschampsia cespitosa*, *Nardus stricta*, *Festuca rubra*, *Calamagrostis villosa*, *Luzula sylvatica*). Populace na této sjezdovce vznikla pravděpodobně zatažením semen hořečků z první, bohatší populace.

Hořečky osidlují zejména místa téměř bez vegetace, či s vegetací řídkší, na několika místech však rostou i v zapojenějších porostech. Jejich velikost a počet květů odpovídá úživnosti mikrostanovišť, tj. od malých jedno- až málokvětých exemplářů po rostliny vyšší než 30 cm s několika desítkami květů.

Z Hrubého Jeseníku nejsou známy žádné herbářové doklady ani literární údaje o žádném z taxonů rodu *Gentianella*. Historické zavlčení nelze vyloučit, spíše se však jedná o obsazení nové vhodné niky původní populací. Sjezdovky jsou zde poměrně staré a pravděpodobně bez dosevu travní směsi. V posledních letech jsou udržovány sečí jedenkrát

ročně, vždy před začátkem lyžařské sezóny, tj. září–říjen. Horní část červené sjezdovky nebyla v roce 2007 posečena. Obě lokality jsou novým výškovým maximem (1150 m n. m.) výskytu taxonu v ČR.

J. Brabec & B. Malec

***Gentianella praecox* subsp. *bohemica* (Skalický) Holub** **C1**

59. Orlické Podhůří, 5663b, Olešnice v Orlických horách (distr. Rychnov nad Kněžnou): severozápadní svah v údolí Olešenky 2,2 km JZ od kostela v obci, 650 m n. m. (září 2007 leg. J. Ježek, herb. Muzeum Nové Město nad Metují, rev. M. Gerža; Gerža & Kučera 2007).

Druh je z české části Orlických hor historicky znám ze sedmi lokalit (cf. Kučera 1999). Všechny se nacházely v severní části pohoří, zejména v okolí Olešnice v Orlických horách. V současnosti je znám ze dvou lokalit u Olešnice – PR Hořečky (patří mezi nejbohatší lokality druhu v ČR, v roce 2007 ca 700 kvetoucích jedinců) a při kraji lesní cesty nedaleko hraničního přechodu Čihalka. V roce 2005 byla nalezena nová lokalita druhu v nedalekém polském pohraničí (Gerža & Čepa 2007).

Nová lokalita pod obcí Olešnice v Orlických horách je pravidelně udržována sečením a v zimě je využívána jako sjezdovka. Patří k floristicky nejvýznamnějším lokalitám Orlických hor (dále např. *Carex pulicaris*, *Drosera rotundifolia*, *Gymnadenia conopsea*). V září 2008 bylo na lokalitě zjištěno téměř 80 kvetoucích jedinců *Gentianella praecox* subsp. *bohemica*.

M. Gerža

Gerža M. & Čepa L. (2007): Nová lokalita *Gentianella praecox* subsp. *bohemica* v polské části Orlických hor. – Zprávy Čes. Bot. Spol. 42: 137–139.

Gerža M. & Kučera J. [eds] (2007): Příspěvky ke květeně Rychnovska. 1. – Orchis, Dobré, 26/1: 10–16.
Kučera J. (1999): Hořeček český (*Gentianella bohemica* Skalický) v okolí Olešnice v Orlických horách. – Orchis, Dobré, 18/1: 1–3.

***Geranium divaricatum* Ehrh.** **C1**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Podmolí (distr. Znojmo): šije Šobesu, 10 m pod parkovištěm na vyhlídce, po obou stranách cesty (25. 5. 1999 not. V. Grulich; 15. 7. 2004 leg. L. Reiterová, ZM; 1 rostlina, 24. 6. 2006 foto Z. Musil; Bravencová et al. 2007: 103).

17b. Pavlovské vrchy, 7165b, Pavlov (distr. Břeclav): u červeně značené turistické cesty mezi Děvínem a Děvičkami, asi 750 m SV od vrcholu Děvína, 48°52'26" N, 16°39'27" E, 420–470 m n. m., na kraji stezky v nitrofilním lese s *Quercus pubescens*, *Fraxinus excelsior* a podrostem *Galium aparine*, *Chaerophyllum temulum* aj., 1 rostlina (30. 5. 2007 leg. et det. D. Dvořák, BRNU).

Kakost rozsochatý sbíral na Pavlovských vrších v červnu 1865 Gustav Niessl (BRNU 74488, Niessl 1865: 88), v pozdějších pramenech je tento údaj pouze přejímán (nejnověji Slavík in Slavík 1997: 511). Niessl (l. c.) uvádí místo nálezu „v křovinách mezi zříceninou a křížem, téměř přesně na hřebeni na jižní straně“, což odpovídá velmi dobře místu

recentního nálezu. Jde tedy o znovuobjevení druhu na lokalitě po více než 140 letech a potvrzuje to, že kakost rozsochatý je rostlina s dlouhodobou vazbou na lokalitu a schopností přetrvávat v podobě diaspor (cf. Hadinec in *Additamenta* VI.: 298, 2007). Lze rovněž připustit, že druh zde od doby Niesslova sběru přežíval v malé, pravidelně kvetoucí a plodící populaci, která nebyla pozdějšími badateli zpozorována, i když je totiž hřeben Děvína botaniky hojně navštěvován, přednost je věnována především xerothermním nelesním biotopům. Rostlina z loňského nálezu byla navíc ve vysoké vegetaci nitrofytů velmi nenápadná a nebýt toho, že rostla přímo u pěšiny a právě kvetla, byla by snadno přehlédnuta.

D. Dvořák

Niessl G. (1865): Floristische Notizen. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 3(1864): 85–88.

Geranium sibiricum L.

- Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765a, 6765c, Brno-Řečkovice a Mokrá Hora: areál bývalých kasáren na západní straně severní části ulice Terezy Novákové, roztroušeně v sečených ruderalizovaných porostech na více místech v jihovýchodní polovině areálu, 300 m n. m. (2. 9. 2007 not. K. Fajmon); asi 845 m ZJZ–Z od kostela na Palackého náměstí (roh pole při cestě kolem zadního plotu areálu bývalých kasáren), na úhorovitém okraji pole a v suché travnaté vegetaci mezi polem a panelovou cestou a mezi odbočující nepevněnou polní cestou a pleťivovým plotem travnatého sadu, 49°14'57,4" N, 16°34'15,0" E, 300 m n. m., bohatě přimíšen ve vegetaci, působí zde velmi spontánně a zdomácněle (7. 8. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU), pořídka vtroušen také v travnaté mezi podél celého severovýchodního okraje téhož pole (2. 9. 2007 not. K. Fajmon).
- Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Medlánky: zarostlý jihovýchodní svah Medláneckých kopců asi 700 m J od obce Medlánky, 335 m n. m., ojedinele (26. 7. 1995 M. Hladíková BRNU, Hladíková 1996).
- Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Černá Pole: pouliční trávník v dolní části Ryšánkovy ulice, 1,05 km JJZ od kostela v Husovicích, 49°12'22,6" N, 16°37'28,1" E, 220 m n. m., několik jedinců (2006–2008 not. J. Danihelka); ulice Demlova, v trávníku mezi chodníkem a silnicí, 270 m n. m. (29. 9. 1990 leg. R. Řepka, BRNM), populace byla téměř zničena při opravě chodníku, nyní zde roste jen několik rostlin v předzahrádce domu Zdráhalova 15 u křižovatky s Demlovou ulicí (říjen 2008 not. R. Řepka); ulice Zemědělská, u plotu Vysoké školy zemědělské poblíž vchodu do Agronomické fakulty, 280 m n. m. (26. 8. 1990 leg. R. Řepka, BRNM), u zadní brány objektu Vysoké školy zemědělské rostlo několik set rostlin, výstavbou pavilonu Q před pěti lety a novou sadovnickou úpravou byla však populace zcela zničena; předzahrádka domu Trávníky 6 u křižovatky s ulicí Durdřákovou, několik rostlin (říjen 2008 not. R. Řepka); ojedinele u cest v dolní části Botanické zahrady a arboreta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně (září 2008 not. R. Řepka).
- Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: zahrada domu č. 26 na severní straně ulice Hutařova (asi 480 m ZJZ od společenského domu Semilasso), roztroušeně při okrajích sečeného trávníku zahrady, 255 m n. m., během let čím dále hojněji (2003–2008 not. D. Dvořák); jižní strana parčíku na severní straně ulice Tábora mezi ulicemi Chodská a Jana Babáka, polostinný rozvolněný okraj sečeného městského trávníku u chodníku, 49°12'49,9" N, 16°35'38,7" E, 240 m n. m., jeden kvetoucí trsík (5. 9. 2007 not. K. Fajmon); dvůr domu č. 9 v ulici Slovinská (2007 leg. M. Gerža, herb. Muzeum Nové Město nad Metují); areál Veterinární a farmaceutické univerzity Brno (ulice Palackého), 49°12'58" N, 16°35'47" E (16. 7. 2008 leg. K. Sutorý, BRNM); ulice Charvátská, trávník u cesty (3. 8. 1988 leg. K. Sutorý, BRNM).
- Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-střed: areál Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (mezi ulicemi Kotlářská, Kounicova, Sokolská a Veverí), zejména jihovýchodní část, roztroušeně na různých ruderalizovaných sečených travnatých ploškách kolem budov fakulty, 235 m n. m.

- (12. 9. 2007 not. *K. Fajmon*); jihovýchodní strana cesty mezi zahrádkami na Kraví hoře asi 780 m VSV od kostela na náměstí Míru, obnažená zemina v sušším ruderalizovaném porostu nad silničkou, 49°12'17,6" N, 16°35'29,1" E, 260 m n. m. (4. 10. 2007 not. *K. Fajmon*), při obou okrajích této silničky mezi zahrádkami několik osamocených trsů roztroušených u plotů v úseku asi 200 m dlouhém – od Rybkovy ulice až po bránu areálu Vysokého učení technického (14. 8. 2008 not. *K. Fajmon*).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno-střed: ulice Nové Sady, asi 290 m J od katedrály sv. Petra a Pavla, polostinný až stinný ruderalizovaný trávník před vchodem do tržnice Malá Amerika, 49°11'18,5" N, 16°36'27,2" E, 200 m n. m. (17. 10. 2006 leg. *K. Fajmon*), v roce 2008 zde kakost sibiřský tvořil bohatý porost – jako dominanta na asi 25 m² trávníku, roztroušeně i v blízkém okolí (31. 7. 2008 not. *K. Fajmon*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865a, Brno-střed: u školy proti konečné stanici tramvají v Pisárkách, 220 m n. m., 49°11'36" N, 16°34'12" E (21. 8. 1990 a 22. 8. 1990 leg. *K. Sutorý*, BRNM).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6967a, Koberice u Brna (distr. Vyškov): dvůr domu č.p. 233 v ulici Vrchní na jihovýchodním okraji obce, 49°05'22,6" N, 16°53'3,3" E, 305 m n. m., 18 let stará, neustále se šířící populace čítající dnes asi 50 jedinců (8. 8. 2008 leg. *Z. Lososová*, BRNU).

Kakost sibiřský v Brně poprvé objevil pravděpodobně F. Schur, a to v roce 1876 na Žlutém kopci (Schur 1877). Nejspíš však šlo jen o ojedinělý a krátkodobý výskyt (Grüll 1979). Nejstarší stálou lokalitou tohoto druhu v Brně je areál Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity na Kotlářské ulici (Slavík in Slavík 1997a: 206, Slavík 1997b). Byl zde sbírán opakovaně od poloviny třicátých let (několik dokladů v herbáři BRNU; nejstarší 8. 8. 1936 leg. *J. Podpěra*: „zdivočele na rumišti mezi budovami přírodovědecké fakulty“) a vyskytuje se zde dosud. Z této lokality byl také vydán dvakrát v exsikatové sbírce Fl. Exs. Reipubl. Českoslov. pod čísly 1337 (VIII. 1947 leg. *J. Podpěra*) a 1444 (21. 9. 1963 leg. *J. Vicherek*). Druhou nejstarší dlouhodobou brněnskou lokalitou je zřejmě okolí dnešní Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Ještě do nedávna se zde hojně vyskytoval v trávnících a na ruderalních stanovištích u zadní brány univerzitního areálu, kde rostl zřejmě už od 50. let 20. století: „v okolí budov Vysoké školy zemědělské, pozorováno již od r. 1953 poměrně často, 1968 leg. *F. Kühn* (BRNU)“. Později byl nalezen i na rumišti v arboretu (Slavík in Slavík 1997a: 206, Slavík 1997b).

V Květeně České republiky (Slavík in Slavík 1997a: 206) je tento vzácný zavlečený kakost uveden z Brna i z dalších míst. Text však působí dojmem, že většina výskytů je již minulostí, a není z něj zcela jasné, jak často se lze s kakostem sibiřským v Brně setkat dnes. Proto zde uvádíme přehled jeho současných brněnských lokalit, založený na našich příležitostných pozorováních a novějších dokladech v brněnských herbářích. Při studiu univerzitního herbáře (BRNU) jsme zjistili, že některé recentní populace mají pravděpodobně za sebou delší historii, neboť z týchž míst či z jejich blízkosti bylo *G. sibiricum* sbíráno už před lety. Například výskyt na zahradě v Hutařově ulici nepochybně souvisí s lokalitou: „u plotu zahrádek naproti střelnici na konečné stanici tramvaje č. 12, Tesla-střelnice, 1979 leg. *F. Grill*“. S nálezem v ulici Tábor souvisejí sběry: „locis graminosis vastis in platea Tábor dicta urbis Brno, 1977 leg. *M. Smejkal*; in pavimento plateae Domažlická ulice dictae urbis Brno, 1977 leg. *M. Smejkal*; Brno, Domažlická ul., paty zdí továrních objektů, 1981 leg. *Š. Husák*“. Dva sběry jsou také z Kraví hory: „Kraví hora, při cestě od budov Vysokého učení technického směrem ke koupališti, 1983 leg. *F. Dvořák & B. Dadáková*; Jiráskova čtvrť,

Údolní ulice, na okraji chodníku u botanické zahrady lékařské fakulty MU, 1991 leg. *J. Unar*⁶⁶. Další sběr z této lokality je uložen v pražském univerzitním herbáři (PRC): „in colle Kraví hora sub observatorio astronomico, 1983 leg. *V. Skalický*⁶⁶ (J. Hadinec in litt.). V herbáři Moravského zemského muzea (BRNM) jsou dále uloženy starší nálezy z Medláneckých kopců: „Ruderální místa u plotu u cesty z Králova Pole na Medlánecké kopečky, 220 m, 1979 leg. *F. Černoch*; Brno: in ruderalis et locis graminosis ad pedem merid. collium Medlánecké vrchy, loco dicto Střelnice naturalisatum, 260 m, 1982 leg. *F. Černoch*⁶⁶“.

Populace kakostu sibiřského v Řeckovicích představuje určité pojítko mezi lokalitami v jižnějších částech Brna a hojným výskytem v Kuřimi, kde se šíří jako plevel podél cest, v příkopech, na náspech i v zahradách (1996 leg. *J. Saul*, BRNU; Saul 1998, 1999 leg. *K. Kratochvilová*, BRNU; Kratochvilová 2000). Také z Kuřimi je znám již delší dobu, přinejmenším od roku 1947 (1947 leg. *J. Dvořák*, BRNM, 1947 leg. *F. Šmarda*, BRNM, Slavík in Slavík 1997a: 206, Slavík 1997b).

Na některých místech vytváří kakost sibiřský i bohaté porosty a je až dominantní složkou vytrvalé vegetace ruderalizovaných sečených trávníků (kromě lokality v areálu Přírodovědecké fakulty např. také v okolí bývalých kasáren v Řeckovicích). Takové populace působí velmi stabilním dojmem a navíc mohou fungovat jako zdroj diaspor pro případné šíření na další místa. Domníváme se tedy, že tento druh už z květeny Brna a blízkého okolí nezmizí, naopak bude jeho lokalit spíše přibývat. Tendenci k šíření na místech, kde se uchytil, potvrzuje i několikaleté pozorování *D. Dvořáka* na zahradě domu v Králově Poli a zejména pak dlouhodobá zkušenost *Z. Lososové* ze dvora domu v Kobeřicích. Asi před 18 lety tam kakost sibiřský zavlekla na skalku jako nechtěnou příměs v sazenicích skalniček (poskytnutých z botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy Univerzity) a od té doby zde druh nejen přežívá, ale také se úspěšně šíří. Dokonce se jej lze jen špatně zbavit, protože se při pletí snadno láme v uzlinách a zbývající části rostlin dobře regenerují. V sečeném trávníku dobře přežívá díky svému poléhavému růstu.

K. Fajmon, J. Danihelka, Z. Lososová, K. Sutorý, R. Řepka & D. Dvořák

Grüll F. (1979): Synantropní flóra a její rozšíření na území města Brna. – Stud. ČSAV 1979/3: 1–228.

Hladíková M. (1996): Florografická studie území na severozápadním okraji Brna. – Ms. [Dipl. pr.; depon in: Knih. Úst. Bot. Zool. PřF Masaryk. Univ., Brno]

Kratochvilová K. (2000): Floristická studie širšího okolí obce Kuřim. – Ms. [Dipl. pr.; depon in: Knih. Úst. Bot. Zool. PřF Masaryk. Univ., Brno]

Saul J. (1998): Inventarizace významných botanických lokalit s výskytem zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin na Kuřimsku. (Květena Kuřimska.) – ZO ČSOP Palava, Brno.

Schur F. (1877): Phytographische Mittheilungen über Pflanzenformen aus verschiedenen Florengebieten des Oesterreichischen Kaiserstaates. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 15/2: 1–200.

Slavík B. (1997b): Verbreitung von Geranium-Arten (subgen. Geranium) in Tschechien. – Preslia 68 (1996): 305–321.

***Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietrich**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067c, Němčičky (distr. Břeclav): křovinatá stráň západní expozice s údolníkem pod silnicí proti odbočce k vysílači, ca 0,5 km SZ od obce, sledováno od roku 2002, ca 100 rostlin (24. 6. 2006 not. *Z. Mikulica*; Šmiták et al. 2007).

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): malá loučka při okraji lesa 580 m Z od školy v obci, 455 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (27. 6. 2008 not. F. Jetmar).

O výskytu pětiprstky hustokvěté v lokalitě Pod Farským lesem u Opatova bylo pojednáno již dříve (Lustyk in Additamenta VI.: 300, 2007) a početnost její populace se díky kosení každým rokem zvyšuje (110 kvetoucích a minimálně 5 sterilních rostlin, 27. 6. 2008 not. F. Jetmar). Při exkurzi východočeské pobočky České botanické společnosti konané 7. 6. 2008 zde byly navíc nalezeny další dva významné druhy ostříc (*Carex lepidocarpa*, *C. pulicaris*).

Při stejné exkurzi byla pětiprstka nově objevena také nedaleko odtud (ca 420 m východně) na staré, již nepoužívané cestě při okraji lesa. Jedná se o malou plochu (ca 3 ary), která zarůstala dřevinami. V zimě 2003/2004 byla část dřevin vyřezána a od roku 2004 je plocha kosena, je zde totiž znám výskyt několika zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin, např. *Ophioglossum vulgatum*, *Platanthera bifolia*, *Gymnadenia conopsea*, *Epipactis helleborine* a *Gentianopsis ciliata*.

F. Jetmar

***Heleochoa alopecuroides* (Piller & Mitterp.) Roemer**

A2→C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Bítov (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, levý břeh Dyje, východní větší část Bítovské zátoky, písčité obnažené plochy, v nejnižších obnažených místech plochy bahnitěho sedimentu v zátoce vzniklé v někdejším opuštěném meandru Dyje, 350 m n. m. (24. 8. 2005 leg. L. Bravencová & A. Reiter, MZ; 20. 10. 2005 leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Bítov (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, pravý břeh Dyje, Malé loučky, písčité plocha s mírným sklonem (3–5°), 350 m n. m. (20. 10. 2005, leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Oslnovice (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, levý břeh Dyje, Chmelnice, písčité plocha s mírným sklonem (3–5°), 350 m n. m. (20. 10. 2005 leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060c, Oslnovice (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, levý břeh Dyje, Farářka, rozsáhlý bahnitý náplav s písčítým horním okrajem jižně od ostrohu meandru, 350 m n. m. (20. 10. 2005 leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007); velmi hojně (22. 10. 2008 leg. L. Bartoňová-Bravencová, MZ)..
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d, Lančov (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, pravý břeh Dyje, severní část Lančovské zátoky, drobné plošky bahnitých náplavů v ústí periodických vodotečí a navazující písčité plocha s mírným sklonem (3–5°), 350 m n. m. (20. 10. 2005 leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d, Štítary (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, levý břeh Dyje, Vranovská pláž, písčité plocha s mírným sklonem (3–5°), 350 m n. m. (20. 10. 2005, leg. L. Bravencová, Z. Musil & A. Reiter, MZ; Bravencová et al. 2007).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d/7061c, Štítary (distr. Znojmo): vodní nádrž Vranov, obnažené dno zátoky při ústí Štítarského potoka 1,8 km JJZ od kostela v obci, 48°55'13" N, 15°49'53" E, 350 m n. m., několik set rostlin (27. 8. 2008 leg. P. Novák, herb. Novák).

Jedná se bezesporu o nejzajímavější zjištění při průzkumu obnaženého dna vodní nádrže Vranov při mimořádně nízkém stavu hladiny v roce 2005. Bahenka psárkovitá byla dosud

v ČR považována za nezářstnou (Holub & Procházka 2000). Přehled někdejších lokalit uvádějí Holub & Grulich (in Čeřovský et al. 1999: 177) a zmiňují také ojedinělý druhotný výskyt u Řepice na Strakonicku z roku 1991 (Žíla & Chán 1994). Z uváděných lokalit původního výskytu leží nejbliže lokalita u Hrušovan nad Jeřišovkou (ca 50 km jihovýchodně). Vzhledem k celkovému původnímu rozšíření a k uváděným ekologickým nárokům druhu (Holub & Grulich l. c.) je zřejmé, že i výskyt ve vodní nádrži Vranov je nejspíše druhotný. Překvapující je ovšem vysoká početnost rostlin v jednotlivých populacích i velké plochy jimi osídlené – jedná se o pobřežní pásy přehrady s vhodným substrátem na zhruba patnáctikilometrovém úseku po obou jejích březích. To ukazuje na vysokou zásobu diaspor tohoto druhu v semenné bance a skutečnost, že druh na lokalitě přetrvává zřejmě již více let. Podle práce Holub & Grulich (l. c.) je *Heleochoia alopecuroides* teplomilný druh s těžištěm výskytu jižně a jihovýchodně od našeho území, kde dosahuje severozápadní hranice svého areálu a byl odtud udáván z teplých nížinných oblastí s nadmořskou výškou 100–250 m. Námi zaznamenané lokality se nacháží ve vyšší nadmořské výšce (ca 345–350 m) a v chladnějším klimatu, přesto byly rostliny vitální a většina z nich obsahovala množství vyvinutých semen. Lze tedy předpokládat, že výše zmíněné podmínky nepředstavují pro tento druh podstatnou ekologickou bariéru. *Heleochoia alopecuroides* vyžaduje neuzavřené porosty se sníženou konkurencí ostatních druhů (Holub & Grulich l. c.) a současně lépe klíčí na místech s vyšší koncentrací dusíku v substrátu (Holte & Moutsen 1974). Na základě našeho terénního pozorování lze konstatovat, že pozitivní vliv na početnost rostlin má jak sešlap, tak pravděpodobně i obohacování substrátu dusíkem, obojí způsobované rekreačním využíváním nádrže. Nejbohatší porosty (společenstvo *Heleochoia alopecuroides-Plantago uliginosa*) se nacházely právě na místech s velkou rekreační zátěží (Bítovská zátoka), na sešlapávaných okrajích v pásmu pravidelného sezónního kolísání hladiny. V oblasti Farářky bylo více rostlin pozorováno na vyšla-páných chodnicích mezi chatami a vodní hladinou než mezi těmito chodníky.

Při průzkumu obnaženého dna byly zaznamenaný i další významné druhy: *Bidens radiata*, *Carex bohémica*, *Coleanthus subtilis*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis acicularis*, *E. ovata*, *Gypsophila muralis*, *Limosella aquatica*, *Peplis portula*, *Spergularia echinosperma*.

L. Bartoňová-Bravencová & A. Reiter

Bravencová L., Musil Z. & Reiter A. (2007): Flóra a vegetace obnaženého dna Znojemské a Vranovské údolní nádrže (střední Podýjí). – *Thayensia* 7: 153–173.

Holte K. E. & Moutsen P. (1974): Germination of *Heleochoia alopecuroides* (Poaceae) in various concentrations of Helium, Nitrogen, and Carbon Dioxide. – *Amer. J. Bot.* 61: 1091–1094.

Žíla V. & Chán V. (1994): Nález *Heleochoia alopecuroides* a *H. schoenoides* v jižních Čechách. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 27(1992): 58.

***Herniaria hirsuta* L.**

C1

35d. Březnické Podbrdsko, 6649d, Kbelnice (distr. Strakonice): severní okraj kukuřičného pole při jižním úpatí lesnatého návrší (kóta 527) 0,2 km JV od pohodnice, ca 0,75 km SV od osady, 49°18'6,2" N,

- 13°59'40,1" E, 485 m n. m., hlinitopísčitá půda, roztroušeně až hojně (31. 8. 2006 leg. *R. Paulič*, CB, PRC; *Paulič*, *Leischner* & *Soukup* 2007).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6650c, Dobeč (distr. Písek): písčité severní okraje ovesného pole při jižním úpatí lesa Kuchyňka (kóta 438,1) 0,9 km SZ od kostela v obci, 49°18'4,3" N, 14°2'21,6" E, 422 m n. m., písčitá půda, hojně (19. 8. 2006 leg. *R. Paulič* & *P. Leischner*, CB, PRC; *Paulič*, *Leischner* & *Soukup* 2007).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6750a, Štěkeň (distr. Strakonice): okraj pole na jižním svahu návrsí Šibeniční vrch SSV od obce, 49°16'15,4" N, 14°0'39,6" E, 420 m n. m., hlinitopísčitá půda, několik rostlin (19. 8. 2006 leg. *R. Paulič* & *P. Leischner*, CB; *Paulič*, *Leischner* & *Soukup* 2007).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6849b, Kuřimany (distr. Strakonice): okraj písčitého pole při jižním úpatí lesa na návrsí Bratružel 1,5 km JJZ od obce, 49°11'27,7" N, 13°58'37,6" E, 537 m n. m., desítky rostlin (20. 9. 2007 leg. *R. Paulič* CB, PRC).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6850a, Bílsko (distr. Strakonice): okraj pole při jižní straně lesa ca 0,7 km SSZ od kostela v obci, JJZ expozice, písčitohlinitá půda, ca 490 m n. m., 50 rostlin (2007 leg. *M. Soukup*, herb. *Soukup*).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6850a, Pivkovice (distr. Strakonice): okraj pole 0,8 km SSV od obce, JV expozice, 49°10'59,6" N, 14°4'26,2" E, 550 m n. m., hlinitopísčitá půda, desítky rostlin (2006 leg. *M. Soukup*, herb. *Soukup*; *Paulič*, *Leischner* & *Soukup* 2007).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6850a, Radějovice (distr. Strakonice): okraj pole na východní straně lesika na vrchu (kóta 563) ca 0,7 km JV od obce, JV expozice, písčitohlinitá půda, ca 550 m n. m., 20 rostlin (1. 8. 2007 leg. *M. Soukup*, herb. *Soukup*).

Průtržník chlupatý byl na lokalitách v Březnickém Podbrdsku a ve Volyňském Předšumaví znovu potvrzen po více než padesáti letech v roce 2006 (cf. *Paulič*, *Leischner* & *Soukup* 2007). V následujícím roce byly objeveny ve fytogeografickém podokresu Volyňské Předšumaví další lokality tohoto vzácného druhu (viz výše).

R. Paulič

Paulič R., *Leischner P.* & *Soukup M.* (2007): *Herniaria hirsuta* L. – průtržník chlupatý. – In: *Chán V.*, *Lepší M.* & *Lepší P.*, *Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII.*, *Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy*, 47: 91–104.

Hieracium kalksburgense Wiesb.

C1

41. Střední Povltaví, 6252c, Nalžovice (distr. Příbram): NPR Drbákov-Albertovy skály, na skalce vystupující v teplomilné zakrslé doubravě poblíž vyhlídky zvané Albertova skála (4. 6. 2005 leg. *J. Malíček* & *R. Hlaváček*, herb. *Malíček*); 13 rostlin (13. 5. 2006 leg. *J. Malíček*, herb. *Malíček*, rev. *J. Chrtek jun.*; *Malíček* 2007); NPR Drbákov-Albertovy skály, u naučné stezky (mezi zastaveními č. 6 a 7), 2 rostliny spolu s rodičovskými druhy *H. cymosum* a *H. pilosella* (16. 5. 2007 not. *J. Malíček*).

Malíček J. (2007): Nové floristické nálezy z NPR Drbákov-Albertovy skály. – *Muz. Součas.*, ser. *natur.*, 38: 15–19.

Hieracium piloselloides Vill.

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749b, Strakonice: u cesty podél trati V od železničního nádraží, 400 m n. m., velmi hojně (20. 6. 2006 leg. *R. Paulič*, CB, det. *J. Chrtek*).

Druh není z Volyňského Předšumaví v Květeně ČR (cf. Chrtek in Slavík & Štěpánková 2004: 682) udáván.

***Hippocrepis comosa* L.**

C1

7a. Libochovická tabule, 5650a, Libochovice (distr. Litoměřice): v teplomilných trávnicích na svahu v údolí Evaňského potoka (Evaňská rokle) u obce Evaň ca 2,5 km [autor uvádí v citované práci 4 km] J od města, vápnité sedimenty, stovky rostlin (20. 5. 2006 foto T. Burian, rev. K. Kubát; Burian 2006).

Velmi významný nález pro území Čech, potvrzující dávný objev tohoto druhu na Litoměřicku. Krátkou redakční poznámkou je však potřeba poopravit údaj v názvu článku, který se týká stáří původního Hackelova nálezu. *Hippocrepis comosa* na Radobýlu u Litoměřic našel profesor semináře v Litoměřicích, florista Josef Hackel (1783–1869), nikoliv německý biolog Ernst Haeckel (1834–1919), jak se domnívá autor článku. E. Haeckel sice v roce 1852 pobýval krátkodobě v Teplicích v místních lázních, ovšem u Litoměřic nikdy rostliny neshbíral. Posledním známým doloženým sběrem z Litoměřicka (přesné místo nebylo udáno) je nález Conratha z roku 1882. Překvapivě bylo ovšem prostudování herbářových dokladů v pražském univerzitním herbáři, kde jsem našel (zřejmě zcela opomenutý) správně určený sběr z Radobýlu z května roku 1916, kde nálezce Fr. Hajný na etiketě uvádí „západní svah Radobýlu, ale zdá se, že tam již vymizel, později [po roce 1916 – pozn. autora] jsem jej již nenalezl“.

J. Hadinec

Burian T. (2006): *Hippocrepis comosa* L. v severních Čechách: potvrzení autochtonního výskytu po 150 letech. – Severočes. Přír. 38: 133–136.

***Huperzia selago* (L.) Schrank & C. F. P. Martius**

C3

28b. Kaňon Teplé, 5942d, Louka (distr. Sokolov): PR Údolí Teplé, ca 20 m SSV od severního konce železničního tunelu (první tunel v PR ve směru od Mariánských Lázní), na břehu řeky ve smrkovém mlázi na vyskládané zídce pod náspem (amfibolit), 50°2'39" N, 12°49'22" E, 574 m n. m., několik vitálních trsů v porostu rašeliníku (22. 6. 2006 leg. et det. A. Bucharová, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

28c. Mnichovské hadce, 5942a, Prameny (distr. Cheb): NPP Křížky, bezlesí, severně orientované hadcové skalky, 50°04'02,3" N, 12°44'55" E, 800 m n. m., spolu s *Asplenium aduterinum*, *A. cuneifolium* a *Erica carnea* několik roztroušených trsů na celkové ploše asi 1 m² (1997 et 1. 8. 2007 not. P. Tájek).

28c. Mnichovské hadce, 5942b, Louka (distr. Cheb): NPP Křížky, bezlesí, severní skalnatý svah na hadci, pod východním okrajem vysokého napětí, 50°3'59,5" N, 12°45'6,5" E, 804 m n. m., spolu s *Erica carnea* a *Polygala chamaebuxus* na ploše několika dm² (1997 not. P. Tájek; 11. 12. 2007 leg. et det. P. Tájek & T. Peckert, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

28c. Mnichovské hadce, 5942b, Louka (distr. Sokolov): PP Dominova skalka, východní bezlesá část CHÚ, vlhčí stinné stanoviště na hadcové skalce, 650 m SZ od kóty U kyselky a 1,65 km JZ od kostela v Nové Vsi, 744 m n. m., několik trsů (1997 et 5. 7. 2003 not. P. Tájek).

28c. Mnichovské hadce, 5942c, Prameny (distr. Cheb): PR Vlček, 360 m JZ od kóty Vlčí kámen, ca 10 m Z od turistické cesty, východní mechovatá strana hadcového výchozu v lese s borovicí a smrkem, 50°1'39,4" N, 12°43'29,3" E, 854 m n. m., několik rostlin (1997 et 7. 9. 2007 not. P. Tájek); skalní teráska na severní straně hadcového výchozu, 250 m V od silnice Mariánské Lázně – Prameny a 780 m

- JZ od kóty Vlčí kámen, 50°01'30,2" N, 12°43'11,7" E, 832 m n. m., několik rostlin zasypaných nadměrným opadem z hustého smrkového zmlazení (20. 8. 2002 not. *P. Tájek*).
- 28c. Mnichovské hadce, 5942c, Sítiny (distr. Cheb): ca 200 m JZ od cesty Sítiny – Prameny a 160 m SV od křižovatky lesních cest (kóta 785 m), 804 m n. m., několik vitálních rostlin na vrcholu hadcového balvanu ve smrčině (15. 7. 2002 not. *P. Tájek*).
- 28c. Mnichovské hadce, 5942d, Mnichov (distr. Cheb): hadcový balvan ve smrčině, několik metrů od hadcového výchozu, 1,07 km V od kóty V Boru, 50°2'32,4" N, 12°46'1,2" E, 740 m n. m., několik mladých rostlin (2002 et 28. 10. 2006 not. *P. Tájek*).
- 28d. Toužimská vrchovina, 5943a, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): mělká vlhká pískovitá půda vzniklá zvětráním žuly, pravý (severní) břeh potoka, 1,7 km V od kostela v obci a 1,6 km SZ od hájovny Vítrolka, 614 m n. m., několik trsů spolu s bohatou populací *Pinguicula vulgaris* (1996 et 2000 not. *V. Melichar*).
- 28d. Toužimská vrchovina, 5843d, Český Chloumek (distr. Karlovy Vary): podmáčené stanoviště se smrky a osikami, ca 5 m vlevo od toku Přílezkého potoka, ca 1,2 km JV od hráze Nového rybníka a 710 m SZ od křižovatky silnic Přílezy – Hlinky – Český Chloumek, 650 m n. m., 1 trs na staré smrkové kládě (1. 7. 2007 not. *V. Lupínek*).
86. Slavkovský les, 5942a, Prameny (distr. Cheb): skalní výchoz (amfibolit) ve smrčině 580 m SZ od kóty Kalvárie a 450 m ZJZ od vodárny nad obcí, 50°3'9,1" N, 12°42'58,3" E, 788 m n. m., několik vitálních trsů (1997 et 1. 5. 2005 not. *P. Tájek*); jižní stinná strana hadcového výchozu 350 VJV od křižovatky lesních cest Trojhran a 1,47 km od křižovatky cest Prameny – Čistá – Mýtský rybník, 50°03'47,9" N, 12°42'12,9" E, 814 m n. m., několik rostlin zasypaných opadem z hustého smrkového zmlazení a polomů (1997 et 18. 10. 2006 not. *P. Tájek*).
86. Slavkovský les, 5942a, zaniklá obec Vranov u Rovné (distr. Sokolov): evropsky významná lokalita Medvědí rozhledy, výrazný hadcový výchoz, severní skalní stěna a mokrá stinná jižní část výchozu, 1,2 km V od bývalé Bílé hájenky a 300 m Z od Lobežského potoka, 50°4'40,1" N, 12°41'4,2" E a 50°4'39,2" N, 12°41'16,1" E, 798 m n. m., bohatá populace čítající desítky rostlin (1997 et 18. 6. 2006 not. *P. Tájek*).

Vranec jedlový není v Květeně ČR (Kubát in Hejný & Slavík 1988: 190–192) z fytochorionu Tepelské vrchy (28) udáván. V jejich západní polovině a sousedícím Slavkovském lese je druh vázán především na skalní biotopy, zpravidla na stinnější a vlhčí polohy. Výjimkou je lokalita u Bečova (vlhká písčité půda na žule) a lokalita u obce Český Chloumek (trouchnivějící kmen ve vlhkém lese). Druh se častěji vyskytuje na hadcových výchozech, nalezen byl však i na dalším v oblasti hojném podkladu – amfibolitu. Vzhledem k vysoké míře prozkoumanosti skalních biotopů v regionu (Mnichovské hadce) jsou tak výše uvedené nálezy pravděpodobně téměř vyčerpávajícím přehledem lokalit výskytu *Huperzia selago* na území celé CHKO Slavkovský les. Druh z území NPP Křížky (2 lokality) uvádí již Seidl et al. (1983) a výskyt v PP Dominova skalka a v PR Vlček zmiňuje již Trégler (1994).

P. Tájek

- Seidl K., Hostička M., Nesvadbová J., Baroch F., Čechil F., Červená A., Harvánek J., Kraft J., Procházka V., Sokolová L. & Žán M. (1983): Chráněné naleziště Křížky, inventarizační průzkum provedený v letech 1978–1981. – Ms., 49 p. [Depon. in: Správa CHKO Slavkovský les, Mariánské Lázně]
- Trégler M. (1994): Rostliny řádu plavuňotvaré ve Slavkovském lese. – Arnika, Mariánské Lázně, 36: 34–37.

Hypericum elegans* Willd.*C1**

8. Český kras, 6050b, Srbsko (distr. Beroun): NPR Karlštejn, na stepi na západním svahu Velké hory, 324–413 m n. m. (2000 not. A. Hoffmann; Hoffmann 2000, 2007).

V České republice velmi vzácný druh, jehož rozšíření shrnul Zelený (1960) a později Čerovský & Grulich (in Čerovský et al. 1999: 189). V Českém krasu byl nalezen jen na několika málo lokalitách, z nichž Velká hora je známa nejdéle (viz např. Čelakovský 1868–1883). Z ostatních historických lokalit nebyl výskyt *Hypericum elegans* podle mých znalostí potvrzen přinejmenším od druhé poloviny 20. stol., ačkoliv tam i později probíhal podrobný floristický průzkum (Plešivec u Karlštejna, Koda, Srbsko). Překvapením z poměrně nedávné doby se stal údaj o výskytu třezalky ozdobné v lemových společenstvech chráněného území Černá rokle u Kosoře nedaleko hranic Prahy (Sádlo 1988).

P. Špryňar

20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Dražovice (distr. Vyškov): fragmenty stepní vegetace v závěru údolí Letonického potoka v okolí kóty 354, 1,5 km V od kostela sv. Jana Křtitele v obci, 350 m n. m. (12. 7. 2006 not. V. Grulich; Grulich 2007).

Čelakovský L. (1868–1883): Prodromus květeny české. I.–IV. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a, fasc. 1–4: 1–944, Praha.

Hoffmann A. (2000): Vegetace a flóra Velké hory v NPR Karlštejn. – Ms., 160 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PfF UK Praha]

Hoffmann A. (2007): Vegetace a flóra Velké hory v NPR Karlštejn – současný stav a vyhodnocení změn. – Bohem. Centr. 28: 49–116.

Sádlo J. (1988): Chráněná území v Praze. Černá rokle. Botanický význam lokality. – Nika, Praha, 9: 174.

Zelený V. (1960): Třezalka ozdobná (*Hypericum elegans* Steph.) v ČSSR. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 32: 69–75.

Isolepis setacea* (L.) R. Br.*C3**

28d. Toužimská vrchovina, 5943a, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): vysychavé louže na písčité cestě 1,7 km V od kostela v obci a 1,63 km SZ od hájovny Vitriolka, 50°5'8,4" N, 12°51'49,4" E, 618 m n. m., vitální početná populace na ploše asi 30 m² (16. 7. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Mrázov (distr. Karlovy Vary): dno letněného rybníka u drobného vedlejšího přítoku 450 m JJZ od železniční zastávky Mrázov, 49°57'36,0" N, 12°49'48,4" E, 677 m n. m., 2 trsy spolu s *Eleocharis acicularis* (24. 7. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

28d. Toužimská vrchovina, 6042d, Ovesné Kladruby (distr. Cheb): při severní části břehové linie malého eutrofního rybníka, 1,05 km JV od kostela v obci a 730 m SZ od kóty Na skalce, 49°56'54,1" N, 12°47'32,5" E, 716 m n. m., několik trsů (19. 6. 2007 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Juncus tenageia* L. fil.*C1**

39. Třeboňská pánev, 6854a, Lomnice nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): NPR Velký a Malý Tisý, písčité obnažený břeh poloostrova Lůsy na rybníce Velký Tisý (23. 7. 2007 leg. Z. Hroudová & P. Zákravský, PRA; Hroudová & Zákravský 2007 foto); poloostrov Lůsy na rybníce Velký Tisý, malá

písčitá plocha při kraji lesa s dalšími druhy *Agrostis canina*, *Eleocharis palustris*, *Juncus articulatus*, *J. bufonius*, *Peplis portula* (9. 7. 2008 leg. Z. Hroudová & P. Zákravský, PRA).

I když *Juncus tenageia* byl v minulosti na rybníku Velký Tisý nalezen (L. Rektoris in verb.), jedná se o ověření výskytu po delší době – i přes každoroční floristický monitoring prováděný v dané lokalitě od roku 1998 zde byl prvně nalezen jeden trs až v roce 2007 při snížené vodní hladině. Opětovný nález více rostlin z roku 2008 je zajímavý tím, že se nejedná o typické stanoviště na obnaženém dně, ale ukazuje, na jakém stanovišti může druh vyrůst a produkovat semena i při plně napuštěném rybníce.

Z. Hroudová

39. Třeboňská pánev, 6956b, Kačlehy (distr. Jindřichův Hradec): Kačležský rybník, jihozápadní břeh, 49°05'51" N, 15°05'21" E; 49°05'56" N, 15°05'21" E, 530 m n. m., 1 rostlina (28. 8. 2007 leg. P. Hesoun, CB 65002, rev. M. Lepší); desítky až stovky rostlin (18. 9. 2007 not. P. Hesoun, K. Šumberová & R. Ouředník).

Sítina rybníční byla na západní straně Kačležského rybníka a na jeho ostrově zaznamenána hojně v 19. století (Čelakovský 1883). Houfek (1952) cituje rovněž nález pátera Antónína Rundensteinera z blízkosti hráze Kačležského rybníka. Není známo, že by tento druh zde od té doby někdo zaznamenal (cf. Houfek l. c.). Nález z roku 2007 představuje ověření druhu na této lokalitě po více než 110 letech.

Současnou vegetaci se sítinou rybníční dokumentuje následující fytoocenologický snímek:

[Obnažené dno rybníka, hrubý písek s příměsí větších kamenů, mělce (0,5–1 cm) zaplaveno, syceno prameny z okolí, 1 × 1 m, 18. 9. 2007 K. Šumberová (Turboveg 447853). – E₁ (40 %): *Isolepis setacea* 2b, *Juncus bufonius* 2b, *J. articulatus* 2a, *Trifolium hybridum* 2a, *Alopecurus aequalis* 1, *Juncus tenageia* 1, *Bolboschoenus yagara* +, *Carex bohemica* +, *Epilobium ciliatum* +, *E. tetragonum* +, *Oenanthe aquatica* +, *Bidens tripartita* r. Mimo snímek *Myosurus minimus* a *Veronica scutellata*.]

P. Hesoun & K. Šumberová

Čelakovský L. (1883): Prodrómus květeny české. Vol. 4. – Arch. Přírod. Výzk. Čech, Praha.

Houfek J. (1952): Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Třeboňské pánvi a přilehlým územím. – Ms., 398 p. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PfF UK Praha]

Hroudová Z. & Zákravský P. (2007): Vyhodnocení účinku řízeného managementu na stav litorálních porostů na poloostrově Lúsy (NPR Velký a Malý Tisý) v r. 2007. – Ms. [depon. in: Správa CHKO a BR Třeboňsko, Třeboň]

***Lathyrus hirsutus* L.**

CI

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Dětaň (distr. Louny): širokolisté trávníky v bývalém sadě u zatopeného lomu 1 km JZ od obce, 500 m n. m., ca 200 rostlin (20. 7. 2007 leg. M. Broum, herb. Broum; 20. 6. 2008 foto M. Broum & D. Koutecký).
1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): narušené úzkolisté trávníky na JJV úpatí Šibeničního vrchu (550 m od kóty 618,7 m), 495 m n. m., 10 rostlin (15. 9. 2005 leg. M. Broum, herb. Broum).

- 2b. Podbořanská kotlina, 5746c, Vroutek (distr. Louny): narušené ovsíkové louky v areálu bývalého tankodromu na Kozinci 3,3 km SSV od obce, 340 m n. m., tisíce rostlin na souvislé ploše o velikosti ca 1500 m² (2. 7. 2008 not. D. Koutecký & M. Broum, foto M. Broum).

V Doupovských horách velmi vzácně se vyskytující druh (zatím registrováno kolem 10 lokalit), který zde byl prozatím nalezen pouze v termofytiku (Doupovská pahorkatina). Pro fytogeografický okres Střední Poohří (2) se jedná o první nález tohoto druhu. Vzhledem k ohromnému množství jedinců (na poslední lokalitě) se dá předpokládat jeho další šíření na vhodná stanoviště, kterých je v okolí nespočet.

M. Broum & D. Koutecký

- 7b. Podřípská tabule, 5552a, Čakovice (distr. Litoměřice): na křovinami zarůstající stráni asi 300 m JV od obce, 50°29'13,3" N, 14°22'37,2" E, 210 m n. m., ca 20 kvetoucích rostlin ve vegetaci as. *Scabiosa ochroleucae-Brachypodium pinnati*, podklad tvoří turonské slínovce (květen 2008 leg. J. Novák, herb. Novák).
- 20b. Jihomoravská pahorkatina, 7065d, Pouzdřany (distr. Břeclav): okraj vinohradu 900 m SV od železniční stanice v obci, východní okraj nejvyšší terasy vinohradu, také na druhé straně polní cesty, ojedinele podél jejího okraje níže a v zarůstajícím sadu východně od vinohradu, 48°56'53" N, 16°38'17" E, 230–280 m n. m. (28. 5. 2008 leg. et det. D. Dvořák, BRNU; 5. 6. 2008 not. D. Dvořák, K. Fajmon & J. Roleček).

[16 m², 28. 5. 2008 D. Dvořák. – E₁ (70 %): *Lolium perenne* 2b, *Achillea millefolium* agg. 2m, *Brachypodium pinnatum* 2m, *Dactylis glomerata* 2m, *Arrhenatherum elatius* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Securigera varia* 1, *Fragaria viridis* 1, *Hypericum perforatum* 1, *Lathyrus hirsutus* 1, *L. tuberosus* 1, *Lavatera thuringiaca* 1, *Origanum vulgare* 1, *Peucedanum alsaticum* 1, *Poa angustifolia* 1, *Potentilla recta* 1, *Trifolium repens* 1, *Vicia tetrasperma* 1, *Arenaria serpyllifolia* agg. +, *Artemisia absinthium* +, *Carlina vulgaris* agg. +, *Clematis vitalba* +, *Erigeron acris* +, *Eryngium campestre* +, *Falcaria vulgaris* +, *Geranium pusillum* +, *Koeleria macrantha* +, *Lathyrus sylvestris* +, *Medicago lupulina* +, *Odontites vernus* +, *Scabiosa ochroleuca* +, *Silene vulgaris* +, *Verbascum chaixii* subsp. *austriacum* +, *Veronica arvensis* +, *Vicia hirsuta* +, *Nonea pulla* r, *Picris hieracioides* r, *Silene latifolia* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r. – E₀ (0 %).]

***Lepidium densiflorum* Schrader**

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Němčany (distr. Vyškov): polní cesta na hranici s k. ú. Čechyně, 1 km SV od kostelíku Lutrátek u obce, 300 m n. m. (1. 6. 2008 not. J. Čáp).

Z fytochorionu Bučovická pahorkatina není druh v Květeně ČR (Dvořáková in Hejný & Slavík 1992: 193) uveden.

***Lepidium heterophyllum* Bentham**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6849c, Lčovice (distr. Strakonice): na železniční trati 0,1 km V od železniční zastávky Lčovice, 510 m n. m. (22. 7. 2006 leg. R. Paulič, CB, rev. M. Lepší).

***Lithospermum officinale* L.**

C2

- 63e. Poličko, 6263a, Zrnětín (distr. Svitavy): lesní lemy 700 m JJV od vodní nádrže ve středu obce, 49°47'5" N, 16°12'6" E, 510–520 m n. m., 4 fertilní lodyhy spolu s *Aquilegia vulgaris* a *Cephalanthera damasonium* (31. 5. 2007 not. P. Novák).

Loranthus europaeus* Jacq.*C4a**

69b. Sečská vrchovina, 6160d, Nasavrky (distr. Chrudim): na dubu u bývalého pivovaru zhruba v polovině silničního obchvatu V od města, ca 460 m n. m., 1 velký plodný trs. Nikde jinde v blízkém okolí nebyl ochmet na stromech pozorován, zdá se, že jde o izolovaný výskyt. (7. 12. 2006 not. *J. Rybenský*).

Lysimachia thyrsiflora* L.*C3**

21b. Hornomoravský úval, 6569b, Bolelouc (distr. Olomouc): mokřad (tzv. Tůň u Bolelouce) hraničící s řekou Moravou ca 350 m S od kaple v obci, 49°29'54,8" N, 17°16'13,5" E, 205 m n. m., ca 4 fertilní rostliny (2006 leg. *T. Vynikal*, OL).

Pro území Olomouckého kraje je vrbina kytkokvětá velmi vzácným druhem a je uváděna z několika zvláště chráněných území – NPR Rejvíz, PR Kačení louka, PR Plané loučky a PP Častava (Šafář a kol. 2003). V květeně ČR (Skalický in Hejný & Slavík 1992: 267–269) jsou z Hornomoravského úvalu uvedeny výskyt u Olomouce a Chropyně a historický údaj z Černošířského lesa, tam se druh vyskytoval do roku 1950 (cf. Bussinow et al. 2004).

T. Vynikal

V rozsáhlém rukopisném materiálu ing. Čestmíra Deyla, uloženém v knihovně olomouckého střediska Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, ve složce pod názvem „Tůň u Bolelouce“ z roku 1980, není tento druh uveden. V jeho kartotéce druhů jsou však údaje z Hornomoravského úvalu (Olomouc-Řepčín 1959, 1982), Zábřežsko-uničovského úvalu (Moravičany 1973, Lukavice 1982) i Nížkého Jeseníku (Ondrášov 1979, Děřichov 1986, Břidličná 1988).

[eds]

Bussinow M., Bosák J., Merta L., Létal A., Čehovská I. & Šafář J. (2004): Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje. Databáze ochrany přírody. – [<http://www.kr-olomoucky.cz>] Šafář J. et al. (2003): Olomoucko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 6. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 456 p.

Melica picta* C. Koch*C3**

28. Svojšínská pahorkatina, 6143b, Kokašice (distr. Tachov): jihozápadní svah vrchu Krasíkov pod zříceninou hradu Krasíkov (Švamberk), roztroušeně v řídkém lese společně s *M. nutans* a dalšími lesními druhy (25. 5. 2008 leg. et det. *K. Prach*).

Druh teplejších poloh, v území jihozápadních Čech velice vzácný. Je odsud znám jen z Plzeňské pahorkatiny (vrch Zlín u Dolní Lukavice; les Pytel SZ od Plzně), kam z vnitrozemí Čech izolovaně zasahuje údolím Berounky a Úhlavy. Publikovaný údaj z Petrského údolí u Stříbra (Nový in Hostička & Sofron 1972) je mylný, na základě revize herbářového dokladu (Muzeum v Tachově) je jisté, že vznikl jen záměnou s druhem *Melica nutans* (P. Mudra in verb.).

Z. Dočkalová

Hostička M. & Sofron J. (1972): Příspěvek k poznání vegetačních poměrů Petrského údolí u Stříbra. – Zpr. Muz. Západočes. Kraje, přír., 13: 5–13.

***Misopates orontium* (L.) Rafin.**

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5745d, Podbořanský Rohozec (distr. Louny): v okrajové části řepkového pole ca 700 m SZ od obce, 510 m n. m., 7 rostlin (22. 7. 2006 leg. M. Broum; Broum 2006).
8. Český kras, 6050d, Korno (distr. Beroun): čerstvě opuštěné pole na jižně orientovaných svazích (břidlice) nad rybníkem Obora (údolí Stříbrného potoka), asi 770 m JJZ od kaple v obci, 49°54'49,4" N, 14°8'9,9" E, ca 350 m n. m., přes padesát rostlin (20. 6. 2008 leg. M. Štefánek, PRC; 25. 8. 2008 leg. M. Hanzl, herb. Hanzl).
8. Český kras, 6051d, Vonoklasy (distr. Praha): Na Kunšově, pole za ulicí V Kamení, 49°56'50" N, 14°16'25" E, 350–354 m n. m. (1999, 2000 not. P. Šíma; Šíma 2007).

Broum M. (2006): Nový nález šklebivce přímého (*Misopates orontium*) [sic!] v Doupovských horách. – Severočes. Přír. 38: 143–145.

Šíma P. (2007): Květena východní části Českého krasu. – Bohem. Centr. 28: 117–202.

***Moneses uniflora* (L.) A. Gray**

C1

- 88b. Šumavské pláně, 6946b, Srní (distr. Klatovy): smrčina v dolní části údolí Hrádeckého potoka ca 1,3 km V od obce, 720–770 m n. m., desítky rostlin v mechu na břehu potoka (28. 8. 2007 leg. et det. D. Dvořák, BRNU).
90. Jihlavské vrchy, 6758c, Řásná (distr. Jihlava): mechatá smrčina v okolí potůčku 200 m SZ od severozápadního břehu Malého Pařezitého rybníka, ca 2,45 km S od kaple v obci, 630 m n. m., desítky rostlin (3. 5. 2001 not. J. Švarc; 22. 6. 2006 not. L. Čech).

Naposledy byl jednokvítke v Jihlavských vrších nalezen v letech 1986 a 1987 I. Růžičkou (I. Růžička in litt.) u potoka na západním břehu Malého Pařezitého rybníka. Stinné a chladné podmáčené smrčiny u potůčků v zalesněném masivu Javořice představují cenné reziduum přírodě blízkých biotopů v jinak zcela tristním prostředí monotónních kulturních smrčin. Stále se zde vcelku často vyskytují další významné druhy jako *Soldanella montana* a *Lycopodium annotinum*. Další nálezy *M. uniflora* nejsou zcela vyloučeny, v území však stále pokračují snahy o nešetrné lesnické odvodňování.

J. Švarc & L. Čech

***Montia fontana* L. s. str.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869b, Bělá pod Pradědem (distr. Jeseník): jihozápadní svah Ostruhy (1022 m), prameniště bezejmenného levostranného přítoku Šumného potoka, 50°9'46,1" N, 17°16'5,1" E, 942 m n. m. (8. 7. 2008 not. et det. R. Štencl; 31. 7. 2008 leg. J. Chlapek, rev. P. Lustyk, herb. Lustyk).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): jihovýchodní svah Medvědí louky (1110 m), prameniště bezejmenného levostranného přítoku Bílého potoka, 50°9'51,7" N, 17°17'54,9" E, 1028 m n. m. (8. 7. 2008 not. R. Štencl).
97. Hrubý Jeseník, 5869b, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): jihovýchodní svahy Orlíku (1204 m), jedno z pramenišť Sokolího potoka, 50°10'14,0" N, 17°18'40,7" E, 986 m n. m. (9. 7. 2008 not. R. Štencl).
97. Hrubý Jeseník, 5969b, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): východní svahy Temné (1263 m), nad závěrem údolí Bělokamenného potoka, 50°3'22,3" N, 17°16'23,4" E, 984 m n. m. (2. 7. 2008 leg. M. Kočí, rev. P. Lustyk, M. Hájek, herb. Lustyk).

97. Hrubý Jeseník, 5969c, Stará Ves u Rýmařova (distr. Bruntál): svahové prameniště nad svážnicí v údolí Podolského potoka, ca 2,2 km od rozcestí U Huberta, 50°0'32,0 N, 17°11'46,9" E, 891 m n. m. (20. 8. 2008 leg. R. Štencel).

Zdrojovka hladkosemenná patří k druhům, které na našem území v minulosti výrazně ustoupily. V Hrubém Jeseníku byl tento druh považován dlouhou dobu za vyhynulý (cf. Bureš 2008). Většina herbářových sběrů pochází z konce 19. a první čtvrtiny 20. století (V. Skalický sec. L. Bureš in verb.).

Druh byl v krátké době nalezen v Hrubém Jeseníku v několika navzájem izolovaných oblastech. Jednou z nich jsou vrcholové partie masivu Orlíku (1204 m), kde byl zaznamenán na třech lesních prameništích. Druhou oblastí ležící ca 13 km jižně je závěr údolí Bělokamenného potoka v masivu Temné (1263 m). Vedle výše specifikované lokality zde byla při opakované návštěvě území 9. 7. 2008 v navazujících smrkových porostech ca 0,2 km JV nalezena další tři prameniště s bohatými populacemi tohoto druhu. Porosty na každém z nich dosahují rozlohy několika metrů čtverečních. Třetí oblast leží ještě dalších ca 8 km jižněji. Všechny oblasti jsou charakterizovány vysokou lesnatostí s převahou smrkových porostů převážně druhotného původu. Mimo to je také spojuje jistá odlehlost a nižší zájem botaniků, než jaký je věnován centrálním partiím pohoří dosahujícím subalpínského stupně. Je proto pravděpodobné, že se zde druh vyskytuje dlouhodobě, i když jej po dlouhá desetiletí nikdo na území Hrubého Jeseníku nenašel. Je možné, že výskyt druhu podpořil také mírný průběh posledních dvou zim.

Ve všech případech roste *Montia fontana* na lesních prameništích ve smrkových porostech v nadmořských výškách okolo 1000 m n. m. ve vegetaci blízké sv. *Cardaminion amarae*. Vedle běžných druhů lesních pramenišť zde většinou rostou také druhy typické spíše pro heliofilní subalpínská prameniště sv. *Swertio-Anisothecion squarrosi*, např. *Aconitum plicatum*, *Epilobium alsinifolium*, *Viola biflora*, *Dicranella palustris* a *Phillonotis* sp.

M. Kočí & R. Štencel

Bureš L. (2008): Červený seznam cévnatých rostlin CHKO Jeseníky – 10. verze. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

Myosurus minimus L.

C3

28e. Žlutická pahorkatina, 5945d, Brdo u Manětína (distr. Plzeň): mez s nálety bříz mezi polem a západním okrajem silnice Manětín – Brdo, 300 m S od kapličky u lomu na břídlici, 50°0'05" N, 13°15'13" E, 466 m n. m., desítky až stovky rostlin na několika m² (7. 4. 2007 leg. et det. A. Bucharová & P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

V Květeně ČR (Křísa in Hejný & Slavík 1988: 422–424) není druh z tohoto fytochorionu udáván.

P. Tájek

Najas minor All.

C1

21b. Hornomoravský úval, 6369c, Horka nad Moravou (distr. Olomouc): jezero Poděbrady, bývalá šterkovna Z od PR Plané loučky, při břehu jižní části ostrova a východního břehu šterkovny S od ostrova,

49°37'32" N, 17°13'33" E a 49°37'35" N, 17°13'45" E, 215 m n. m., porost několika stovek rostlin ve dvou místech jezera, velikost populace může být ještě větší, protože nebylo prozkoumáno celé jezero (not. 10. 7. 2006 *M. Krátký*).

Druh je z regionu střední Moravy historicky uváděn ze Šumvaldského rybníka u Uničova (Procházka, Husák & Ořahelová in Čerovský et al. 1999: 453), do současnosti však byl považován za nezvěstný. Nejblíže lokality jsou v CHKO Poodří, např. rybník Kozák u Studénky. Řadu dalších lokalit na Ostravsku uvádí Koutecká (Koutecká et al. in Additamenta IV.: 127–129, 2005).

M. Krátký

Nicandra physalodes (L.) Gaertn.

- 15b. Hradecké Polabí / 61b. Týništský úval, 5762c, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): Bolehošťská Lhota, rudérální plocha v obci mezi silnicí a rybníkem Baba, 50°12'30,2" N, 16°4'48,6" E (2005 not. *F. Krahulec, L. Moravcová & V. Mahelka*).
- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín: na obnaženém šterkovém náplavu na pravém břehu Labe poblíž železničního mostu přes řeku ve městě, jediná plodná rostlina (23. 9. 2003 not. *P. Bauer, J. Brabec & J. Hadinec*).
- 57a. Bělohradsko, 5659b, Hořice v Podkrkonoší (distr. Jičín): skládka v pískovně v Sovích dolech Z od obce Dachovy, 50°23'16,3" N, 15°37'46,6" E (2005 not. *F. Krahulec, L. Moravcová & V. Mahelka*).

Nicotiana rustica L.

47. Šluknovská pahorkatina, 5051b, Horní Poustevna (distr. Děčín): rekulativovaná skládka po obou stranách silnice vedoucí na Vilémov, 6 rostlin (25. 6. 2006 leg. *J. Havránek*, det. J. Sádlo).

Nový druh pro fytogeografický okres.

Nigella arvensis L.

C1

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Křižanovice (distr. Vyškov): jihozápadní cíp na úpatí vysoké meze 0,9 km SV od železniční zastávky, 220 m n. m., několik rostlin (14. 7. 2006 not. *T. Vymyslický; Grulich 2007*); meze a sady 1–1,6 km SV od železniční zastávky, 220–250 m n. m., 1 rostlina (14. 7. 2006 not. *T. Vymyslický; Grulich 2007*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Archlebov (distr. Hodonín): pole a terasčky 2,1 km SSZ od kostela sv. Rocha a Šebestiána, 280–350 m n. m. (12. 7. 2006 not. *M. Štefánek; Grulich 2007*).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Dražůvky (distr. Hodonín): staré sady na terasách v jihozápadních svazích 0,6–0,75 km VJV od kaple v centru obce, 210–240 m n. m. (11. 7. 2006 not. *J. Štěpánek; Grulich 2007*).

Ophioglossum vulgatum L.

C2

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Černíkov (distr. Strakonice): slatinná místa v rákosím zarostlých mokřadních loukách na pravém břehu potůčku 0,6 km JV od kaple v osadě, vápenec, 49°17'53" N, 13°54'10" E, 420 m n. m., desítky rostlin (8. 5. 2007 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB).

Hadí jazyk patří ke kriticky ohroženým druhům květeny jižní části Čech (cf. Chán 1999). Na území Strakonických vápenců byla v minulosti řada lokalit (cf. Moravec 1958),

v současné době se kromě výše uvedené nové lokality vyskytuje na Strakonicku jen v NPP Rovná (několik desítek rostlin, 1. 5. 2007 not. *R. Paulič*).

R. Paulič

62. Litomyšlská pánev, 6063c, Cerekvice nad Loučnou (distr. Svitavy): pravidelně sečená vlhká louka v nivě Loučné asi 2,2 km SSV od kostela v obci, 49°55'2" N, 16°12'24" E, 280 m n. m., několik desítek sterilních rostlin a jedna fertili (10. 6. 2008 foto *P. Novák*).

Hadilka obecná není recentně z Litomyšlska známa a z této oblasti existuje pouze historický údaj o výskytu v okolí Lubné (cf. Faltys & Paukertová 2000). Nejblíže lokalitě u Cerekvic je nověji udáván výskyt mezi Vysokým Mýtem a Chocní (Faltys 1986) a u rybníka v Zádolkách západně od Opatova (Faltysová at al. 1992). Z širšího okolí lze zmínit ještě dva nálezy uložené v herbáři Východočeského muzea v Pardubicích (L. Šafařová in litt.): „Trusnov, u rybníka Lodrant, červen 1985 leg. *J. Krátká* (MP)“ a „Mezihoří (ut Hlinsko Mezhoř), 5. 8. 1909 leg. *E. Kalenský* (MP)“.

P. Novák

Faltys V. (1986): Floristický materiál ke květeně Choceňska a Vysokomýtska. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A, 19(1985): 5–54.

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavska I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech Morav., Litomyšl, 4: 291–349.

Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech, okres Svitavy. – Český ústav ochrany přírody, Pardubice.

Moravec J. (1958): Poznámky k regionální fyto geografickému hodnocení území vápenců u Strakoníc. – Preslia 30: 1–18.

***Ophrys apifera* Huds.**

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7167a, Velké Bílovice (distr. Břeclav): travnaté svahy kopce Zimarky (Hradištěk) 2 km S od obce, 105 m JZ od kapličky na vrcholu kopce, 48°52'30,7" N, 16°53'6,7" E, 212 m n. m., 7 kvetoucích rostlin na ploše asi 20 × 10 m (8. 6. 2008 leg. *J. Čáp*, herb. Čáp).

Tento druh je známý z ČR z oblastí Archlebov – Ždánice, Kurdějov, Zdounky, Zouvalka u Vyškova, Štramberk a z Bílých Karpat (Jatiová & Šmiták 1996, Šmiták 2003, Průša 2005). Na lokalitě Zimarky byl nalezen ve společenstvu sv. *Bromion erecti* (především ochuzené facie s *Inula ensifolia*, méně s *Brachypodium pinnatum*).

J. Čáp

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – Agentura ochrany přírody a krajiny, Brno, 539 p.

Průša D. (2005): Orchideje České republiky. – Computer Press, Brno, 192 p.

Šmiták J. (2003): Nové a ověřené lokality vzácnějších druhů vstavačovitých. – Roesliana 32: 34–37.

***Ophrys holosericea* subsp. *holubyana* (Andrasovszky) Dostál**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): louka s mokřadem nad pravým břehem potoka pod NPP Búrová 1 km ZJZ od kostela, 440 m n. m., 100 rostlin (4. 6. 2006 not. *P. Batoušek*; Šmiták et al. 2007).

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): Grefty, střídání luk a remízů, na dolním okraji nad pravým břehem potoka 2,2 km Z od kostela, 360 m n. m., 11 rostlin (11. 6. 2006 not. P. Batoušek & V. Ondrová; Šmiták et al. 2007).

***Orchis morio* L.**

C2

- 63f. Českořebovský úval, 6164b, Rybník (distr. Ústí nad Orlicí): Srnov, chatová oblast 700 m S od kostela v obci, zahrada, 415 m n. m., 8 rostlin (20. 5. 2001 foto H. Grundová); 2 rostliny (23. 5. 2006 not. J. Dušánková).

Z roku 1970 uvádí L. Bureš (in litt.) blízkou lokalitu *Orchis morio* spolu s *Platanthera bifolia* a *Listera ovata* v obci Rybník: Doly – údolí Skuhrovského potoka. Po roce 2000 zde však nebyl vstavač kukačka již potvrzen.

J. Dušánková

***Orchis ustulata* L.**

C1

8. Český kras, 6050b, Srbsko (distr. Beroun): NPR Karlštejn, na stepi na západním svahu Velké hory, ca 350–382 m n. m., pouze jedna rostlina (1997, 1999 not. A. Hoffmann; Hoffmann 2000, Hoffmann 2007).

Hoffmann A. (2000): Vegetace a flóra Velké hory v NPR Karlštejn. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PfF UK Praha]

Hoffmann A. (2007): Vegetace a flóra Velké hory v NPR Karlštejn – současný stav a vyhodnocení změn. – Bohem. Centr. 28: 49–116.

***Ornithopus perpusillus* L.**

→C1

- 48a. Žitavská kotlina, 5053b, Rumburk (distr. Děčín): v opuštěném, náletovým lesem zarostlém písničku v Hraničním lese SV od města poblíž česko-německé státní hranice, 430 m n. m., pouze na velmi malé ploše na obnažených místech v rozvolněné travnaté vegetaci na mírném svahu v místě bývalé příjezdové cesty, stovky semenáčků a několik dokvétajících rostlin (14. 8. 2008 leg. P. Bauer, J. Hadinec & I. Marková, PRC). Poprvé byl na této lokalitě druh objeven v roce 1992 (leg. M. Kalík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, trávník podél písčité cesty mezi silnicí do Mimoně a severozápadním okrajem bývalého letiště na SSV okraji obce, 50°37'15,6" N, 14°42'39,9" E, 275 m n. m., tisíce letošních semenáčků na ploše 250 × 15 m (září 2008 not. P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, trávník na severozápadním okraji malého hřiště 20 m JV od kruhového zakončení lesní asfaltové silničky ca 450 m SZ od odbočky z hlavní silnice do Mimoně (odbočka leží 90 m SSV od hráze Hradčanského rybníka), 50°37'19,8" N, 14°42'16,4" E, 275 m n. m. (2003 not. P. Rychtařík); ca 70 rostlin v různých fenofázích na ploše 1,5 × 7 m (červen 2008 not. P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, trávník na okraji asfaltové silničky na severozápadním okraji obce, asi 100 m SZ od odbočky z hlavní silnice do Mimoně (odbočka leží 90 m SSV od hráze Hradčanského rybníka), 275 m n. m., několik desítek rostlin na ploše ca 10 m² (červen 2007 not. J. Smažík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, v trávníku na okraji odbočky lesní cesty z hlavní silnice do Mimoně (odbočka leží 180 m SSV od hráze Hradčanského rybníka) na severním okraji obce, 50°37'14,2" N, 14°42'43,2" E, 275 m n. m., ca 20 rostlin, převážně semenáčků na ploše 12 m² (září 2008 not. P. Rychtařík).

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, v trávníku u asfaltové lesní silničky (u závoří) 700 m ZSZ od hospody na křižovatce v obci, 50°37'10,2" N, 14°41'51,3" E, 274 m n. m., několik desítek rostlin na ploše ca 15 × 4 m (1992 not. P. Rychtařík); ca 300 rostlin (2008 not. P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, v trávníku u asfaltové lesní silničky při odbočce k hájovně 650 m ZSZ od hospody na křižovatce v obci, 50°37'9,8" N, 14°41'52,8" E, 275 m n. m., desítky rostlin na ploše několika m² (2007 leg. V. Grulich, BRNU; 2008 not. P. Rychtařík).
- Pozn.: Jedná se o občasně využívanou skládku dřeva. V červnu 2008 bylo odhadem zjištěno ca 10 tisíc rostlin v různých fenofázích na ploše 55 × 13 m. V období srpen – září 2008 došlo při manipulaci se dřevem k totální disturbanci trávníku dopravní mechanizací (P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): podél písčité cesty 15 m Z od jižního okraje hráze rybníka Držník 1,1 km JV od obce, 50°36'38,7" N, 14°43'12,1" E, 275 m n. m., řídký trávník na ploše ca 25 m², několik set rostlin (červen 2006 leg. J. Smažík, LIT); ca 85 rostlin, převážně semenáčků (září 2008 not. P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454b, Kuřivody (distr. Česká Lípa): bývalý vojenský výcvikový prostor, trávník na západním okraji lesní cesty pod elektrickým vedením 250 m JZ od obecní čistítky odpadních vod 550 m Z od obce, 50°35'6,0" N, 14°47'25,8" E, ca 350 m n. m. (2002 not. J. Smažík); několik desítek rostlin na ploše 6 m² (2006 not. J. Smažík). V roce 2007 byly vykáceny náletové porosty střemchy pod elektrickým vedením a v roce 2008 byl aplikován herbicid, po těchto zásazích zde nebyla ptačinoha přes intenzivní hledání znovu potvrzena.

Ornithopus perpusillus (ptačinoha maličká) představuje v květeně České republiky do této chvíle druh téměř utajený a fytogeograficky zřetelně nedocenený. Ve zpracování v Květeně ČR (Chrtková 1995: 506) mu není věnována nikterak přehnaná pozornost, velmi stručný formalizovaný text přináší vedle morfologického popisu už jen informaci o občasném přechodném zavlečení na našem území, je tu však uveden nový nálezy z roku 1992 v písčově v Hraničním lese (ptačinohu zde objevil a správně určil rumburský florista Miroslav Kalík a jeho nálezy byl do textu vložen na základě upozornění až při samých závěrečných redakčních úpravách B. Slavíkem). Podobně v Klíči (Chrtek jun. in Kubát 2002: 428) je ptačinoha maličká uvedena pouze petitem (tj. je řazena mezi druhy zřídka zavlékané), připojena je však i zmínka o možnosti přirozeného výskytu na Šluknovsku. V národním červeném seznamu cévnatých rostlin (Procházka 2001) druh uveden není v žádné kategorii.

První upozornil na skutečný fytogeografický význam Kalíkova nálezu na našem území H. Härtel (Härtel et al. 2002: 92, Härtel et al. 2006), ve svém komentáři zmiňuje i dva nálezy P. Rychtaříka z okolí obce Hradčany na Českolipsku (přesné lokality jsou prvně publikovány až v tomto příspěvku). Velice hojný výskyt *Ornithopus perpusillus* v sousední Lužici, a rovněž v přílehlé části Polska, zasahující souvisle na Šluknovsko (a ostrůvkovitě dále do vnitrozemí až na Českolipsko) je nápadně shodný s rozšířením několika dalších suboceanických druhů na našem území, např. *Carex pseudobrivoidea*, *Rubus geminatus* nebo *Luronium natans*. Jejich autochtonní přítomnost na českém území však zpochybňována není. V případě ptačinohy může být problematická skutečnost, že se jedná ve všech případech o sekundární (a zřejmě i jen přechodné) výskyt v písčově a na obnažených písčinatech v opuštěném vojenském prostoru, ve svém domácím území se však ptačinoha

chová naprosto stejně. Hranice primárního a sekundárního areálu lze tak jen obtížně stanovit, ostatně na obdobnou situaci narazíme velmi často i u vodních rostlin, např. u zmíněného *Luronium natans*.

Z uvedeného přehledu (mikro)lokalit vyplývá, že těžiště současného výskytu ptačinohy v ČR je v bezprostředním okolí obce Hradčany u Mimoně. Poněkud vzdálenější, kromě již známé lokality u Rumburku, je pouze lokalita u Kuřívod. Všechny tyto lokality jsou součástí bývalého vojenského výcvikového prostoru sovětských okupačních vojsk po roce 1968. Ptačinoha se zde uplatňuje, jako výrazný heliofyt, v prosvětlených rozvolněných trávnících na sekundárně obnažených stabilizovaných písčích s nízkým obsahem humusu. Typickým stanovištěm jsou písčité okraje cest. Ptačinoha zde byla zřejmě šířena vojenskou technikou, při důkladnějším průzkumu bývalého vojenského výcvikového prostoru lze nejspíše očekávat nálezy dalších lokalit. Ptačinoha v území vykazuje velmi úzkou vazbu na květnaté psinečko-kostřavové trávníky s vysokým pokryvem mechového patra. Trávníky jsou zpravidla maloplošné, dosahují nejvýše desítek m². Výjimkou je trávník na bývalém vojenském letišti v Hradčanech o ploše ca 3 800 m² a trávník na skládce dřeva na západním okraji obce o ploše ca 700 m². Mezerovité trávníky jsou zpravidla zapojeny s pokryvností 60–70 %. Bylinné patro je zastoupeno s pokryvností 35–50 % a mechové patro s pokryvností 25–45 %. Jako kondominanty se zpravidla uplatňují *Agrostis capillaris*, *Festuca ovina*, *Hieracium pilosella*, *Ornithopus perpusillus* a *Plantago lanceolata*. S vysokou stálostí přistupují druhy *Achillea millefolium* agg., *Corynephorus canescens*, *Euphorbia cyparissias*, *Herniaria glabra*, *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Jasione montana*, *Luzula campestris* agg., *Rumex acetosella*, *Spergula morisonii*, *Teesdalia nudicaulis* a *Trifolium arvense*. Pozoruhodné je, že mimo tyto trávníky (zřejmě z okruhu as. *Jasione montanae-Festucetum ovinae*) se výskyt ptačinohy nepodařilo zjistit! Z absence druhu v sukcesně pokročilejších kontaktních společenstvech lze odvodit, že drobná světlomilná ptačinoha vlivem zvýšeného zástínu rychle ustoupí, převládne-li v porostu jedna z travních dominant (*Agrostis capillaris*, *Festuca ovina*).

Lze se domnívat, že při stávajícím extenzivním hospodaření v území bývalého vojenského prostoru, nebude populace ptačinohy maličké v okolí Hradčan v nejbližších desetiletích nijak výrazně ohrožena. Na většině lokalit dochází k pravidelné disturbanci (např. sešlap při okrajích cest, pojezd dopravních prostředků, skládky těženého dřeva, apod.), která blokuje sukcesi a má příznivý dopad na udržení, případně rozvoj populace ptačinohy. Největší riziko je do budoucna spojeno s expanzí *Calamagrostis epigejos*, která se v kompaktních porostech vyskytuje v bezprostřední blízkosti některých trávníků s ptačinou a v řadě případů do nich již jednotlivě pronikla. Z ochrannářského hlediska je nejzajímavější trávník u Hradčanského letiště (250 × 15 m), který hostí bohatou populaci ptačinohy. Trávník se nachází v místech, kde bylo v době provozu letiště udržováno bezlesí na západním okraji přistávací dráhy. Lze zde dobře studovat sukcesní vztahy ke kontaktním okolním společenstvům. V současnosti je plocha ponechána ladem, z dlouhodobého pohledu je tudíž ohrožena sukcesí dřevin (borovice, bříza). Ovšem již v nejbližších letech lze očekávat nějaké rozhodnutí o ekonomickém využití tohoto území, např. lesnické

obhospodařování. Vzhledem k tomu by bylo velmi žádoucí co nejdříve nalézt vhodnou formu územní ochrany.

Velice odlišná situace je naproti tomu na lokalitě v Hraničním lese u Rumburka ve Šluknovském výběžku, která je silně ohrožena jednak pokračující spontánní sukcesí, avšak také existujícími návrhy na prodej lokality za účelem opětného obnovení těžby písku.

J. Hadinec, P. Rychtařík & H. Härtel

Härtel H., Bauer P. & Hadinec J. [eds] (2002): Floristický kurs Severočeské pobočky České botanické společnosti 2000 v Rumburku. – Severočes. Přír. 33–34: 85–94.

Härtel H., Bauer P. & Kalík M. (2006): Historie, současnost a dosavadní výsledky výzkumu cévnatých rostlin Šluknovského výběžku. – Severočes. Přír. 38: 69–94.

***Orobanche alsatica* Kirschleger**

C2

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): křovinami zarůstající výslunná travnatá strážka mezi kosenými travními porosty 250 m SV od obce, 535 m n. m., 7 rostlin (5. 6. 2005 foto et det. *M. Broum*), 3 rostliny (7. 6. 2006 foto *M. Broum*), 4 rostliny (6. 6. 2008 foto *D. Koutecký* & *P. Janda*, rev. *J. Zázvorka*).

V Čechách se jedná o vzácný druh, vyskytující se především v Českém středohoří. Současně jde o první údaj z území Doupovských hor.

Nepočtená populace byla nalezena na malé výslunné stráňce nedaleko obce Valeč ve společenstvu sv. *Prunion spinosae* (při vlastním průzkumu území bylo nalezeno několik keřů *Prunus fruticosa* a zároveň plošně mohutný polykormon *Prunus* × *eminens* o velikosti několika desítek m²). Na stanovišti byli dále nalezeni oba u nás nejčastěji udávaní hostitelé, a to *Peucedanum cervaria*, které se zde vyskytuje poměrně ve velkém množství (v jednotlivých letech vždy více jak 100 kvetoucích jedinců), i *Centaurea scabiosa*, která je zde však zastoupena poněkud řídkěji, s postupně klesající tendencí (v roce 2005 bylo nalezeno více jak 50 jedinců, v roce 2008 již pouze kolem 30 rostlin). Jako hostitelská rostlina zde byl prozatím zjištěn pouze smldník jelení. Kromě *Orobanche alsatica* byla na lokalitě nalezena i *O. elatior*, jež zde parazituje na *Centaurea scabiosa*.

V současné době není lokalita bezprostředně ohrožena, ale v minulosti tomu tak nebylo. Stanoviště se majitelka pozemku pokoušela zalesnit borovicí, našťastí však bez úspěchu. Dle jejího ústního sdělení bylo na stanovišti a v blízkém okolí vysazeno na 300 semenáčků borovic, v současné době zde setrvávají pouze 3 malé stromky. Samotná stráňka si pro svoji výjimečnost v daném území bezpochyby zasluhuje ochranu, a to i s ohledem na to, že se v současné době jedná o nejzápadněji položenou lokalitu zárazy alsaské v České republice.

M. Broum & D. Koutecký

***Orobanche elatior* Sutton**

C3

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): křovinami zarůstající výslunná travnatá strážka mezi kosenými travními porosty 250 m SV od obce, 535 m n. m., 6 rostlin (21. 7. 2005 foto *M. Broum*); 3 rostliny (2. 7. 2006 foto *M. Broum*, rev. *J. Zázvorka*).

Druh byl doposud známý pouze z Kadaňska, v posledních letech byl nalezen i v okolí Buřkovic a Valče.

M. Broum

***Orobanche picridis* F. W. Schultz**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 6968a, Ždánice (distr. Hodonín): travnaté suché stráně po obou stranách bočního údolí 1,6 km SSZ od kostela, 250–300 m n. m., roztroušeně (7. 6. 2008 leg. P. Batoušek, rev. J. Zázvorka, herb. Batoušek).

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066a, Hustopeče (distr. Břeclav): asi 3 km SSV od kostela, asi 450 m SSZ od kóty Kamenný vrch (343,4), zarůstající suchý úhor s převahou *Elytrigia repens*, 48°58'3" N, 16°44'55" E, 315–320 m n. m., 2 jedinci parazitující na *Picris hieracioides* (28. 5. 2007 not. D. Dvořák, K. Fajmon, J. Roleček & P. Šmarda, foto); ca 70–100 rostlin na ploše přibližně 10 × 50 m (13. 6. 2008 leg., det. et foto D. Dvořák, BRNU).

[16 m², 13. 6. 2008 D. Dvořák. – E₁ (70 %): *Arrhenatherum elatius* 2a, *Elymus repens* 2a, *Picris hieracioides* 2m, *Aster amellus* 1, *Clinopodium vulgare* 1, *Crepis praemors* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Daucus carota* 1, *Erigeron annuus* 1, *Falcaria vulgaris* 1, *Lathyrus tuberosus* 1, *Melilotus officinalis* 1, *Agrimonia eupatoria* +, *Achillea millefolium* agg. +, *Artemisia vulgaris* +, *Astragalus glycyphyllos* +, *Carduus acanthoides* +, *Carlina vulgaris* agg. +, *Cirsium arvense* +, *Clematis vitalba* +, *Convolvulus arvensis* +, *Crataegus* sp. +, *Crepis biennis* +, *Erigeron acris* +, *Galium aparine* +, *Geum urbanum* +, *Hieracium umbellatum* +, *Inula conyzae* +, *Origanum vulgare* +, *Orobanche picridis* +, *Poa angustifolia* +, *Ranunculus polyanthemos* +, *Rosa spinosissima* +, *Rubus caesius* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Tragopogon orientalis* +, *Anthriscus sylvestris* r, *Carex muricata* agg. r, *Cornus sanguinea* r, *Medicago lupulina* r, *Prunus spinosa* 1, *Rosa canina* agg. +, *Quercus petraea* r. – E₀ (0 %).]

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066b, Kurdějov (distr. Břeclav): lesostepní komplex kolem PR Kamenný vrch u Kurdějova (mimo vlastní rezervaci), asi 1,15 km SZ–SSZ od kostela v Kurdějově (přibližně 500 m od předchozí lokality), zarůstající suchý úhor na JV svahu, 48°57'57" N, 16°45'17" E, 320 m n. m., 1 rostlina parazitující na *Picris hieracioides* (28. 5. 2007 not. D. Dvořák, K. Fajmon, J. Roleček & P. Šmarda, foto).

Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea

C1

19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice; 7170a, Kněždub (Jongepier et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 128, 2007; Jongepier & Jongepierová 2006: 63).

Z Bílých Karpat a širší jihovýchodní Moravy nebyl druh doposud doložen, ani v literatuře zmíněn (cf. Zázvorka in Slavík 2000).

[eds]

20b. Jihomoravská pahorkatina, 6766c, Brno-Maloměřice: vrch Hády, 320 m JZ od telekomunikačního vysílače, 49°13'15" N, 16°40'16" E, 410 m n.m., nad hranou lomu na západním okraji odlesněné části vrcholové plošiny, místy silně sešlapávaný trávník při okraji doubravy, 12 rostlin (12. 6. 2008 leg. et det. D. Dvořák, BRNU; 26. 6. 2008 not. D. Dvořák).

[16 m², 26. 6. 2008 D. Dvořák – E₂ (2 %): *Prunus spinosa* r, *Rosa canina* agg. r. – E₁ (85 %): *Centaurea scabiosa* 2a, *Festuca rupicola* 2a, *Fragaria viridis* 2a, *Medicago falcata* 2a, *Thymus praecox* agg. 2a, *Brachypodium pinnatum* 2b, *Arabis hirsuta* 1, *Arrhenatherum elatius* 1, *Knautia arvensis* agg. 1, *Poa angustifolia* 1, *Salvia pratensis* 1, *Acinos arvensis* +, *Achillea millefolium* agg. +, *Allium oleraceum* +, *Alyssum alyssoides* +, *Anthyllis vulneraria* +, *Asperula cynanchica* +, *Bupleurum falcatum* +, *Centaurea stoebe* +, *Cuscuta epithimum* +, *Cytisus procumbens* +, *Dactylis glomerata* +,

Eryngium campestre +, *Euphorbia cyparissias* +, *Galium verum* +, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* +, *Orobancha purpurea* +, *Phleum phleoides* +, *Plantago lanceolata* +, *Potentilla filiformis* +, *P. recta* +, *Sanguisorba minor* +, *Scabiosa ochroleuca* +, *Securigera varia* +, *Thlaspi perfoliatum* +, *Echium vulgare* r, *Hypericum perforatum* r, *Pulmonaria mollis* r, *Ranunculus polyanthemus* r, *Veronica teucrium* r, *Prunus spinosa* +, *Rosa canina* agg. +, *Rhamnus cathartica* r. – E₀ (60 %): neanalyzováno.]

Zřejmě na zcela shodném místě při okraji Hádecké planinky zaznamenal v roce 1999 dvě rostliny zárazy nachové L. Tichý (Tichý, Řepka & Šmiták 2001: 45), v pozdějších letech však výskyt nebyl ověřen (Tichý 2008 in litt.).

D. Dvořák

41. Střední Povltaví, 6252c, Nalžovice (distr. Příbram): NPR Drbákov-Albertovy skály, na skalní stepi u naučné stezky, 3 rostliny (červen 2002 not. *J. Malíček*; červenec 2006 foto *J. Malíček*, rev *J. Zázvorka*; Malíček 2007).

Malíček J. (2007): Nové floristické nálezy z NPR Drbákov-Albertovy skály. – Muz. Součas., ser. natur., 38: 15–19.

Tichý L., Řepka R. & Šmiták J. (2001): Ohrožené rostliny města Brna. III. díl. – Rezekvítek, Brno.

***Papaver confine* Jordan**

C3

12. Dolní Pojizeří, 5555c, Debrž (distr. Mladá Boleslav): NPP Radouč, na zruderalizovaných plochách nad horním okrajem skalní stepi po vykáceném náletu dřevin ca 150 m SV od mostu přes řeku Jizeru, 50°25'53" N, 14°53'51" E, 238 m n. m., velmi hojně, stovky kvetoucích rostlin (21. 5. 2005, 18. 6. 2005 leg. et det. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): bývalý vojenský výcvikový prostor, na okraji cesty v rozvolněném xerothermním trávníku 2,24 km SZ od dřevašského závodu a 3,41 km VJV od vrcholové věže hradu Bezděz v místech zaniklé obce Vrchbělá, 50°31'56" N, 14°46'1" E, 316 m n. m., čtyři fertilní rostliny (18. 6. 2005 leg. et det. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

Druh nebyl doposud z fytogeografických podokresů Dolní Pojizeří a Ralsko-bezděžská tabule uváděn (cf. Kubát in Hejný & Slavík 1988).

***Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench**

C4a

- 28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Ovesné Kladruby (distr. Cheb), suchý nekosený trávník na jižně orientované mezi za obcí, 180 m JZ od kostela, 49°57'4,1" N, 12°46'39,5" E, 725 m n. m. (20. 7. 2007 leg. et det. *P. Tájek*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Květena ČR uvádí výškové maximum pro tento druh v ČR 600 m n. m. (Podmokly u Sušice). Proto je nález několika rostlin na náhorní plošině Tepelských vrchů v 725 m n. m. velice zajímavý. Navíc se patrně jedná o jedinou známou lokalitu smldníku olešníkovitého v CHKO Slavkovský les. Několik málo rostlin zde roste na ladem ponechaném suchém trávníku v asi 10 m širokém pásu mezi pastvinou a skalnatým svahem s nálety dřevin. Vegetaci dominují trávy *Anthoxanthum odoratum*, *Arrhenatherum elatius*, *Briza media*, *Danthonia decumbens*, *Festuca rubra*, *F. ovina*, *Danthonia decumbens*, *Koeleria*

pyramidata (v regionu dosti vzácná), doplněné *Campanula rotundifolia*, *Centaurea jacea*, *Dianthus deltoides*, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*, *Knautia arvensis*, *Polygala vulgaris*, *Thymus pulegioides*, *Trifolium medium*, *Viola canina*. Zajímavý je výskyt v regionu vzácné *Carlina acaulis*.

P. Tájek

***Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno: ve spáře kolmé stěny domu na rohu ulic Údolní a Úvoz, 1 rostlina, 270 m n. m. (12. 6. 2008 leg. et det. D. Simonová, BRNU).

Rostlina kořenila ve spáře zdi domu v místě za okapním svodem asi 1 m nad chodníkem. Jedinec byl vitální, se čtyřmi listy asi 25 cm dlouhými. Lokalita se nachází na velmi rušné křižovatce, stanoviště je plně osluněno. Vzhledem k těmto faktorům jde s největší pravděpodobností jen o velmi dočasný výskyt. Jako zdroj spor lze považovat možné pěstování tohoto druhu v zahradách v blízké vilové čtvrti na Kraví hoře. Z Brna je jelení jazyk obecný uváděn dále ze studny na hradu Špilberk (Tomšovic in Hejný & Slavík 1988, Hendrych & Müller 2007).

D. Simonová

Jak v citované práci (Hendrych & Müller 2007: 14), tak i dříve (Müller 1999: 69) je uvedeno, že při čištění studně na Špilberku v roce 1991 byl jelení jazyk zničen. Zřejmě nebylo čištění tak důkladné, neboť byl ve studni na nádvoří Špilberku opět pozorován V. Michálkem v roce 2005 a potvrzen i 21. 9. 2006 J. Michálkem (několik trsů asi 2 m pod okrajem obrubně studny).

J. Hadinec

Jelení jazyk patří k atraktivním pěstovaným druhům, které u nás bývají občas vysazovány i do volné přírody. Abychom případným nálezcům takovýchto jevů nedopřáli neúměrnou radost z „úžasných objevů“, využíváme nyní tohoto prostoru k publikování umělých výsadeb jeleního jazyka na dvou místech na Českotřebovsku. Rostliny pocházející z kultury zde v minulosti vysadil ze studijních důvodů Pavel Kovář.

Ústí nad Orlicí: slínovcový výchoz ve svahu nad levým břehem Tiché Orlice (SV orientace), nad prvním říčním meandrem Z od Kerhartic (Z od obce Hrádek), výsadba vegetativní 1989, naposledy potvrzeno v roce 2008, jediný původní trs (zveřejněno: Kovář: *Živa* 45(3): 117, 1997).

Česká Třebová: na skalním obnaženém substrátu nad studánkou ve svahu u široké lesní cesty v bučině nad bývalou lesní školkou asi 1 km Z od osady Přívrat-Presy v souvislém lesním komplexu, výsadba vegetativní 1997, naposledy potvrzeno v roce 2008, jediný původní trs.

[eds]

Hendrych R. & Müller J. (2007): *Phyllitis scolopendrium*, historie a současnost na území České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 1–23.

Müller J. (1999): Vzácné rostliny v Moravském krasu a na území města Brna. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 34: 67–72.

Phyteuma orbiculare* L.*C2**

67. Českomoravská vrchovina, 6558a, Dudín (distr. Jihlava): vlhčí louka na okraji lesa Z od silnice Mysletín – Dudín SSZ od osady Buková, 300 m ZJZ od kóty Bojanov (664,9 m), ca 2,5 km SSZ od obce, 625 m n. m., desítky rostlin (28. 5. 2004 not. I. Špačková; 21. 5. 2007 leg. L. Čech, herb. Čech).

Překvapivý nález nevelké, ale prosperující populace *Phyteuma orbiculare* u Dudína na jaře 2007 se posléze ukázal poněkud méně překvapivým, neboť jej již v roce 2004 zaznamenala I. Špačková při mapování biotopů soustavy Natura 2000 (Špačková 2004). V množství získaných údajů však unikl pozornosti. Přesto je tato nová lokalita druhu velmi pozoruhodná. Ve fytochorionu Českomoravská vrchovina zvonečník recentně roste pouze v jeho severovýchodním výběžku v okolí Svaté Kateřiny a Lubné SZ od Poličky, tyto lokality představují okraj souvislejšího rozšíření druhu na Svitavsku (P. Lustyk in verb.). V květeně ČR (Kovanda in Slavík 2000: 723–726) je dále uveden od Hosova u Jihlavy, k tomuto údaji se mi však zatím nepodařilo nalézt bližší podrobnosti.

L. Čech

- Špačková I. (2004): Mapové listy 23-23-06 a 23-23-07 (J0230), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Platanthera chlorantha* (Custer) Reichenb.*C3**

- 56a. Železnobrodské Podkrkonoší, 5258c, Český Šumburk (distr. Jablonec nad Nisou): louka u otočky autobusu na východním okraji obce 0,95 km VJV od vrchu Jírův kopec, 50°44'1" N, 15°20'36" E, 620 m n. m., ca 20 kvetoucích rostlin (2005, 2007 not. O. Šída).
- 92a. Jizerské hory lesní, 5258c, Tanvald (distr. Jablonec nad Nisou): osada Světlá, louka u silnice poblíž penzionu Světlá 0,95 km ZSZ od kostela v Příchovicích, 50°44'38" N, 15°20'5" E, 700 m n. m., ca 15 kvetoucích rostlin (2005–2008 not. O. Šída).
- 92a. Jizerské hory lesní, 5257d, Tanvald (distr. Jablonec nad Nisou): Šumburk nad Desnou, louka u křižovatky na Světlou a Český Šumburk 0,35 km JV od kostela v obci, 50°44'24" N, 15°19'6" E, 560 m n. m., ca 10 kvetoucích rostlin (2008 not. O. Šída).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): osada Studenov, louka 0,45 km J od Studenovského sedla, 50°44'40" N, 15°26'48" E, 800 m n. m., 1 kvetoucí rostlina spolu s *Gymnadenia conopsea* (17. 6. 2007 not. O. Šída).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): osada Rokytno, louka nad silnicí na Rezek 1,4 km ZSZ od Vlčího hřebenu (k. 1117,0), 50°43'31" N, 15°29'18" E, 750 m n. m., ca 20 kvetoucích rostlin (červen 2008 not. O. Šída).

Přestože jsou historické údaje o výskytu vemeníku zelenavého v Jizerských horách a Krkonoších velmi sporadické, druh se zde roztroušeně vyskytuje na několika lokalitách a v současnosti je mnohem častější než vemeník dvoulistý. Z fytogeografického okresu Krkonoše se pravděpodobně dosud jedná o jediné údaje o výskytu (J. Zázvorka in verb.), lze ale předpokládat, že se zde, minimálně v západní části, bude roztroušeně vyskytovat i jinde. Druhý z našich vemeníků (*Platanthera bifolia*) je v současnosti v tomto území velmi vzácný, je mi známa jediná lokalita na květnatých loukách 0,55 km VJV od kostela v Šum-

burku nad Desnou (spolu s řadou dalších zajímavějších druhů, jako např. *Dactylorhiza majalis*, *D. fuchsii*, *Gymnadenia conopsea*, *Hieracium lactucella*, *H. iseranum*, *Listera ovata*, *Monotropa hypopitys*, *Pedicularis sylvatica*, ojedinelé i *Platanthera chlorantha*). Zde se však dnes v. dvoulistý vyskytuje vždy pouze v ojedinelých exemplářích a to ještě pouze v některých letech. V minulosti se v okolí vemeník dvoulistý vyskytoval i na několika dalších lokalitách, např. na loukách v Rejdících směrem k Pasekám nad Jizerou, tyto vyskyty však vesměs zanikly.

O. Šída

***Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm.**

C2

73a. Rychlebská vrchovina, 5769, Jeseník: Priessnitzovy lázně, meze a remízy ca 0,7 km ZJZ od areálu lázní, 50°14'20,4" N, 17°10'40,6" E, 630 m n. m. (10. 5. 2008 not. M. Kočí).

Mázdřinec rakouský má na území ČR silně fragmentární rozšíření, většina známých lokalit je koncentrována do oblasti Sudet. Druh roste v různých typech rostlinných společenstev od horských vysokobylinných niv po mezofilní listnaté lesy, především na minerálně bohatších substrátech (Hadač et al. 1967).

Na jižním okraji Rychlebských hor u Jeseníku jsem jej našel na několika místech v remízích a na mezích se snosy kamení s vegetací odpovídající květnatým bučinám as. *Dentario enneaphylli-Fagetum*. Druh se zde vyskytoval pouze ve sterilním stavu. Nejbližší známé lokality se nacházejí nedaleko Vápenné v Rychlebských horách. Jedná se však o historické údaje pocházející z konce 19. a začátku 20. století (Hadač et al. l. c.). Recentně nejbližše druh roste v Hrubém Jeseníku v PR Šumárník nad Adolfovicemi (Rejzek in Additamenta VI.: 313, 2007) a také ve Velké a Malé kotlině v NPR Praděd (Kočí 2005).

M. Kočí

Hadač E., Slavík B. & Richterová H. (1967): The distribution of *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm. in Czechoslovakia. – *Preslia* 39: 357–391.

Kočí M. (2005): Inventarizační průzkum NPR Praděd – flóra a vegetace. – Ms., 38 p. + příl. [Depon. in: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]

***Polycnemum majus* A. Br.**

C1

8. Český kras, 6050c, Beroun-Jarov: velký lom na západním svahu Kosova, 350–400 m n. m. (září 2000, 9. 7. 2001 not. J. Sádlo; Špryňar 2007).

8. Český kras, 6050c, Koněprusy (distr. Beroun): připravované CHÚ Voskop, svahy nad lomovou silničkou obtáčeující ze západu svah Ujezdců a Voskopu, ca 390–460 m n. m. (srpen 1999, červen 2000 a září 2001 not. J. Sádlo); velkolom Čertovy schody, okraj lomu přilehlý k hřebenu Ujezdce – Voskop, ca 450 m n. m. (září 2001 not. J. Sádlo; Špryňar 2007).

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Vokovice: PP Jenerálka, roztroušeně na kamenitém jižně orientovaném prudkém svahu (15. 7. 2004 leg. J. Hadinec & V. Hadincová, PRC).

9. Dolní Povltaví, 5852d, Praha-Troja: PP Trojská, východní část chráněného území, ca 250 m n. m., posekané pruhy teplomilného trávníku, přes 100 povětšinou malých rostlin; narušené místo u se-verovýchodního cípu území, 2 mohutné rostliny; dvě narušené plošky v křovinatém porostu mezi oběma částmi chráněného území, ca 20 rostlin (10. 10. 2008 leg. J. Prančl, rev. J. Hadinec, PRC).

Polygala amarella* Crantz*C2**

65. Kutnohorská pahorkatina, 6260a, Libice nad Doubravou (distr. Havlíčkův Brod): výslunná opuková stráž s úvozem polní cesty, ca 1 km SZ od obce, 445 m n. m. (1. 9. 2006 leg. L. Čech, herb. Čech).

Jedná se o další lokalitu *P. amarella* subsp. *amarella* ve fytochorionu Kutnohorská pahorkatina, odkud výskyt druhu Květena ČR (Kirschner in Slavík 1997: 244–248) neuvádí. Prvně byl v tomto území taxon zaznamenán u Nové Vsi u Chotěboře (Čech in Additamenta V.: 233, 2006)

L. Čech

Potamogeton trichoides* Cham. & Schldl.*C2**

43a. Čertovo břemeno, 6453c, Starcova Lhota (distr. Tábor): rybník Židák na severozápadním okraji obce (19. 6. 2008 leg. Jan Rydlo, ROZ, det. Z. Kaplan).

***Potentilla adscharica* Sommier & Levier**

† 64. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice (Soják: *Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 203–210, 2007*).

První popsáný a doložený případ přechodného zavlečení kavkazského druhu *Potentilla adscharica* (sect. *Rectae*) na území Evropy, zdrojem úniku by mohla být univerzitní botanická zahrada v Praze, kde byl tento druh v minulosti pěstován a bylo zde pozorováno i jeho zplanění.

[eds]

Potentilla micrantha* DC.*C2**

21a. Hanácká pahorkatina, 6668b, Vranovice (distr. Prostějov): svažité kamenité stráž zarostlá keří a mladými stromy, 850 m JZ od středu obce, 245–250 m n. m., ca 100 kvetoucích a 21 sterilních rostlin (9. 4. 2008 leg. H. Kleinová, OLM).

Novou lokalitu mochny malokvěté jsme našli s J. Podhorným při ověřování historických lokalit druhu *Pulsatilla grandis* na Prostějovsku. Poměrně bohatá a vitální populace této mochny roste na prudkém kamenitém svahu v podrostu nízkých dřevin (*Prunus avium*, *P. spinosa*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Rosa* sp.) na ploše asi 300 m². V populaci jsou jak starší velké polykormony, tak i mladší kvetoucí i zatím nekvetoucí rostliny. Vzhledem ke značnému sklonu svahu se trsy rozrůstají zejména směrem po svahu dolů a některé starší jsou propojeny poměrně dlouhými oddenky.

Všechny dosud známé lokality mochny malokvěté v ČR jsou z Bílých Karpat, z okolí obcí Bzová, Pitín, Slavičín, Hostětín, Šanov a Štítná nad Vláří (Maglocký & Goliašová in Čeřovský et al. 1999: 294). V herbáři olomouckého muzea (OLM) jsou mj. uloženy doklady také z Botanické zahrady Univerzity Palackého v Olomouci (1943–1950 leg. J. Otruba) a ze zahrady ve Šternberku. Nová lokalita mochny malokvěté je další izolovanou populací na severní hranici areálu druhu.

H. Kleinová

***Potentilla radiata* Lehm.**† 64. Průhonická plošina, 6053a, Průhonice (Soják: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 203–210, 2007).

Na základě revize několika herbářových položek byl specialistou dr. J. Sojákem určen druh *Potentilla radiata* nalezený v letech 1920–1926 v areálu botanické zahrady v Průhonících u Prahy. Původ této mochny na lokalitě je nejasný, v pozdějších letech se její výskyt již nepodařilo znovu potvrdit.

[eds]

***Potentilla rupestris* L.**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161a, Čížov (distr. Znojmo): louka nad Starým rybníkem (Keple), mez u remízku v její střední části, 0,7 km ZJZ od kaple v obci, 435 m n. m. (11. 5. 2007 leg. V. Křivan (foto), A. Reiter & M. Škorpik, MZ).

***Potentilla supina* subsp. *paradoxa* (Torr. & A. Gray) Soják**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno: nejsevernější část hlavního železničního nádraží (mezi ulicí Koliště a společným rohem ulic Benešova, Divadelní a Orlí), silně vyschlé místo po kaluži na okraji nepoužívané nebezpečné cesty v opuštěné části železničního nádraží, 49°11'42,2" N, 16°36'57,9" E, 210 m n. m. (29. 7. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka); na jiném místě jsem zde téhož dne sebral také rostlinu náležející k poddruhu *P. supina* subsp. *supina* (BRNU, rev. J. Danihelka).

Charakterem stanoviště jde ve střední Evropě o ojedinělý nález tohoto poddruhu. Dosud se předpokládalo, že se z Asie do Evropy šíří pouze dálkovými přenosy prostřednictvím vodních ptáků, neboť je zde zatím znám jen z polopřirozených stanovišť na okrajích vod, v České republice výhradně z okrajů rybníků (Soják 2007). Nová lokalita by mohla svědčit o tom, že se mochna nízká podivná šíří i antropochorně, například podél železnic. Absence údajů ze synantropních stanovišť by pak mohla být částečně způsobena i tím, že rozlišování poddruhů této mochny stále není věnována dostatečná pozornost. Poddruhy přitom lze rozeznat nejen na základě podrobného studia tvaru a skulptury nažek, ale také podle orientace květních stopek po odkvětu, což je znak pro předběžné určování v terénu mnohem použitelnější. *Potentilla supina* subsp. *supina* má totiž květní stopky po odkvětu skloněné (nazpět ohnuté), zatímco *P. supina* subsp. *paradoxa* je má i za plodu vzpřímené (cf. Soják l. c.). V Květeně České republiky (Soják in Slavík 1995: 306) i v Klíči ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002) je tento znak mylně vztažen na kališní lístky (nikoli na celé květy). Postavení kališních lístků za plodu je však u obou poddruhů shodné: jsou vzpřímené až dovnitř květu skloněné, takže poněkud uzavírají souplodí nažek, které tím při dozrávání chrání.

K. Fajmon

Soják J. (2007): Dvě nové nepůvodní mochny české květeny a poznámky k *Potentilla supina* subsp. *paradoxa*. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 203–210.

Prunus fruticosa* Pallas*C2**

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): křovinami zarůstající výslunná travnatá strážka mezi kosenými travními porosty 250 m SV od obce, 535 m n. m., 5 keřů (5. 6. 2005 foto M. Broum).

Pseudolysimachion maritimum* (L.) Á. Löve & D. Löve*C3**

67. Českomoravská vrchovina, 6858b, Mysliboř (distr. Jihlava): vlhká lada a železniční násep u prameniště potůčku v polích, ca 1,3 km JJZ od železniční zastávky v obci, 535 m n. m., desítky rostlin (30. 7. 2005 not. J. Švarc; 15. 6. 2006 not. J. Švarc & L. Čech).

Okolnosti nálezu tohoto druhu silně připomínají povídku Modrá chryzantéma K. Čapka (např. Čapek 1978¹). Nápadné modré květiny zaujaly J. Švarce při cestě vlakem; následná exkurze po železniční trati pak přinesla objev nevelké populace *Pseudolysimachion maritimum*. Ve fytochorionu Českomoravská vrchovina se nyní jedná o jedinou recentní populaci druhu. Ten byl v tomto území znovu nalezen po více než 120 letech, neboť jediný doložený nález od Bílkova u Dačic (*Oborný*, PRC) pochází z roku 1880 (Trávníček 2000). Stanoviště příliš neodpovídá charakteru většiny lokalit tohoto druhu v ČR, kde roste obvykle v aluviích větších vodních toků. Niva Moravské Dyje je však zde vzdálena pouze ca 1,3 km a docela dobře může jít o zbytek původní větší populace. Úvahy o sekundární povaze výskytu však rovněž nelze zcela vyloučit. Nejbližší populace byly v minulosti zjištěny u Toužína (Trávníček l. c.) a recentně u Frelova mlýna jižně od Dačic (Chán et al. 2005) již ve fytochorionu Moravské podhůří Vysočiny (68).

J. Švarc & L. Čech

Čapek K. (1978): Povídky z jedné kapsy. – Čsl. spisovatel, Praha, 167 p. (první vydání 1929)

Chán V., Růžička I., Lepší P., Boublík K., Doležal P., Ekrt L., Hofhanzlová E., Lepší M., Lipl L., Štech M., Švarc J. & Žíla V. (2005): Floristický materiál ke květeně Dačicka. – Acta Rer. Natur. Přír. Sbor. Vysočiny 1: 17–44.

Trávníček B. (2000): Rozrazilily rodu *Pseudolysimachion* v České republice. I. Určovací klíč druhů. Rozšíření druhů sekce *Longifolia*. – Preslia 72: 411–440.

Pyrola chlorantha* Sw.*C1**

- 30a. Jesenická plošina / 28e. Žlutická pahorkatina, 5946a, Blatno (distr. Louny): na nepatrné odbočce z hlavní lesní cesty v lesním komplexu mezi obcemi Blatno, Tis u Blatna a Pastuchovice, ca 2,4 km JJZ od kostela v obci Blatno, 2 km VJV od kostela v obci Tis u Blatna a 1,7 km ZSZ od železniční zastávky Pastuchovice. 50°4'44,9" N, 13°22'23,1" E, 480 m n. m. (20. 7. 2005 leg. V. Fuká, CHEB, rev. J. Brabec); 25 odkvetlých rostlin a 130 až 140 sterilních listových růžic na ploše ca 10 m² (3. 8. 2007 not. J. Brabec & V. Fuká).

¹) Stručný děj povídky: Slabomyslná Klára odněkud přináší vyprávěči – zámeckému zahradníkovi – kytičky unikátních modrých chryzantém. Odmítá sdělit odkud, neboť nemluví a umí jen kokrhát. Veškeré pátrání v širokém okolí je marné a znechucený zahradník odjíždí vlakem pryč. Okénkem vlaku zahlédne u strážního domku cosi modrého a vlak zastaví záchrannou brzdou. Za plotem zahrádky vechtrovny opravdu rostou modré chryzantémy. Nikdo z pátračů tady nebyl, vždyť se sem dá dojít jen po trati a na ní jsou přece tabulky „Po trati chodit se zapovídá“. Jen Klára neumí číst a zákaz vstupu tak pro ni není překážkou. Zahradník chryzantémy ukradne, ale vše je marné, protože květiny v jiných podmínkách nechtějí kvést.

[Řídká vegetace na okraji cesty v kulturním lese s převahou *Pinus sylvestris* a *Picea abies*, 50 m², východní expozice, sklon 0–5°, 3. 8. 2007 J. Brabec & V. Fuka, E₅: 75 %. – E₃ (20 %): *Picea abies* 2b, *Pinus sylvestris* 2b, *Larix decidua* 2a. – E₂ (5 %): *Betula pendula* 1, *Picea abies* 1, *Larix decidua* 1. – E₁ (25 %): *Melampyrum pratense* 2b, *Avenella flexuosa* 2a, *Vaccinium myrtillus* 2m, *Luzula pilosa* 1, *Vaccinium vidis-idaea* 1, *Arrhenatherum elatius* +, *Hieracium lachenalii* +, *Pyrola chlorantha* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Veronica officinalis* +, *Leontodon autumnalis* r, *Senecio ovatus* r, *Picea abies* +, *Quercus petraea* +, *Sorbus aucuparia* +, *Acer pseudoplatanus* r, *Corylus avellana* r, *Pinus sylvestris* r. – E₀ (70 %): neanalyzováno.]

Z fytochorionu Jesenicko-rakovnická plošina (30) je v Květeně ČR uveden pouze jediný údaj „Rakovník“. Z fytochorionu Tepelské vrchy (28) není druh udáván vůbec.

J. Brabec & V. Fuka

67. Českomoravská vrchovina, 6556b, Bácovice (distr. Pelhřimov): převážně borový les JV od luční enklávy, ca 1,2 km S–SSZ od kaple v obci, 530 m n. m. (26. 5. 2006 not. O. Štěrba, L. Čech & G. Pejšová).

Pyrola media Sw.

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6556b, Bácovice (distr. Pelhřimov): převážně borový les JV od luční enklávy, ca 1,2 km S–SSZ od kaple v obci, 530 m n. m., početná populace (26. 5. 2006 not. O. Štěrba, L. Čech & G. Pejšová).

- 69a. Železnohorské podhůří, 6162a, Štěpánov (distr. Chrudim): malá kolonie v porostu kyselé doubravy (sv. *Genisto germanicae-Quercion*) při lesní cestě odbočující ze silničky ze Štěpánova ke Svaté Anně v údolí Anenského potoka, ca 1 km SSZ od kostela v obci, 49°52'5,3" N, 15°59'50,9" E, 370 m n. m. (9. 7. 2008 leg. M. Duchoslav, OL).

Hruštička prostřední byla v minulosti ve východních Čechách nalezena na řadě lokalit, ale na většině z nich je považována za vyhynulou (Procházka & Křísa in Čeřovský et al. 1999: 306). V jihovýchodní části východních Čech byla známa ze tří lokalit, a to v Litomyšlské pánvi (Džbánov, Kozlov) a Železnohorském podhůří (lesy mezi Štěpánovem a Luží). Na posledně jmenované lokalitě byla nalezena Pulchartem před více než 60 lety (Pulchart 1944; Štěpánov: Žižkovy šance). Pozdější pokusy o její ověření však selhaly a na konci 20. století byla proto považována na této lokalitě, a patrně i v celé jihovýchodní části východních Čech, za nezvěstnou (Faltys 1986, 1990, Hadač et al. 1994). Při procházení lesního komplexu s mozaikou vlhkých i suchých acidofilních doubrav mezi Štěpánovem a Luží jsem objevil kolonii ca 20 kvetoucích a 15 sterilních jedinců hruštičky prostřední v porostu suché kyselé doubravy narušené výsadbou borovice lesní. Po vyhledání literárních údajů bylo zřejmé, že se jedná o ověření starého údaje (Pulchart 1944). Jak ukazuje řada nových nálezů z širšího okolí na pomezí Čech a Moravy (Čech in Additamenta II.: 277–278, 2003; Lysák in Additamenta III.: 110, 2004), ústup druhu se patrně na území Čech zastavil.

M. Duchoslav

- Faltys V. (1986): Floristický materiál ke květeně Choceňska a Vysokomýtska. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A, 19(1985): 5–54.

Faltys V. (1990): Přehled květeny Chrudimska. – Chrudim.

Hadač E., Jirásek J. & Bureš P. (1994): Květena Železných hor. – Nasavrky.

Křisa B. (1967): Příspěvek k určování a rozšíření československých druhů čeledi Pyrolaceae (hruštičkovité). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 2: 209–221.

Pulchart M. (1944): Příspěvek ke květeně Skutečska. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk., tř. 2, 16: 1–50.

Pyrola rotundifolia L.

C2

27. Tachovská brázda, 6142b, Chodová Planá (distr. Tachov), stará opuštěná cihelna, 1670 m V od kostela v obci a 1320 m ZSZ od návsi ve Výškově, 49°53'37,3" N, 12°45'8,1" E, 540 m n. m. (20. 4. 2007 not. P. Tájek; 12. 7. 2007 leg. et det. P. Tájek & T. Peckert, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Jedná se o světlý náletový lesík s *Populus tremula*, *Betula pendula*, *Daphne mezereum*. *Pyrola rotundifolia* na lokalitě roste na struskovité půdě s rozvolněným bylinným patrem spolu s *Centaureum erythraea* (v regionu rovněž velmi vzácně), *Epipactis helleborine*, *Fragaria vesca*, *Galium rotundifolium*, *Paris quadrifolia*, *Platanthera bifolia*, *Pyrola minor*. V roce 2007 rostlo na lokalitě několik desítek většinou plodných růžic na ploše několika desítek čtverečních metrů. Z fytochorionu Tachovská brázda není druh v Květeně ČR (Křisa in Hejny & Slavík 1990: 513–514) uveden.

P. Tájek

39. Třeboňská pánev, 6954c, Třeboň (distr. Jindřichův Hradec): při severním okraji lesního komplexu na Dunajovické hoře (504 m) 7 km SZ od města, světlý, převážně březový les, společně s *P. minor* (2007 not. et det. K. Prach).

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): severní okraj lesa Pod Farským 1 km Z od školy v obci, 437 m n. m., jedna kvetoucí a asi 10 sterilních rostlin (14. 6. 2008 not. F. Jetmar).

Rheum officinale Baillon

92b. Jizerské hory lesní, 5257b/d, Tanvald (distr. Jablonec nad Nisou): zplaněle v křoví při silnici v osadě Žďár 900 m V–VJV od vrcholu Špičáku, 50°44'58" N, 15°17'31" E, 550 m n. m., jeden polykormon (23. 6. 2008 leg. O. Šída, PR).

93a. Krkonoše lesní, 5258a, Kořenov (distr. Jablonec nad Nisou): osada Tesařov, zplaněle při okraji státní silnice ca 200 m VJV od kostelíka, 50°45'21" N, 15°21'41" E, 770 m n. m., jeden polykormon s asi 15 lodyhami (3. 8. 2008 leg. O. Šída, PR).

Zplanělý výskyt tohoto druhu byl poprvé uveřejněn z nejnižnější části ČR v roce 2006 (Lepší et al.: Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 161–171, 2006). Na první výše uvedené lokalitě se vyskytuje jeden polykormon s několika prýty v údolíčku na místě bývalé louky mezi drobnou vodotečí a místní komunikací. Stanoviště dnes představuje eutrofní vysokobylinnou nivu zarůstající osikou, jívou a dalšími dřevinami s přítomností *Cirsium oleraceum*, *Geranium sylvaticum*, *Urtica dioica*, *Veratrum album* subsp. *lobelianum* aj. Pěstovaný byl tento druh dále zaznamenán v zahradě domu na okraji města na jižním úpatí Malého Špičáku, ca 750 m JJZ od uvedené lokality. Druhá lokalita leží asi 5 km východně při státní silnici z Tanvaldu na hranici s Polskem uprostřed rozptýlené zástavby, stanovištěm je zarůstající, již delší dobu neobhospodařovaná horská louka. Výskyt bezpochyby souvisí s bývalou kultivací druhu v místě, nikoli s dálkovou

přepřevou. Tyto další výskyty, tentokrát v nejsevernější části ČR, dávají tušit, že reveň lékařská může být při podrobnějším průzkumu zaznamenána i v jiných horských oblastech.

O. Šída

***Ribes sanguineum* Pursh**

72. Zábřežsko-uničovský úval, 6370c, Dolany (distr. Olomouc): desítky spontánně zplánělých keřů při modře značené turistické cestě ve smrko-modřínové lesní kultuře v blízkosti chatové kolonie na východním okraji obce, J od zřícenin kláštera Kartouzka, ca 350 m n. m. (21. 4. 2008 leg. J. Hadinec & K. Prach, PRC).

Nový zplánělý druh v naší květeně.

Velice dekorativní, v České republice spíše málo pěstovaný druh meruzalky jako okrasné dřeviny v parcích a zahradách. Domácí je v Severní Americe. Květena ČR (Kirschner 1992: 371) výslovně uvádí, že u nás tento druh jako zplánělý nebyl dosud zaznamenán, ani Pyšek (Pyšek et al. 2002) jej neuvádí ve výčtu nepůvodních druhů. Z řady evropských zemí je však zplánění meruzalky krvavé známé. V současné době je hojně nabízena v katalozích zahradnických firem i u nás (hlavně do živých plotů), často vysazována a její šíření by mělo být díky endozoochorii poměrně snadné. Na lokalitě u Dolan rostou desítky bohatě kvetoucích keřů, některé z nich jsou 3 m vysoké, jedná se pravděpodobně již o některý z vyšlechtěných kultivarů.

J. Hadinec & K. Prach

***Rosa gallica* L.**

C3

37p. Novohradské podhůří, 7153b, Borovany (distr. České Budějovice): dva souvislé porosty, každý o ploše několik m² pod starou hruškou i v okolí dalších stromů na břehu Nového rybníka ca 1,5 km JZ od obce, 48°53'18" N, 14°37'42" E (červenec 2007, květen 2008 not. J. Š. Lepš).

***Rumex stenophyllus* Ledeb.**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Černovice: Černovická pískovna, asi 1,95 km ZSZ od železničního nádraží Brno-Slatina, okraj kaluže na zeminou (i jemnozrnnou) přerovnané opuštěné terase pískovny, která dříve sloužila také jako skládka, 49°10'31,3" N, 16°39'27,5" E, 235 m n. m., 1 plodný trs (13. 10. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka).

***Salix repens* L. s. str.**

C1

3. Podkrušnohorská pánev, 5546a, Březenec (distr. Chomutov): podmáčená louka na levém břehu Březeneckého potoka 1,2 km SV–VSV od vrchu Strážístě (kóta 511,4), ca 370 m n. m., spolu s *Dactylorhiza majalis* (2003 leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček 2006: 34).

24. Horní Poohří, 5643c, Hroznetín (distr. Karlovy Vary): mokřad na břehu rybníka 1,5 km ZJZ od obce, tři mikrolokality o celkové ploše 4 m², ca 465 m n. m. (2006 leg. Č. Ondráček & M. Lípa, CHOM; Ondráček 2006: 34).

25a. Krušnohorské podhůří vlastní: Č. Ondráček uvádí z toho fytochorionu aktuálně celkem 65 lokalit (Ondráček 2006: 34).

Výskyt vrby plazivé není z této oblasti v Květeně ČR (Chmelař & Koblížek in Hejný & Slavík 1990: 481–482) uváděn. Podle současných znalostí se tato vrba vyskytuje na

Ústecku na mokřadech v jižní části obce Tisá, na více místech na mokřadech podél Olšového potoka, na více místech u Naklěrova; velká koncentrace lokalit je v okolí obce Krásný Les (Větrov – Krásný Les – Panenská – Petrovice). *Salix repens* zde roste v údolí potoka Slatina, v nivě Liščího potoka, Větrovského potoka a Rybného potoka i Hraničního potoka a při jejich přítocích a prameništích a na mokřadech na úpatí vrchu Špičák.

Na Teplicku roste na více místech u Habartic a Fojtovic, na Mostecku není v současnosti žádná lokalita. Na Chomutovsku jsou jednotlivé lokality u Blatna, Křimova, Strážek, Lidně, Nové Vsi, bývalé osady Kotlina u Měděnce a Výsluní, na Karlovarsku je známa pouze jedna lokalita u Jáchymova.

Č. Ondráček

- 25b. Libouchecká plošina, 5250c, Malé Chvojno (distr. Ústí nad Labem): u obce (2006 not. K. Nepraš; Ondráček 2006: 34).
26. Český les / 28a. Kynšperská vrchovina, 5941c, Horní Žandov (distr. Cheb): nekosený místy zrašelinělý mokřad, několik keřů na ploše několika desítek m², 580 m ZJZ od železničního viaduktu v obci a 910 m JV od kóty Lipovka, 50°0'03,1" N, 12°32'44,7" E, 566 m n. m. (10. 7. 2006 not. P. Tájek & A. Bucharová).
- 28d. Toužimská vrchovina / 86. Slavkovský les, 5942d, Rájov (distr. Cheb): vlhká nekosená louka s *Angelica sylvestris*, *Cirsium palustre*, *Equisetum palustre*, *Lysimachia vulgaris*, *Juncus effusus*, *Ranunculus repens*, *Deschampsia cespitosa*, několik keřů na ploše asi 40 m², 800 m SV od kostela v obci a 1,2 km VJV od kóty V Karpatech (777,6), 50°0'21,3" N, 12°46'8,1" E, 746 m n. m. (4. 8. 2007 leg. et det. P. Tájek, rev. J. Brabec, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
47. Šluknovská pahorkatina, Harrachov (distr. Děčín): okraj zarůstající drobné vodní plochy ve spodním patru Harrachovského lomu, 51°1'15,4" N, 14°27'44,2" E, ca 350 m n. m., 1 drobný polykormon (10. 5. 2007 leg. et det. J. Havránek, rev. V. Dvořák).
86. Slavkovský les, 5941b, Smrkovec u Březové (distr. Sokolov): dolní západní sušší část rozsáhlé rašelinné plochy na úpatí vrchu Lesný, několik chudě větvených keřů na ploše asi 5 m², 1530 m SV od kóty Ovčák a 1090 m SZ od rozcestí Lazy – Kynžvart – Žitná, 50°3'5" N, 12°36'44" E, 790 m n. m. (10. 6. 2004 not. A. Bucharová & P. Tájek).
86. Slavkovský les, 5942a, Čistá u Rovné (distr. Sokolov): několik vitálních keřů v západní části území V od bývalého rybníčku v přechodovém rašeliništi a střídavě vlhké louce, 1190 m JV od křižovatky v bývalém městě Čistá a 530 m od rozcestí Čistá – Nová Ves – Prameny, 50°5'0,1" N, 12°44'23,4" E, 782 m n. m. (22. 6. 2006 not. P. Tájek).

Ondráček Č. (2006): Nové nálezy. – Severočes. Přír. 38: 68.

***Saxifraga rosacea* subsp. *steinmannii* (Tausch) Holub**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Ústí nad Labem: Vaňov, 0,3 km V od kóty Skály (449), 300 m n. m., malá populace v otevřeně čedičové drolině (24. 5. 2007 foto K. Nepraš; Nepraš 2006).

Nepraš K. (2006): *Saxifraga rosacea* subsp. *steinmannii* (Tausch) Holub u Ústí nad Labem. – Severočes. Přír. 38: 153–154.

***Sclerochloa dura* (L.) P. Beauv.**

C2

- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7251b, Český Krumlov: vodácký kemp Nové Spolí, okolí budovy se sprchami a záchody, sešlapávaný okraj pěšiny vysypané drobnými kaménky, 48°47'49,0" N, 14°18'24,3" E, 490 m n. m., stovky trsů (10. 5. 2008 leg. K. Fajmon & P. Šmarda, BRNU).

Jedná se o první nález tužanky tvrdé v jižních Čechách. Očividně sem byla zavlečena vo-
dáký, vzhledem k bohatosti populace je pravděpodobné, že již před několika lety.

K. Fajmon

Scopolia carniolica Jacq.

9. Dolní Povltaví, 5851d et 5951b, Praha-Liboc: PR Divoká Šárka, na více místech v pobřežních partiích podél Šáreckého (Litovického) potoka, jednotlivě nebo v malých skupinách, 270–280 m n. m.; bohaté plodné kolonie na stinných místech na dně úzce zaříznutého postranního údolíčka podél břehů bezejmenného potůčku, který ústí do Šáreckého potoka u koupaliště Veselík pod skalním útvarem zv. Divčí skok, 290 m n. m. (poprvé na počátku osmdesátých let not. *J. Hadinec*; 2004 not *J. Hadinec*; 2008 foto *V. Hadincová*).
- 10b. Pražská kotlina, 5853c / 5953a, Praha-Kyje: in fossa ad marginem silvae in via urbana Oborská in infimo dorsi silvestris Hlohovec sive Aloisov (3. 4. 1998 leg. *M. Marek*, PRC).

Pablen kraňský není v květeně ČR původním druhem, jako okrasná zahradní rostlina se v kultuře objevuje jen výjimečně, jeho pěstování je omezeno v podstatě jen na botanické zahrady. Nejbližší známé přirozené výskyty leží na středním Slovensku (Moštěnica) a ve Slovinsku. V evropské květeně je tento druh jediným zástupcem rodu *Scopolia* a je považován za významný třetihorní relikv. Pro své specifické obsahové látky (alkaloidy, např. scopolamin a atropin) byl od pradávna v řadě evropských území (např. v bývalém východním Prusku, Haliči, Rumunsku) hojně užíván v lidovém léčitelství i čarodějnictví a také byl pěstován. Z pohledu naší kulturní historie je určitě důležité uvést, že pablen kraňský najdeme pod jménem *Solanum somnificum alterum* (lilek ospalý) i s výstižným vyobrazením v Hájkově českém překladu herbáře P. A. Mattioliho z roku 1562; Mattioli je rovněž uváděn jako první botanik, který pablen v literatuře popsal.

V našich domácích souhrnných květenách byl pablen až dosud uvádán z území Čech a Moravy spíše jen jako rarita a to na základě ojedinělého případu zplnění (přesněji řečeno, jednalo se zřejmě jen o zbytek zahradní kultury) ve školní zahradě ve Valteřicích u České Lípy. Wurm (1878) v krátké dobové zprávě sděluje, že 1. května 1878 našel na školní zahradě ve Valteřicích divoce rostoucí pablen a cituje sdělení učitele Krombholze, že pablen v zahradě bují („wuchert“) již 10–12 let, neví však nic bližšího o jeho původu. Podrobné zpracování a jeho rozsah v nové Květeně ČR tudíž příliš neodpovídá skutečnému významu tohoto cizího druhu v české květeně. Shodou okolností (či naopak to bylo nevyhnutelné) byl však v poslední době pablen kraňský nalezen skutečně zplnělý a to hned na několika místech v Praze a v pražském okolí (cf. Pyšek et al. 2002: 184). Pravděpodobně první nález ve volné přírodě v ČR zaznamenal autor tohoto komentáře někdy na počátku osmdesátých let v údolí Divoké Šárky na severozápadním okraji Prahy, výskyt zde byl ověřen i později a to na více místech. Další nález učinil M. Marek v Praze-Kyjích v roce 1998. Sádlo (Pyšek et al. l. c.) uvádí nález ze Žampachu v dolním Posázaví z roku 2001.

Co se týče nálezu v Divoké Šárce lze datovat jeho zavlečení či spíše záměrnou introdukcí pravděpodobně do sedmdesátých let minulého století. Je tak možné poměrně spolehlivě konstatovat na základě podrobného průzkumu květeny Šáreckého údolí, který zde prováděla řada botaniků a výsledky byly shrnuty v práci Kubíková et al. (1982). V jejím závěru je pak

uveden rozbor skupiny nepůvodních druhů (autorem těchto řádků je V. Skalický), které se v území objevily shodně v nápadně krátkém období v šedesátých letech minulého století a jsou zde vyhodnoceny jako úmyslně introdukované. Tyto druhy byly již předtím souborně publikovány v samostatném příspěvku K. Karáskem (Karásek, *Zprávy Čs. Bot. Společ. 13: 99–100, 1978*). Pablen kraňský mezi nimi však není, Karásek by jistě neopomněl jeho výskyt v příspěvku uvést, pokud by jej v té době z území znal. K druhům, které byly v Divoké Šárce (pravděpodobně ve stejné časové vlně) vysazeny, patří nepochybně i *Isopyrum thalictroides*, který zde pozoroval K. Prach (v lužním lese na dně údolí Šáreckého potoka ca 0,5 km J od Nebušic) v roce 1974 nebo 1975. Z těchto introdukovaných druhů patří v současné době v Divoké Šárce mezi nejagresivnější *Allium ursinum* (první nález 1971, nyní v souvislých monotónních porostech v lužních partiích téměř v celém údolí), *Allium paradoxum* (první nález 1965, dnes velmi hojný) a v některých místech i *Arum maculatum* (první nález 1964). Pablen kraňský by se mohl časem mezi ně rovněž zařadit, počet jeho mikrolokalit se zvyšuje a na místech výskytu se úspěšně vegetativně rozrůstá do početných kolonií, k jeho šíření mohou přispívat i občasná povodňové situace.

Domnívám se, že původ pablenu v Divoké Šárce bude mít nejspíš výchozí adresu v pražské univerzitní botanické zahradě Na Slupi, kde se pěstuje již déle než sto let a zdejší vitální bohatý porost musí být zahradníky čas od času násilně redukován.

J. Hadinec

Kubíková J. et al. (1982): Příspěvek ke květeně chráněných území Šáreckého údolí. – In: Kubíková J. et al., Botanický průzkum chráněných území v Šáreckém údolí, Natura Pragensis, 1: 5–150.

Wurm F. (1878): Tollkraut. – Mitth. Nordböh. Excurs.-Clubs 1: 27.

***Scorzonera humilis* L.**

C3

59. Orlické podhůří, 5663b, Olešnice v Orlických horách (distr. Rychnov nad Kněžnou): louka ca 1 km SV od kostela, 50°22'43" N, 16°19'19" E, 680 m n. m. (1977 not. F. Krahulec). Pravděpodobně zaniklá lokalita, již v době nálezu byla louka osázena smrčky, spolu s tímto druhem se zde vyskytovala ještě *Carex umbrosa* a *C. hartmanii*.

59. Orlické podhůří, 5663d, Sněžné (distr. Rychnov nad Kněžnou): louka 0,39 km V od kóty Čihadlo (713) S od obce, 710 m n. m. (2008 leg. M. Gerža, HR).

Druh není v Květeně České republiky (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 727–728) z fytogeografického okresu Orlické podhůří uváděn. V literatuře je však z Orlického podhůří znám od obce Jestřebí a též u Sněžného (Krčan & Kopecký 1959), podle J. Kučery (in verb.) v nedávné minulosti zanikla lokalita v obci Zdobnice.

M. Gerža

Krčan K. & Kopecký K. (1959): Květena okolí Nového Města nad Metují. – Preslia 31: 52–77.

***Scrophularia vernalis* L.**

C1

97. Hrubý Jeseník, 5869d, Vrbno pod Pradědem (distr. Bruntál): PR Skalní potok, u paty ve šterbině a ve žlebech Výřích skal nalevo při ústí údolí Skalního potoka, tři oddělené mikropopulace, celkově

několik desítek jedinců, 670–700 m n. m. (1997 leg. *M. Pecha*, položka se nezachovala, det. J. Koblížek; *Pecha* 1998); na teráskách skal, při jejich úpatí nebo ve žlebech mezi nimi, celkem na 12 místech, 91 kvetoucích a 13 sterilních rostlin (14. 5. 2008 not. *R. Štencl & J. Chlapek*).

S největší pravděpodobností se jedná o potvrzení staršího nálezu B. Šuly: „úpatí skal při dolním toku Bublavého potoka (SV od Videl), poblíž lesní silnice, 680 m n. m., 28. 9. 1967 leg. *B. Šula*, OLM 81828 et 81829“. Rostliny byly původně určeny nálezcem jako *Veronica agrestis*; pravděpodobně proto, že byly v době sběru již odkvetlé a dlouhé stopky plodnosti vyrůstající v úžlabí listenů nejsou zcela nepodobné některým rozrazilům. Rostliny správně determinoval až v roce 1991 Z. Hradílek.

Herbářové položky byly v době zpracování rodu *Scrophularia* pro Květenu České republiky (*Dvořáková in Slavík* 2000: 326) uloženy v rámci rodu *Veronica* a tak unikly pozornosti. V současné době se jedná o jediný známý výskyt krtičníku jarního v Hrubém Jeseníku. Historický údaj pochází ještě z jižního svahu Salzbergu u Železné (*Buchs* 1906 sec. *Duda* 1949), což je asi 2 km od současné lokality. Do nedávného objevu byl druh v Jeseníkách považován za nejasný (*Bureš et al.* 1989).

P. Lustyk & Z. Hradílek

Bureš L., Burešová Z. & Novák V. (1989): Vzácne a ohrozené rostliny Jeseníků. 1. díl. – OV ČSOP Bruntál, 239 p.

Duda J. (1949): Příspěvek ke květeně Slezska. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 10: 27–51.

Pecha M. (1998): Návrh přírodní rezervace Skalní potok. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. LF ČZU Praha]

Sedum pallidum M. Bieb.

8. Český kras, 6050a/b, Beroun: Závodí, navigace na levém břehu Berounky ve městě (od autobusového nádraží k dálničnímu mostu (8. 7. 2001 leg. *J. Štěpánek*, det. M. Král, herbářový doklad se nedochoval).

32. Křivoklátsko, 6049d, Svatá (distr. Beroun): východní část obce, ca 400–450 m n. m. (11. 7. 2001 leg. *P. Špryňar*, det. M. Král, herbářový doklad se nedochoval).

Poprvé byl v domácí literatuře uveden tento taxon pod jménem *S. pallidum* var. *bithynicum* (*Boiss.*) *D. F. Chamb.* jako nový nepůvodní pro Květenu ČR již v práci *Pyška* (*Pyšek et al.* 2002), a to právě na základě výše uvedených nálezů. Podrobnější údaje uvedl pak *M. Král* až v komentáři v rámci zpracování výsledků floristického kurzu ČBS v Berouně (*Král in Špryňar* 2007: 100–101). V něm je stručně uvedena základní taxonomická problematika a především diagnostické znaky, kterými lze uvedený druh odlišit od velmi podobného *S. hispanicum*.

[eds]

Senecio doria L.

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066a, Hustopeče (distr. Břeclav): v bočním údolí nivy Štinkovky asi 700 m SV od hráze Zadního rybníka u Hustopeč (asi 1,9 km SZ od kostela v Kurdějově), na úpatí jihozápadně orientovaného svahu, na zarůstajícím úhoru přecházejícím níže v rákosový mokřad, 48°58'5" N, 16°44'37" E, 240 m n. m., 1 listová růžice (28. 5. 2007 leg. *D. Dvořák, K. Fajmon, J. Roleček & P. Šmarda*, BRNU).

Senecio doria patří k nejvzácnějším a nejhroženějším druhům české květeny, ne nadarmo je mu přisouzena kategorie C1 (Procházka 2001). Historický výskyt je souborně podchycen (Grulich & Hodálová 1994), aktuální rozšíření z 80. a 90. let 20. století zachycuje Červená kniha (Grulich & Feráková in Čerovský et al. 1999: 340). Avšak od té doby některé lokality nebyly ověřeny nebo alespoň na nich došlo k velkému poklesu počtu jedinců (Křenovice, Šakvice). Rostlina nyní pozorovaná je zřejmě pozůstatkem rozsáhlejší populace v mokřadech v údolí Štinkovky nad Hustopečemi. Poslední doklad odtud pochází z roku 1980 (leg. V. Grulich, MMI); přehled včetně starších údajů je zveřejněn ve výše zmíněném článku (Grulich & Hodálová l. c.). Nový náález pochází z plochy vzdálené asi 0,6 km SV od tehdy zjištěného místa. Zároveň jde zřejmě o nové výškové maximum výskytu tohoto druhu v ČR.

V. Grulich

Grulich V. & Hodálová I. (1994): The *Senecio doria* group (Asteraceae-Senecioneae) in Central and Southeastern Europe. – *Phyton*, Horn, 34: 247–265.

Senecio inaequidens DC.

- 7d. Bělohorská tabule, 5851c, Makotřasy (distr. Kladno): ve středním dělicím pruhu dálnice u sjezdu na Buštěhrad a dále tamtéž o 300 m blíže k Praze, 50°8'49" N, 14°13'21" E, 300 m n. m. (říjen 2008 not. O. Šída).
- 10b. Pražská kotlina, 5952d, Praha-Krč, ve středním dělicím pruhu dálnice („jižní spojky“) u benzinové pumpy, 50°2'11" N, 14°26'47" E, 300 m n. m., jeden trs (říjen 2008 not. O. Šída)
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice (distr. Praha): na krajnici dálnice u benzinové pumpy 750 m SV od zámku, 50°0'18" N, 14°33'44" E, 300 m n. m., jeden trs (27. 10. 2008 leg. O. Šída, PR).

Rozrůstající se počet lokalit tohoto druhu na železnicích i dálnicích dává tušit, že tento druh započal na našem území vítězně tažení a v brzké době zde bude stejně hojný až obecný, jako tomu je dnes kdekoli v západní Evropě.

O. Šída

Senecio paludosus L. subsp. *paludosus*

C1

- 61b. Týništský úval, 5862a, Petrovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): břeh odvodňovacího příkopu na louce mezi lesy 1,5 km S od obce, 330 m JZ–ZJZ od Hlinského rybníka, 50°11'13,7" N, 16°2'0,8" E, 249 m n. m., nekvetoucí rostlina (7. 7. 2007 leg. Z. Kaplan 07/275, herb. Kaplan); břeh potůčku tekoucího od Hlinského rybníka na louce zvané Na stavu mezi lesy 1,6 km S od obce, 235 m JZ–ZJZ od Hlinského rybníka, 50°11'16,1" N, 16°2'3,6" E, 249 m n. m., rostlina v květu (16. 8. 2007 leg. Z. Kaplan 07/433, herb. Kaplan).

Druh *Senecio paludosus* byl donedávna považovaný v celých Čechách za vyhynulý (Holub 1999, Grulich in Kubát et al. 2002: 661). Ve zpracování pro Květenu ČR Grulich (in Slavík & Štěpánková 2004: 262) uvádí, že „poslední záznamy z Čech pocházejí z poloviny 20. stol.“. Teprve nedávno bylo publikováno potvrzení existujícího výskytu druhu na pomezí Čech a Moravy (Bureš in Additamenta IV.: 137–139, 2005).

Nepočítáme-li izolované výskyt *Senecio paludosus* v okrajových územích (cf. Grulich in Slavík & Štěpánková 2004: 262 a Bureš in Additamenta IV.: 137, 2005) a dávno zaniklý

výskyt subsp. *lanatus* u Dašic (Grulich l. c.), byl tento druh ve východních Čechách zjištěn jen na několika lokalitách v dolním Poorličí. Nejdříve byl nalezen Rohlenou „v houští u Týniště“ (Rohlena 1922). Nedlouho poté ještě Součkem „u potoka na louce ‚Rybníčky‘ mezi tratěmi u Petrovic a v kraji lesa u Třebechovic“, v obou případech „asi po 20 exemplářích“ (Hrobař 1931). První ze Součkových údajů publikoval v mírně odlišné a stručnější podobě „U potoka na louce ‚U stavu‘ u Petrovic nedaleko Týniště n. O. (Souček)“ také Rohlena (1930). Všechny tyto nálezy z Poorličí jsou doloženy herbářovými sběry (revidovanými autorem tohoto sdělení v letech 2007–2008): Týniště (1920–1921 leg. Rohlena, PRC, podrobněji viz níže); „Na louce u Petrovic nedal. Týniště n. Orli.“ (s. d., leg. Souček, PRC), „U potoka u Petrovic“ (1929, s. coll. [A. Souček vel F. Hrobař, scripsit F. Hrobař], PR); „V křoví na okraji lesa u Třebechovic p. O.“ (1929 leg. A. Souček, MP).

Kromě těchto tří lokalit, tedy Třebechovice pod Orebem, Petrovice a Týniště nad Orlicí, uvádí Grulich (in Slavík & Štěpánková 2004) z Týnišťského úvalu ještě lokalitu „Častolovice“. Z výčtu herbářových sběrů uvedených v práci Hodálová, Grulich & Marhold (2002) vyplývá, že tento údaj je založen na Rohlenových sběrech z let 1920–1921, které byly v této cizojazyčné práci publikovány ve formě „between Týniště nad Orlicí and Častolovice“. Při pátrání po původu lokality „Častolovice“ a přesné lokalizaci původního nálezu je potřeba začít od samotného Rohleny.

Jak vyplývá z porovnání sched různých taxonů, Rohlena měl občas ve zvyku psát k některým duplikátům jedné kolekce podrobnější schedu a k jiným duplikátům téže kolekce schedu výrazně stručnější, lokalizovanou spíše ke vzdálenějšímu, ale většímu městu. Tak např. duplikáty Rohlenovy kolekce druhu *Potamogeton gramineus* z roku 1896 (shodou okolností také z Týnišťské obory od Petrovic) jsou označeny následujícími texty: „Týniště: bařiny u dráhy u Petrovic“ (duplikát v BRNU), „tůň u dráhy mezi Týništěm a Bolehoští“ [tzn. u Petrovic] (PR), ale pak už jen „bařiny lesní u Týniště“ (BRA a BRNU) nebo jen „Týniště“ (HR) či „Týniště (u Hradce)“ (PRC), a v jednom případě dokonce jen „Hradec Král.“ (PR). Svě k tomu přidali ještě někteří příliš aktivní kustodové, kteří měli tendenci originální schedy přepisovat a „opravovat“ (viz také Hadinec 1996). Při sběru dat z herbářů, bez porovnání se situací v terénu a podrobného studia znění a charakteru sched, by tak snadno mohl vzniknout mylný dojem, že se výše citované položky vztahují k více lokalitám.

Podobně je nutné nahlížet i na Rohlenovy sběry druhu *Senecio paludosus* z let 1920–1921 z tohoto území. Zatímco na některých jeho schedách je uvedeno „prope Týniště in salicetis“ nebo jen „Týniště n. Orli.“, jeden sběr je označen textem „Týniště: v křovinách (*Spiraea salicifol.*) u bažantnice směrem k Častolovicům“ (všechny doklady PRC). Tento poslední údaj byl ve stručné podobě „between Týniště nad Orlicí and Častolovice (Rohlena 1920 PRC; 1921 PRC)“ zveřejněn v práci Hodálové et al. (2002) a při pozdějším zpracování textů pro Květenu ČR patrně ještě zjednodušen na text „Týniště nad Orlicí; Častolovice“. Jak již naznačeno výše, nejedná se však ve skutečnosti o dvě lokality, ale jen o jednu. Tuto interpretaci výrazně podporuje i fakt, že sám Rohlena tento svůj nález publikoval (Rohlena 1922) jako lokalitu jedinou („v houští u Týniště“). Kromě toho, ještě o

několik let později vyjmenovává (Rohlena 1928) české lokality formou „v Čechách vzácně (Týniště, Poděbrady, Dašice)“, tedy z dolního Poorličí opět jen jediná lokalita.

Jak se ukázalo při pátrání v literatuře, herbářích a osobních floristických kartotékách, lokalita výše uvedeného nálezu z roku 2007 je téměř jistě identická se třemi dřívějšími, ale z části pozapomenutými nálezy. Zatímco první Součkovu lokalitu nelze v podobách publikovaných Rohlenou (Rohlena 1930) a Hrobařem (Hrobař 1931) zcela přesně lokalizovat (viz výše), Součkova rukopisná kartotéka nálezů podává velmi přesný popis místa. Z ní vyplývá, že Součkův sběr pravděpodobně pochází ze stejného místa, kde jsem v roce 2007 nalezl *Senecio paludosus* i já. Nedlouho poté zde sbíral *Senecio paludosus* také Šourek („Třebechovice p. O.: na slatinné louce na břehu potoka ‚Na Stavu‘ již. lesního ryb. v revíru Studánka, 248 m“, 31. 8. 1942, leg. *J. Šourek*, PRC). Tento sběr byl s největší pravděpodobností inspirován zveřejněním lokality „U potoka na louce ‚U stavu‘ u Petrovic nedaleko Týniště n. O. (Souček)“ Rohlenou (Rohlena 1930). Konečně z této lokality pocházejí i sběry starček bažinného od J. Belicové z 80. let 20. století („Petrovice, u potoka při cestě mezi náhonem a tratí na HK, vlhká louka“, 26. 8. 1981, leg. *J. Belicová*, HR, PRC; „Petrovice n. O., břehové porosty u potoka při les. cestě = spojnice mezi les. cestou a tratí na Třebechovice“, 21. 8. 1985, leg. *J. Belicová*, HR), které patrně zůstaly neznámé i autorovi zpracování rodu pro Květenu ČR (Grulich I. c.), soudě podle poznámky o dlouho trvající neznámosti druhu v Čechách.

Všechny tři (z větší části již jen historické) lokality *Senecio paludosus* v Týnišťském úvalu leží v bývalé Týnišťské obore, na přibližně 7–8 km dlouhém transektu v pásu podél náhonu Alba (za Týništěm na mapách označený jménem Náhon). V současnosti se starček bažinný vyskytuje na lokalitě Na stavu u Petrovic na území o rozloze asi 1 hektar ve 4–5 skupinách (polykormonech) s asi 300–400 rametami (vertikálními prýty). Některé partie bývalé Týnišťské obory jsou dosud relativně zachovalé a biologicky cenné (kromě jiného se zde nacházejí tři rezervace; čtvrtá byla přednedávnem z nepochopitelných důvodů zrušena, přestože je floristicky nejcenější a hostí několik vzácných rostlin včetně čtyř druhů orchidejí a kriticky ohrožených druhů *Arabis nemorensis* a *Moneses uniflora*). Vzhledem k přítomnosti lesních i lučních potůčků s čistou vodou, vodních kanálů a lesních rybníků nelze vyloučit, že při podrobném průzkumu tohoto rozlehlého území by mohl být starček bažinný nalezen ještě na další mikrolokalitě.

Při snaze zajistit územní ochranu lokality *Senecio paludosus* u Petrovic mi bylo sděleno Ing. Štěpánkou Haldovou (Oddělení ochrany přírody a krajiny Krajského úřadu Královéhradeckého kraje), že území je součástí evropsky významné lokality Týnišťské Poorličí, která má být vyhlášena na ochranu páchníka hnědého (brouk z čeledi zlatohlávkovitých).

Z. Kaplan

- Hadinec J. (1996): Drobný příspěvek k problematice práce v herbářích se zvláštním zřetelům k nejčastějším zárudnostem (na příkladu herbáře UK – PRC). – Muz. Současn., ser. natur., 10: 99–103.
- Hodálová I., Grulich V. & Marhold K. (2002): A multivariate morphometric study of *Senecio paludosus* (Compositae) in Central and Western Europe. – Bot. Helv. 112: 137–151.
- Holub J. (1999): *Senecio paludosus* L. – In: Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. [eds], Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR, 5: 341, Příroda, Bratislava.

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk.

Rohlena J. (1922): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 96: 54–66.

Rohlena J. (1928): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech VII. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 102: 5–22.

Rohlena J. (1930): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech X. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 104: 1–16, 69–78.

***Senecio rupestris* Waldst. & Kit.**

A2→C1

63i. Hřebečovská vrchovina, 6265d, Boršov (distr. Svitavy): PR Rohová, prudký suťový svah severovýchodní expozice ca 0,7 km S od kóty Roh (660,4), 49°43'58,26" N, 16°35'05,7" E, 610 m n. m., několik desítek rostlin (6. 6. 2008 not. M. Gerža, L. Štefka, L. Čech, H. Kleinová, leg. P. Lustyk, BRNM, leg. M. Ducháček, PR; 6. 7. 2008 not. P. Lustyk); v podrostu lesa na prudkém svahu severozápadní expozice 0,97 km S – 0,8 km SSZ od kóty Roh (660,4), ca 600 m n. m., několik drobných populací (13. 6. 2008 not. P. Lustyk).

71b. Dražanská plošina, 6566a, Vratíkov (okr. Blansko): Vratíkovický kras, na bázi vápencové skalky 600 m JV od kostela v obci, 49°29'33" N, 16°42'57" E, 450 m n. m., ca 20 rostlin (30. 5. 2007 leg. O. Šída, PR).

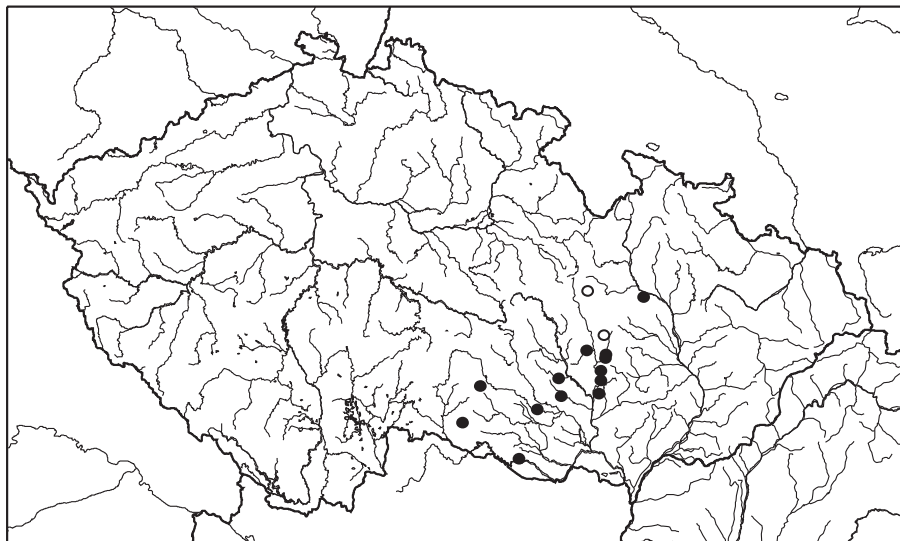
Starček skalní je tajemný druh české flóry. Velmi vzácný, s přerušovaným výskytem jak v prostoru, tak v čase, zároveň s určitou tendencí k osídlování stanovišť vzniklých činností člověka (paseky), což vede k pochybám o tom, zda se jedná o autochtonní složku české flóry. Podle geografického rozšíření na našem území i podle charakteru dvou výše uvedených lokalit se však lze spíše domnívat, že se jedná o původní, do značné míry reliktní součást naší květeny.

Obě lokality mají poněkud odlišný charakter, nesou ale shodné rysy toho co bychom mohli nazvat cyklickým či fluktuujícím bezlesím. V případě nově nalezené lokality ve Vratíkovickém krasu se jedná o mozaiku několikametrových vápencových skalek, skalních terásek, suchých trávníků a prosvětlených křovinatých porostů habru, lísky, lípy a dalších dřevin, které jsou pravidelně vyřezávané kvůli vedení vysokého napětí, které lokalitu přetíná. Druh zde roste při patě vápencového bloku v polostínu na rozvolněné ploše se sníženou konkurencí ostatních rostlin. Z Vratíkovského krasu tento druh dosud nebyl nikdy uváděn, je ale znám z řady lokalit ležících jižněji v Moravském krasu.

Výskyt v PR Rohová je na prudkém nestabilním opukovém svahu, kde dochází při určitém stupni zatížení vzrostlými dřevinami (zde smrku) k jejich vyvrácení a následuje opětovná ecese dřevin a proces se po určité době opakuje. Silný vítr či zvýšené srážky mohou působit jako startér rozpadu porostu. Starček zde roste na otevřených osluněných plochách spolu s *Cimicifuga europaea*, ale také na několika místech severněji v podrostu lesa na prudkém opukovém svahu s nízkými skalkami, které hostí další dva významné druhy *Asplenium viride* a *Valeriana tripteris* subsp. *austriaca*.

Drobné plochy bezlesí v blízkosti hrany kuesty Hřebečovského hřbetu v oblasti Rohové byly a jsou přirozenou záležitostí. Tyto plochy je třeba ponechat zcela bez zásahů a opustit představy a snahy o zpevňování svahu, např. reintrodukci *Taxus baccata*, tak jak předpokládá nynější návrh plánu péče. To by totiž mohlo vést k oslabení populace starčku i ploštičníku.

Ze severního úbočí vrchu Roh (k. 660,4) byl starček skalní uváděn již dříve, např. Rybář et al. (1989: 286), Faltys & Paukertová (2000), Grulich (in Slavík & Štěpánková 2004:

Obr. 1. – Rozšíření *Senecio rupestris* v České republice (podle Grulich in *Květena ČR*, 7: 250–280, 2007). Prázdné body představují recentně existující lokality.

Fig. 1. – Distribution of *Senecio rupestris* in the Czech Republic (based on distribution data by Grulich in *Flora of CR*, 7: 250–280, 2007). Empty circles show the position of currently existing localities.

272–274). Naposledy zde byl sbírán pravděpodobně v roce 1983: „Moravská Třebová, SZ svah kóty Roh u Boršova, 24. 5. 1983 leg. *V. Faltys*, MP“, avšak poté již neověřen a tedy považován, a to i v celé ČR, za nezvěstný.

Česká, resp. moravská arela, nepostrádá logiku. Všechny naše lokality jsou situované na jihovýchodní až východní okraj českého masivu, představují nejsevernější výspu celkového areálu druhu a patří ke stejnému migračnímu proudu, jako např. *Cyclamen purpurascens*. Obdobnou geografickou vazbu má na Moravě řada dalších druhů, např. *Arabis brassica*, *Cardaminopsis petraea* nebo *Viola saxatilis* subsp. *saxatilis*.

Zdá se, že limitujícím faktorem tohoto krátkověkého druhu je především nízká míra konkurence dalších rostlin. Svoji roli taktéž může hrát tendence k výskytu na místech s toulavým stínem, v relativní blízkosti vzrostlých stromů, které bezpochyby částečně tlumí největší teplotní i vlhkostní extrém. Stanoviště můžeme charakterizovat jako rozvolněná se sníženou konkurencí, teplotně a světelně příznivá, ale nikoli extrémní.

Tendence k jistému apofytnímu šíření pomocí létavých nažek je u tohoto druhu zřejmá, což ale příliš nevypovídá o původnosti či nepůvodnosti výskytu. Obdobně se na našem území chová např. *Erigeron macrophyllus*, šířící se na vhodná stanoviště i mimo bezprostřední kontakt s oblastmi reliktního výskytu.

Na základě výše uvedených skutečností se domníváme, že starček skalní může být autochtonní, reliktní součástí české flóry, obnovující se na lokalitách za vhodných podmínek ze semenné banky.

P. Lustyk & O. Šída

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavska I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy, Litomyšl, 4: 291–349.

Rybář P. et al. (1989): Přírodou od Krkonoš po Vysočinu. Regionální encyklopedie. – Kruh, Hradec Králové, 391 p.

***Setaria gussonei* Kerguelen**

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Suchdol: Nový Suchdol, ulice Pod Rybníčkem, několik desítek rostlin, 50°8'24" N, 14°22'24" E, 240 m n. m (9. 9. 2005 leg. J. Doua & J. Kochánková, herb. Doua, rev. J. Chrtek jun.).

Bér klamný [ve shodě s Klíčem je zde používáno jméno *Setaria gussonei*, i když správné jméno pro tento taxon je zřejmě *S. verticilliformis* Dum., další jména pod kterými byl od nás uváděn jsou *S. ambigua* (Guss.) Guss. a *S. decipiens* C. Schimper] nebyl v botanických studiích a souborných Květenách týkajících se území dnešní ČR po dlouhou dobu uváděn (ať už jako samostatný druh nebo vnitrodruhový taxon v rámci *S. verticillata*), nezmiňuje ho ještě ani koncem 20. let 20. století Domin a Podpěra (1928). Podpěra v Květeně Moravy (1927: 750) uvádí, že z území sice není doposud znám, ale jeho výskyt je pravděpodobný.

První nalezený herbářový doklad pochází z roku 1928 z vinic v Mikulově (*s. coll.*, PR). Následně se již jako součást naší květeny objevuje v Dominově Plantarum Československae enumeratio (v hodnotě subspecie od *S. verticillata*, Domin 1935). Dostál (1950) pak k rozšíření uvádí „Na pustých místech a ve vinicích v nížinách nejteplejších krajů již. MS. a již. Sl.“ a poznamenává „rozšíření dosud nedokonale známo“. Z následujících desetiletí herbářové doklady i literární údaje chybějí, další sběry (správně určené ale bohužel nikdy nepublikované) pocházejí až ze 70. let 20. století z Olomouce (1972 Č. Deyl, OLM) a Prahy-Žižkova (1979 Jehlík, PRA) a z následujícího desetiletí z ústředního hřbitova v Brně (1983 Kühn, BRNU), Bzence (1988 Jongepier, OLM) a Veselí nad Moravou (1989 Jongepierová & Jongepier, OLM). Na jihovýchodní Moravě byl ještě sbírán ve Strážnici u vlakového (2002 Jongepier, OLM) a autobusového nádraží (2002 Jongepier, OLM) a byl tu pozorován i v roce 2004 (not. Jongepier, sec. Jongepier & Jongepierová 2006). Zatím poslední nálezy pocházejí z Bělé pod Bezdězem (2006 Hadinec & Hadincová, PRC, det. J. Kochánková) a Prahy-Suchdola, kde druh objevili v roce 2006 J. Doua a J. Kochánková (viz výše, později tu byl sbírán i na dalších místech, 2008 Chrtek, PRA). Mylné jsou údaje z Žerotína u Strážnice (1998, Jongepierovi, OLM; Jongepier & Jongepierová 2006) a z Velké nad Veličkou (1995 Jongepierovi, OLM; Jongepier & Jongepierová 2006), v obou případech jde o záměnu s druhem *Setaria viridis*. Údaj z Brumova (2005 not. Tlusták, sec. Jongepier & Jongepierová 2006) není zřejmě doložen herbářovým sběrem. Na základě současných znalostí je těžké rozhodnout, zda jde o druh opravdu vzácný, nebo spíše pouze přehlížený, a každý doložený výskyt je proto velmi cenný.

Setaria gussonei se velmi podobá druhu *Setaria verticillata*, od kterého se pozná pouze podle postavení ostének na štětínách v květenství. Zatímco *S. verticillata* má osténky směřující nazpět a květenství je proto odzdola nahoru nápadně drsné, *S. gussonei* má osténky směřující dopředu. Bez prozkoumání tohoto znaku není možné oba druhy spolehlivě rozlišit, a není proto vyloučené, že některé údaje o výskytu *S. verticillata* se mohou vztahovat k *S. gussonei*.

Taxonomické hodnocení není doposud jednotné – někteří autoři považují *S. gussonei* za samostatný druh, jiní ji řadí v hodnotě variety nebo subspecie k *S. verticillata*. Poměrně často je uváděná i domněnka, že jde o ustáleného křížence mezi *S. verticillata* a *S. viridis*. Celkově podobnější je bezpochyby *S. verticillata*, na hybridní původ s účastí *S. viridis* mohou ukazovat ve srovnání s *S. verticillata* obvykle delší štětinky v květenství s dopředu směřujícími osténky (délka štětin u *S. verticillata* je ale mimořádně proměnlivá); spolehlivě se pak od *S. viridis* pozná podle obvykle přetřhané dolní části květenství a podle absence delších měkkých bělavých chlupů na větenu květenství, které jsou naopak typické pro *S. viridis*. Někteří autoři hypotézu o hybridogenním původu odmítají s tím, že zjištěný počet chromozomů u *S. gussonei* ($2n = 36$) neodpovídá očekávanému počtu při křížení obou rodičů, tedy *S. viridis* ($2n = 18$) a *S. verticillata* ($2n = 36$). To ale není tak zcela pravda, protože u *S. verticillata* byly zjištěny 3 ploidní úrovně ($2n = 18, 36, 54$) a přinejmenším křížením hexaploidní *S. verticillata* a diploidní *S. viridis* by mohla vzniknout tetraploidní *S. gussonei*.

J. Chrtěk, Z. Dočkalová, J. Kochánková, J. Douša

Domin K. (1935): Plantarum Čechoslovakiae enumeratio... – Preslia 13–15(1934–1936): 1–305.

Domin K. & Podpěra J. (1928): Klíč k úplné květeně republiky Československé. – Olomouc.

Dostál J. (1950): Květena ČSR. Vol. 2. – Praha.

Podpěra J. (1927): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. – Pr. Morav. Přírod. Společ. 2(1925)/10: 271–782.

***Sorbus gemella* Kovanda**

C1

6. Džbán, 5748a, Tuchořice (distr. Louny): PP Kozinecká stráž, na jižním svahu vrchu Markvarce (499 m) asi 2,6 km JJV od středu obce, 420–485 m n. m., 11 fertilních rostlin (2003 leg. J. Houda, CB; Janda 2006).

Janda P. (2006): Jeřáb džbánský (*Sorbus gemella* Kovanda) – novinky v rozšíření, ohrožení a ochraně druhu. – Severočes. Přír. 38: 113–122.

***Stachys annua* (L.) L.**

C2

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6464c, Švařec (distr. Žďár nad Sázavou): NPP Švařec, jalovcová pastvina v centrální části chráněného území, 430 m n. m., 6 rostlin (11. 8. 2005 foto F. Lysák; Lysák 2005); 2 rostliny (28. 8. 2005 not. P. Novák, foto F. Jetmar); 1 rostlina (1. 9. 2005 not. L. Čech).

Čistec roční uvádí ze Švařce již Krausová (1985) v prvním inventarizačním průzkumu. Pak nebyl druh po delší dobu na lokalitě pozorován a až v roce 2005 byl ověřen nezávisle nejprve F. Lysákem při zpracovávání nového inventarizačního průzkumu (Lysák 2005) a následně i dalšími nálezcí.

L. Čech

Krausová I. (1985): Inventarizační průzkum CHPV Švařec. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Lysák F. (2005): Floristický a fytoecnologický průzkum NPP Švařec. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Stachys germanica* L.**

C1

77a. Ždánický les, 6967a, Koberice u Brna (distr. Vyškov): u cesty (modrá turistická značka) na pasece ca 1,7–1,9 km JJV od kostela sv. Jiljí v obci, 250–310 m n. m. (12. 7. 2006 leg. *L. Čech*, herb. Čech; Grulich 2007).

77a. Ždánický les, 6967b, Uhřice (distr. Hodonín): vrcholová část hřebene (kolem silničky), 1,8–2,2 km SSZ–SZ od kostela sv. Jana Křtitele v obci, les a paseka, 310–320 m n. m. (13. 7. 2006 not. *J. Chrtek*; Grulich 2007).

***Stellaria pallida* (Dumort.) Crép.**

18b. Dolnomoravský úval, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): jižní strana ulice Veselská, asi 70 m Z od Veselské brány, spára mezi okrajem chodníku a patou domu, 48°53'54,3" N, 17°19'5,6" E, 180 m n. m. (29. 5. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Tvarožná Lhota (distr. Hodonín): střední část hráze vodní nádrže Lučina, častěji sečený trávník pod chodníkem na hrázi přehrady, 48°51'43,3" N, 17°23'29,6" E, 300 m n. m., bohaté porosty na hrázi i v okolí (6. 5. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): v obci, asi 500 m JJV od zvonce, pás rozvolněného sečeného návesního trávníku mezi chodníkem a silnicí, 48°54'15,3" N, 17°33'51,3" E, 400 m n. m., zatím viditelných jen několik mladých rostlin (18. 4. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): v obci, travnatý plácek mezi silnicí a mostem asi 150 m SSZ od kostela, časně jarní aspekt řídkého návesního trávníku, 48°51'42,3" N, 17°31'58,4" E, 315 m n. m., nevelký porost asi 1 m² (12. 4. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

Uvedené lokality dokreslují představu o rozšíření ptačince bledého v Bílých Karpatech naznačenou v pracích Jongepier et al. (2007) a Fajmon (in *Additamenta* VI.: 329–332, 2007). Kromě dosud potvrzených lokalit se zde ale velmi pravděpodobně vyskytuje i ve většině dalších obcí, alespoň v nižších polohách.

K. Fajmon

37m. Vyšebrodsko, 7352c, Vyšší Brod (distr. Český Krumlov): jez u železniční stanice Herbertov, asi 500 m JJZ od soutoku Vltavy a Větší Vltavice, spára ve zdění/dlážďení na okraji plošiny u propusti jezu, 48°37'7,8" N, 14°20'52,5" E, 550 m n. m. (8. 5. 2008 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7251b, Český Krumlov: vodácký kemp Nové Spolí, roztroušeně na různých místech v kempu (okraje sešlapávaných pěšin, mezernaté sečené a sešlapávané trávníky, písčítá narušovaná místa podél řeky), 490 m n. m. (10. 5. 2008 not. *K. Fajmon*).

Při Vltavě mezi Vyšším Brodem a Českým Krumlovem jsem pozoroval ptačince bledý ještě na dalších místech, zejména na jezích a ve vodáckých kempech. Zjevně se zde šíří (lépe řečeno už je rozšířen) za přispění vodáků a pozemní přepravy lodí.

K. Fajmon

Jongepier J. W., Fajmon K. & Otýpková Z. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přilehlém okolí: nové druhy pro území. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 117–135.

Stipa pennata* L. var. *pennata**C3**

71c. Dražanské podhůří, 6567b, Ohrozim (distr. Prostějov): PP Za hrncířkou, svažité, sečená stráňka s travinobylinnou vegetací v severozápadní části chráněného území, 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 340 m n. m. (2004 not. R. Řepka; 18. 5. 2008 leg. H. Kleinová, OLM).

Před několika lety, v souvislosti s návštěvou lokality *Carex obtusata*, byly ve zmíněném chráněném území nalezeny dva trsy kavylu s pernatými osinami, trávy nápadně především ve fázi kvetení a dozrávání obilek. Nález byl překvapující především proto, že v širším okolí jsme neznali žádné údaje o výskytu tohoto druhu. V literatuře a herbářích byly známy nejbližší lokality až z jižní části Bučovické pahorkatiny (Letonice, Marefy, Kobeřice u Brna, Bošovice), doložené vícekrát v brněnských herbářích (BRNM, BRNU) a také publikované (Podpěra 1927).

Avšak existují alespoň ústně podané údaje od prostějovského geologa V. Kopečného, který viděl kavyl, jak říká Ivanovy vousy, kolem roku 1971 při svých vycházkách do lomů na jihovýchodním úbočí Velkého Kosíře (Čelechovice na Hané), a to jihovýchodně od Růžičkova lomu. Pamatuje si, že osiny byly chlupaté, mohlo se tedy jednat o *S. pennata*. Doklad o tomto výskytu však neexistuje. Šlo pouze o několik málo rostlin (do 10 trsů). Podle jeho slov nebyla lokalita v té době tolik zarostlá náletem dřevin a kolem Růžičkova lomu se pásly kozy. Růžičkův lom je vzdálen přibližně 8,3 km severovýchodně od PP Za hrncířkou. V souvislosti s touto lokalitou píše také Podpěra (1911) o tom, že viděl prodávat osiny kavylu v kyticích na trhu v Olomouci, trhané někde u obce Drahanovice. Lokalita však nebyla nikdy ověřena a publikována.

Nález dvou rostlin na ojedinělé lokalitě bez fytogeografické návaznosti vyvolává určité pochybnosti o původnosti druhu. Domníváme se, že starší botanici tuto lokalitu pravděpodobně nepřehlédli; pokud druh již v širším okolí chybí, nelze uvažovat ani o recentním šíření. Vysvětlením by mohlo být náhodné zanesení obilek členy ČSOP Hořepník, kteří často návštěvy lokalit s výskytem *S. pennata* a xerothermních lokalit Plumlovka střídají. Přímé vysazení je velmi nepravděpodobné, vzhledem k problematickému uchycení vysazených rostlin.

R. Řepka, H. Kleinová & J. Danihelka

Podpěra J. (1911): Květena Hané. – Brno, 356 p.

Podpěra J. (1927): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. Fasc. 6/2. – Pr. Morav. Přírod. Společ. Brno 2/10: 271–782.

***Tetragonia tetragonoides* (Pallas) O. Kuntze**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: severní strana ulice Boženy Němcové, před jedním z domů v bloku mezi ulicemi Volfova a Bulharská, spára mezi obrubníkem silnice a asfaltovým chodníkem, 49°13'44,0" N, 16°35'19,8" E, 245 m n.m., jedna nakvétající rostlina (5. 9. et 21. 9. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-Černovice: malá opuštěná zahrádkářská kolonie asi 750 m SV–SSV od kostela sv. Jiljí v Komárově, jako zbytek kultury na někdejší záhonu, zjevně již alespoň rok opuštěném, 49°10'53,2" N, 16°37'47,3" E, 196 m n.m., několik statných rozložitých trsů přes metr v průměru (25. 9. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU).

Čtyřboč rozložitá, známá též jako špenát čtyřboč nebo novozélandský špenát, patří v České republice mezi zřídka pěstované a jen občas zplaňující druhy (Tomšovic & Bělohávková in Hejný & Slavík 1990: 70, Kubát et al. 2002), i když nyní je jako špenátová zelenina poněkud populárnější (cf. např. Pekárková 2006) a snad je též pěstována častěji než dříve. Poslední dosavadní záznam zplanění čtyřboče pochází podle Květeny České republiky (Tomšovic & Bělohávková l. c.) z roku 1961 z Prahy-Ruzyně. První z nových nálezů je potvrzením, že druh ojediněle zplaňuje i dnes, druhý nález navíc ukazuje, že na lokalitě dokáže za vhodných podmínek přetrvat i do dalšího roku (pravděpodobně obnovou ze semen).

Vzhledem k tomu, že jde o rostlinu z exotické čeledě *Aizoaceae* (nebo v užším pojetí z čeledi *Tetragoniaceae*), nemusí být její případné určení zcela triviální záležitostí. Při použití Klíče ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002) je určování navíc zkomplikováno tím, že čeleď *Aizoaceae* je uvedena pouze v klíči k určení čeledí a navíc je zde (str. 54) umístěna chybně pod možností nepřipouštějící u jejích zástupců méně než 16 tyčinek (dichotomie 20: „A více než 15“), přestože je zde zastoupena právě jen druhem *Tetragonia tetragonoides*. Podle některých pramenů má sice tento druh skutečně tyčinek více, např. Karlsson (2001) uvádí počet 17–21, podle dalších tomu tak ale není. Tutin & Walters (1993) uvádějí pro čeleď *Tetragoniaceae* 3–15 tyčinek a samotný druh *T. tetragonoides* má podle nich obvykle asi 15 tyčinek. S rozsahem 8–15 tyčinek pro některého zástupce čeledě *Aizoaceae* počítá i klíč k určení čeledí v Květeně České republiky (Tomšovic in Hejný & Slavík 1988: 171–189), byť u popisu rodu *Tetragonia* jakož i druhu *T. tetragonoides* údaj o počtu tyčinek chybí (Tomšovic & Bělohávková l. c.). V květech nalezených rostlin jsem napačoval zpravidla po deseti tyčinkách.

Mimoto oba zmíněné české prameny (Tomšovic & Bělohávková l. c., Kubát et al. 2002) mylně uvádějí, že čtyřboč rozložitá má vstříčné listy, což je při určování listové zeleniny s nenápadnými zelenými květy dost zavádějící. *T. tetragonoides* má listy střídavé (viz též Tutin & Walters 1993, Stace 2001, Karlsson 2001).

K. Fajmon

Karlsson T. (2001): *Aizoaceae*. – In: Jonsell B. [ed.], *Flora Nordica*, 2: 74–75, The Bergius Foundation, Stockholm.

Pekárková E. (2006): Nejnovější směry ve šlechtění zelenin (13.). Listové zeleniny závěrem seriálu. – *Živa* 54 (92): 260–261.

Stace C. (2001): *New Flora of the British Isles*, Ed. 2. – University Press, Cambridge.

Tutin T. G. & Walters S. M. (1993): *Tetragoniaceae*. – In: Tutin T. G., Burges N. A., Chater A. O., Edmondson J. R., Heywood V. H., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, Ed. 2, 1: 137, University Press, Cambridge.

***Thalictrum minus* L.**

C3

67. Českomoravská vrchovina, 6857c, Kunžak (distr. Jindřichův Hradec): suchá, JV exponovaná pasená mez zarůstající *Prunus spinosa*, asi 1,3 km SZ od centra obce, 49°07'49,2" N, 15°10'44,0" E, 595 m n. m., porost asi 3 × 3 m, (26. 5. 2008 leg. L. Ekrt, CB et herb. L. Ekrt).

Žluťucha menší není v současné době známa z žádné lokality v jižní části Českomoravské vrchoviny stejně jako v celé oblasti jižní části Čech, kde je považována za neznámý taxon

(Chán 1999). Z oblasti jižní části Čech existují pouze historické údaje *T. minus* subsp. *majus* roztroušeně z několika lokalit na Třeboňsku, Českomoravské vrchovině a Středním Povltaví. Jediný údaj *T. minus* subsp. *elatum* považovaný za mylný (Chán 1999), uvádí Houfek (1956) od Otína na Českomoravské vrchovině. Na základě analýzy ploidie pomocí průtokové cytometrie bylo zjištěno, že rostliny na nově nalezené lokalitě u Kunžaku mají hexaploidní chromozómovou sádku (J. Thomayerová in litt.), což by odpovídalo *T. minus* subsp. *elatum*. Taxonomická problematika této skupiny se zdá tedy složitější a vyžaduje další studium. Problematika *T. minus* sensu lato je v současné době řešena na PřF MU v Brně. V každém případě se zdá, že výskyt u Kunžaku v nadmořské výšce 595 m představuje výškové maximum druhu v České republice překonávající výšku 550 m na historické lokalitě u nedalekého Strmilova (subsp. *majus*) či výšku 420 m u Sebužína (subsp. *elatum*) (Osvačilová in Hejný & Slavík 1988).

L. Ekrt & V. Grulich

***Thelypteris palustris* Schott**

C3

66. Hornosázavská pahorkatina, 6460a, Šachotín (distr. Havlíčkův Brod): drobný ostřicový mokřad na jižním břehu zarůstajícího Bečkova rybníka, ca 1 km SV od obce, 505 m n. m. (31. 8. 2005 leg. L. Čech, MJ).

Nález nevelké populace, ohrožené plánovaným odbahněním rybníka, doplňuje spolu s údaji od Bačkova a Kynic (Gerža & Čech in Additamenta V.: 249, 2006) obraz recentního rozšíření tohoto vzácného druhu ve fytochorionu Hornosázavská pahorkatina.

L. Čech

***Thesium dollineri* Murb.**

C1

20a. Bučovická pahorkatina, 6867b, Dražovice (distr. Vyškov): travnaté a křovinaté svahy na severní straně amfiteátru v závěru údolí Letonického potoka, 1,6–1,8 km VSV od kostela sv. Jana Křtitele v obci, 300–340 m n. m. (12. 7. 2006 not. V. Grulich; Grulich 2007).

20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Křižanovice (distr. Vyškov): stráně nad silnicí, 0,5 km V od severního okraje obce, 240 m n. m. (10. 7. 2006 leg. V. Samková & R. Prausová, HR; Grulich 2007).

20a. Bučovická pahorkatina, 6867d, Rašovice (distr. Vyškov): severozápadní a střední část rezervace Mušeničky JZ od obce, 240–280 m n. m. (13. 7. 2006 leg. J. Štěpánek, PRC; Grulich 2007).

20b. Hustopečská pahorkatina, 6967a, Bošovice (distr. Vyškov): obec, 260–300 m n. m. (13. 7. 2006 not. V. Grulich; Grulich 2007).

***Torilis arvensis* (Huds) Link**

C1

8. Český kras, 6050c, Lounín (distr. Beroun): okraje polí a meze S od obce, 405–415 m n. m. (9. 7. 2001 not. Z. Kaplan; Špryňar 2007).

19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (Jongepier et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 130–131, 2007; Jongepier & Jongepierová 2006: 89).

Jedná se o první nález ve fytogeografickém okrese Bílé Karpaty stepní (19).

[eds]

Traunsteinera globosa (L.) Rchb.**C2**

59. Orlické podhůří, 5663b, Olešnice v Orlických horách (distr. Rychnov nad Kněžnou), západní svah v údolí Olešenky 2,2 km JZ od kostela v obci, 650 m n. m. (červen 2008 not. J. Friede).

Hlavinka horská doposud patřila mezi nezávěstné druhy Orlických hor. V minulosti byla na české straně Orlických hor nalezena na více než deseti lokalitách, většina nálezů pochází ze 60. let 20. století (např. Procházka 1964, 1969). V polské části hor byla zjištěna na třech lokalitách, v současnosti rovněž zaniklých (Smoczyk & Jakubská 2006).

Nově objevené naleziště druhu patří k botanicky nejvýznamnějším lokalitám Orlických hor a širokého podhůří. V roce 2007 zde byl nalezen druh *Gentianella praecox* subsp. *bohemica* (Gerža & Kučera 2007), z dalších význačných druhů se na lokalitě vyskytují např. *Arnica montana*, *Carex davalliana*, *C. pulicaris*, *Drosera rotundifolia* či *Gymnadenia conopsea* (cf. Gerža 2005).

M. Gerža

Gerža M. (2005): Botanický skvost Orlických hor – sjezdovka u Židků. – *Orchis*, Dobré, 24/2: 13–20.

Gerža M. & Kučera J. [eds] (2007): Příspěvky ke květeně Rychnovska. 1. – *Orchis*, Dobré, 26/1: 10–16.

Procházka F. (1964): Rozšíření vstavačovitých v Orlických horách. – *Acta Mus. Reginaehradec.*, ser. A, 6: 97–108.

Procházka F. (1969): Orchideje Východočeského kraje. Část I. – *Pr. Stud.*, přír., 1: 79–113.

Smoczyk M. & Jakubská A. (2006): Rozmieszczenie storczykowatych Orchidaceae w Górach Bystrzyckich (Sudety Środkowe). – *Przyroda Sudetów* 9: 47–60.

Trifolium retusum L.**C1**

1. Doupovská pahorkatina, 5745b, Mašťov (distr. Chomutov): v zářezu polní cesty ca 1,4 km JZ od vrchu Chlum (kóta 449,3) u osady Vojtěchov (2004 leg. Č. Ondráček CHOM; Ondráček 2006).

2a. Žatecké Poohří, 5646b, Nechanice (distr. Chomutov): při okrajích staré cesty na SSV–S okraji obce (1996 leg. Č. Ondráček CHOM; 2002 not. Č. Ondráček; Ondráček 2006).

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Medlánky: severní Medlánecký kopec, v okolí vrcholu, stovky rostlin v xerothermní vegetaci zčásti ovlivněné sešlapem (30. 5. 2008 not. D. Dvořák & J. Roleček, det. J. Roleček; 7. 6. 2008 leg. et det. D. Dvořák).

[16 m², 7. 6. 2008 D. Dvořák. – E₁ (80 %): *Festuca valesiaca* 3, *Plantago lanceolata* 2b, *Eryngium campestre* 2m, *Potentilla argentea* 2m, *Scleranthus annuus* 1, *Thymus praecox* 1, *Trifolium arvense* 1, *T. campestre* 1, *T. retusum* 1, *Veronica prostrata* 1, *Achillea millefolium* agg. +, *Arenaria serpyllifolia* agg. +, *Asperula cynanchica* +, *Berteroa incana* +, *Bromus hordeaceus* +, *Campanula rotundifolia* agg. +, *Centaurea stoebe* +, *Cerastium arvense* +, *C. glutinosum* +, *Dianthus ponederae* +, *Koeleria macrantha* +, *Lotus corniculatus* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Poa angustifolia* +, *P. bulbosa* +, *Rumex acetosella* +, *Veronica arvensis* +, *Capsella bursa-pastoris* r, *Lolium perenne* r. – E₀ (0 %).]

Z moravského termofytika je jetel otupený udáván pouze ze Znojensko-brněnské pahorkatiny (Kubát in Slavík 1998: 466), konkrétně od Moravského Krumlova a z více lokalit v širším okolí Znojma (Šmarda 1963, Hendrych 1967). Z okolí Brna jsou v literatuře zmínky o dvou nalezištích: Šmarda (l. c.) zmiňuje Palackého kopec u Brna, Hendrych (l. c.) uvádí

Komín u Brna. Je pravděpodobné, že tyto dvě lokality představují ve skutečnosti jedinou, přičemž místo recentního nálezu je od vrcholu Palackého vrchu vzdáleno necelý 1,5 km.

D. Dvořák

18a. Dyjskosvratecký úval, 7267c, Břeclav-Pošterná (distr. Břeclav): Františkův rybník, na šterku u hráze (7. 7. 1995 leg. V. Řehořek, BRNU).

V Květeně ČR (Kubát in Slavík 1995: 466) není jetel otupený z tohoto fytochorionu uváděn, neboť lokalita u Břeclavi byla objevena až po vyjití jejího čtvrtého dílu. Údaj ve čtverci 7267 síťové mapy jeho výskytu v ČR (Slavík 1998: 117) s největší pravděpodobností představuje právě tuto lokalitu.

D. Dvořák

Hendrych R. (1967): *Trifolium retusum* in der Tschechoslowakei. – *Preslia* 39: 40–42.

Ondráček Č. (2006): Nové nálezy. – *Severočes. Přír.* 38: 68.

Slavík B. (1998): Phytocartographical syntheses of the Czech Republic. 3. – Academia, Praha.

Šmarda J. (1963): Rozšíření xerothermních rostlin na Moravě a ve Slezsku. – *Geograf. ústav ČSAV, Brno*, 170 p. + 225 kart.

***Trifolium striatum* L.**

C1

8. Český kras, 6051c, Hlásná Třebaň (distr. Beroun): břidlicové skalky na jihozápadním okraji vrchu Políčko, ca 900 m SSV od mostu přes Berounku, ca 250–270 m n. m. (10. 7. 2001 not. M. Štefánek; Špryňar 2007).
8. Český kras, 6150b, Nesvačily (distr. Beroun): mezofilní louky (zřejmě zatrávňená pole) a xerothermní trávníky na jižním a jihozápadním úbočí vrchu Šamor, ca 450–380 m n. m. (10. 7. 2001 not. P. Špryňar; Špryňar 2007).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162c, Havraníky (distr. Znojmo): v cestě a podél cesty mezi obcí a vřesovištěm (28. 5. 2001 leg. V. Grulich, BRNU; 2003 not. T. Vymyslický; Bravencová et al. 2007: 96).
32. Křivoklátsko, 5949c, Křivoklát (distr. Rakovník): jihovýchodní část PR Na Babě ca 1660 m JJV od železniční zastávky Křivoklát, 50°1'31,9" N, 13°52'52,6" E, 410 m n. m. (14. 6. 2004 leg. et foto M. Štech, CBFS).

***Utricularia breonii* Kölliker**

C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, 5355a, Hamr na Jezeře (distr. Česká Lípa): PP Rašeliniště Černého rybníka, na rozhraní přechodového rašeliniště a otevřené vodní plochy rybníka, 320 m n. m., hojně (červen 2006 foto M. Macák; Macák 2006).

Macák M. (2006): Nález *Utricularia breonii* Heer na Českolipsku. – *Severočes. Přír.* 38: 149–152.

***Valerianella carinata* Loisel.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162c, Sedlešovice (distr. Znojmo): Kraví hora (2006 not. P. Badošek; Bravencová et al. 2007: 112).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161b, Mašovice (distr. Znojmo): silnice nad lomem (2006 not. P. Badošek; Bravencová et al. 2007: 112).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161c, Lukov (distr. Znojmo): zřícenina Nový Hrádek, nádvoří (2003, 2006 not. P. Badošek; Bravencová et al. 2007: 112).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161d, Podmolí (distr. Znojmo): hrana svahu těsně pod vrcholem Kozího hřbetu nad levým břehem Žlebského potoka (11. 5. 2002 not. *M. Rafajová*; Bravencová et al. 2007: 112).

Veronica filiformis Sm.

19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou, (distr. Hodonín): asi 635 m Z od kostela, východní okraj silnice, mírně stinný mezofilní travnatý příkop u silnice, 48°52'51,4" N, 17°30'47,8" E, 290 m n. m., řídce vtroušen na ploše asi 1 m² (16. 4. 2007 leg. *K. Fajmon*, BRNU).

Jde o čtvrtou známou lokalitu rozrazilu nitkovitého v Bílých Karpatech, potažmo na celé jihovýchodní Moravě (cf. Jongepier et al. 2007).

K. Fajmon

Jongepier J. W., Fajmon K. & Otýpková Z. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty a v přilehlém okolí: nové druhy pro území. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 117–135.

Veronica opaca Fries

C1

8. Český kras, 6050c, Koněprusy (distr. Beroun): okraj pole u cesty k osadě Tobolka, vedoucí od silnice Bitov – Měňany, asi 700 m ca V od kaple v obci, 49°55'17,2" N, 14°4'26,7" E, ca 380 m n. m., břidlice, jediná bohatě větvená rostlina (11. 6. 2008 leg. *M. Štefánek*, PRC).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Krtý (distr. Strakonice): mez při polní cestě 0,5 km VJV od osady Hradec, vápenec, 49°17'17,6" N, 13°51'51,7" E, 430 m n. m., několik rostlin spolu s *Veronica agrestis*, *V. triloba* aj. (4. 5. 2008 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6750b, Putim (distr. Písek): úhor mezi lesy 300 m JV od kóty 400,2 v lese „Vápenice“, ca 0,9 km VSV od železniční stanice Putim, 49°16'0,3" N, 14°08'35,5" E, 400 m n. m., ca 50 rostlin spolu s *Aethusa cynapium*, *Setaria pumila*, *Veronica agrestis*, *V. arvensis*, *V. sublobata* (26. 3. 2007 leg. *M. Soukup*, herb. Soukup, CBFS, rev. L. Hrouda); desítky rostlin (11. 4. 2008 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
38. Budějovická pánev, 6750b, Smrkovice (distr. Písek): okraj pole s řídkým porostem ozimé řepky při polní cestě na severním okraji obce ca 0,5 km S od kaple v obci, 380 m n. m., 49°17'06,7" N, 14°09'23,3" E, desítky rostlin spolu s *Ranunculus sardous*, *Veronica agrestis*, *V. persica*, *V. sublobata* (30. 4. 2008 leg. *M. Soukup*, herb. Soukup; 24. 5. 2008 leg. *V. Žila*, herb. Žila, leg. *R. Paulič* et al., CB).

Rozrazil matný je bezesporu nejvzácnějším druhem ze skupiny domácích jednoletých plevelných rozrazilů. Na konci minulého století byl prakticky považován za nezvěstný druh České republiky. Hrouda (in Slavík 2000) uvádí poslední nález z roku 1989 z Bruntálska. Jediný relativně recentní údaj (přesněji několik lokalit) o výskytu tohoto druhu ze středních Čech pochází od V. Faltys (Faltys 1996); vzhledem k velmi častým záměnám v této skupině rozrazilů však nelze bez herbářového dokladu tyto údaje považovat za spolehlivé. V Červeném seznamu (Procházka 2001) byl rozrazil matný sice zařazen mezi druhy kriticky ohrožené, ale zřejmě prvním, po dlouhé době spolehlivým a publikovaným údajem, byl až nález K. Fajmona a M. Kozákové z roku 2003 v Bílých Karpatech (Fajmon in *Additamenta* III., 2004: 129–130).

Nově nalezené lokality v jižních Čechách, kde byl druh vždy velmi vzácný a v poslední době považován za nezvěstný (cf. Chán 1999), znovu dávají naději, že snad roste dosud i zde a může být přehlížen.

Z Českého krasu nebyl rozrazil matný nikdy udáván a je tak novým druhem pro tento fytogeografický okres; zajímavostí je, že jeho lokalita však leží již v nevápencové části krasu, na břidlicích.

M. Štech, R. Paulič, M. Soukup & M. Štefánek

Faltys V. (1996): Floristický materiál ke květeně okolí Kralup nad Vltavou a Roudnice nad Labem. – Příroda 6: 125–142.

Vicia lutea L.

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Bystrc: nad silnicí k hrázi brněnské přehrady, asi 400 m SZ od od zastávky MHD Přístaviště, 49°13'51" N, 16°31'2" E, 240 m n. m., na okraji křovin v travinobylinném porostu, ve společenstvu s *Arrhenatherum elatius*, *Coronilla varia*, *Dactylis glomerata*, *Echium vulgare*, *Lathyrus tuberosus*, *Silene alba*, *Verbascum chaixii* subsp. *austriacum* aj., stovky rostlin (25. 5. 2008 et 13. 6. 2008 leg. et det. D. Dvořák, BRNU).

Vikev žlutá je do ČR jen vzácně zavlékána a z fytochorionu nebyl její výskyt dosud uváděn (Chrtková in Slavík 1995: 413).

D. Dvořák

Vicia tenuifolia Roth

- 37c. Nezdické vápence, 6847b, Damič (distr. Klatovy): křoviny při asfaltové cestě nad levým břehem potůčku VSV od osady, 640 m n. m., ojedíněle (12. 7. 2005 leg. R. Paulič, CB, rev. M. Štech).
 37d. Čkyňské vápence, 6849c, Malenice (distr. Strakonice): výslunné stráně a pastviny na jižních svazích vrchu Pátek (kóta 586) S od obce, vápenec, 530 m n. m. (2005 not. R. Paulič).

Vikev tenkolistá nebyla dosud z Nezdických a Čkyňských vápenců známa (cf. Chán 1999).

[eds]

Viola rupestris F. W. Schmidt

C3

- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Domanice (distr. Strakonice): vápencové skalky na severním svahu návrší (kóta 480,6) 0,5 km SV od osady, 49°18'5,4" N, 13°55'40,5" E, 475–478 m n. m., roztroušeně (27. 4. 2005 leg. R. Paulič, CB).
 37f. Strakonické vápence, 6749b, Domanice (distr. Strakonice): jihozápadní okraj borového lesíka „Slidová“ V od osady, 475 m n. m., ojedíněle (27. 4. 2005 leg. R. Paulič, CB);
 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): vápencové skalky na jižním svahu návrší Zbuš (kóta 449,3) SZ od obce, 49°17'31" N, 13°56'43" E, 435–440 m n. m., roztroušeně (10. 4. 2007 leg. R. Paulič & P. Leischner, herb. Paulič; 20. 4. 2008 leg. R. Paulič, herb. Paulič).
 37f. Strakonické vápence, 6749c, Krty (distr. Strakonice): výslunná stráně nad horním okrajem vápencového lomu při severozápadním okraji lesa Tisovník 1 km SV od obce, 49°17'47,9" N, 13°51'50,1" E, 470 m n. m., ojedíněle (18. 4. 2006 leg. R. Paulič, herb. Paulič).

V jižní části Čech patří violka písečná k velmi vzácným, kriticky ohroženým druhům (cf. Chán 1999). Dosud se roztroušeně vyskytuje na území Nezdických vápenců.

R. Paulič

***Viola septemloba* Le Conte**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865ab, Brno-Bohunice: ústřední hřbitov, vojenské pohřebiště, zplaněle ve štěrbínách mezi asfaltovými chodníčky, v lemech hrobů a na méně udržovaných hrobech, 49°10'04" N, 16°35'30" E (18. 4. 2003 leg. K. Sutorý, BRNM 674236; 13. 6. 2004 leg. K. Sutorý, BRNM 694891, det. H. E. Ballard jun.; Sutorý 2006).

Viola septemloba, lišící se od domácích violek dlanitě dělenými listy, je původní ve východní a jihovýchodní části Spojených států amerických. V Evropě neroste a ani se zde nepěstuje. Na brněnském vojenském hřbitově je poměrně hojně zplanělá a vyskytuje se v místech, kam byli pochováváni vojáci ve 20. letech minulého století. Je tedy možné, že ji sem vysadil některý z legionářů, kteří se vraceli z Ruska přes Severní Ameriku do Čech. Na lokalitě by pak rostla téměř sto let.

K. Sutorý

Sutorý K. (2006): Němý svědek anabáze československých legionářů? – Vesmír 85: 329.

***Viola suavis* M. Bieb.**

19. Bílé Karpaty stepní, 7070d, Louka u Ostrohu (distr. Hodonín): v obci, asi 130 m Z od kostela, sečený mezofilní návesní trávník před domem, 48°54'56,6" N, 17°29'12,5" E, 240 m n. m., bělokvětě rostliny s fialovými ostruhami, roztroušeně na několika místech v návesních trávnících (29. 3. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071a, Hluk (distr. Uherské Hradiště): v obci, asi 800 m V od tvrze (městská část Ohřeblu), sečený intravilánový trávník, 230 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou (duben 2008 leg. P. Hájková, BRNU, rev. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Boršice u Blatnice (distr. Uherské Hradiště): okraj obce, asi 550 m JJV od kostela, trávník na okraji obce, 330 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou (31. 3. 2008 leg. K. Devánová, BRNU, rev. K. Fajmon).
19. Bílé Karpaty stepní, 7071c, Louka u Ostrohu (distr. Hodonín): les pod PR Hloží, asi 1,27 km VJV od kostela, poněkud ruderalizovaná humózní dubohabřina, spolu s *Viola odorata* a *V. × scabra* (*V. hirta* je na lesních okrajích a mimo les), 48°54'40,4" N, 17°30'16,6" E, 270 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou, roztroušeně (29. 3. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU); okraj obce, směrem k samotě u Hrdličků, asi 1,16 km VJV–V od kostela, ruderalizovaný travnatý porost na výslunném jihozápadně orientovaném křovinatém svážku, 48°54'43,2" N, 17°30'12,5" E, 265 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou, bohatý porost na ploše asi 3 m² (29. 3. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU).
19. Bílé Karpaty stepní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): asi 300 m JZ od kostela, sečený návesní trávník, 290 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou, roztroušeně v trávníku (7. 4. 2003 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka); asi 630 m JJZ od kostela, sečený trávník zahrady poblíž polní cesty, spolu s *V. odorata*, 48°52'34,8" N, 17°31'0,2" E, 295 m n. m., smíšená populace modrokvětých jedinců a bělokvětých jedinců s fialovými ostruhami (25. 3. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU); nový hřbitov, asi 715 m S od kostela, řídký sečený trávník na skeletnatém substrátě, 48°53'13,9" N, 17°31'24,9" E, 295 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou (25. 3. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU); asi 580 m Z–ZSZ od kostela, sečený trávník před domem, 48°52'55,5" N, 17°30'51,4" E, 285 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou (31. 3. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU); asi 980 m JJZ–J od kostela, řídký sečený trávník u cesty v boční uličce, 48°52'20,7" N, 17°31'4,6" E, 305 m n. m. (31. 5. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU); asi 690 m J–JJZ od kostela, stinný mezofilní lem pěšiny podél potoka za humny, 48°52'29,4" N, 17°31'10,8" E, 290 m n. m. (17. 9. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU); svah nad železničním nádražím, asi 900 m ZJZ od kostela, lesík s příměsí akátu na východně

orientovaném svahu, 48°53'7,0" N, 17°32'55,6" E, 335 m n. m., hojně v lesním podrostu, populace tvořena zejména jedinci s bílými květy s fialovou ostruhou, velmi vzácně vtroušeni i modrokvětí jedinci (16. 3. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. P. Mered'a jun.).

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): v obci, asi 200 m SZ od zvonice, pás sečeného návěsního trávníku mezi chodníkem a silnicí, 48°54'36,6" N, 17°33'44,9" E, 360 m n. m., rostliny s bílými květy s fialovou ostruhou (18. 4. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU).

Vzhledem ke Květeně České republiky (Kirschner & Skalický in Hejný & Slavík 1990: 403) představují uvedené lokality první doložené nálezy pro oba bělokarpatské fytochoriony, Dostál (1989) však u tohoto druhu mezi lokalitami (u poddruhu *V. suavis* subsp. *cyanea*) uvádí i jižní Bílé Karpaty. Neshoda pravděpodobně vznikla tak, že nověji zpracované rozšíření (Kirschner & Skalický l. c.) je založeno výhradně na revidovaných herbariových položkách, zatímco Dostál zahrnul do údajů o rozšíření zřejmě také literární údaje. Částečně se v Bílých Karpatech jedná o nedávná zplanění z kultury, mnohde je však již v návěsních trávnících violka křovištní zcela zdomácnělá, podobně jako violka vonná. O dlouhodobějším výskytu v oblasti svědčí také dvě bohaté populace mimo obce v lesích. V lesíku u železničního nádraží Velká nad Veličkou roste tato nápadná bělokvětá violka podle svědectví starších rodáků už nejméně 30 let (protože jde o bělokvětou formu a jiná violka přímo v tomto lese neroste, je možnost, že šlo dříve o nějaký jiný druh, málo pravděpodobná). Ve všech uváděných případech jde o populace rostlin s bílými květy s fialovou ostruhou, případně o smíšené populace modrokvětých a bělokvětých rostlin. I u smíšených populací však bělokvěté typy zpravidla převažují. Souvisí to s původem těchto rostlin. Většina populací (pravděpodobně všechny) je totiž výsledkem někdejších zplanění z kultury, přičemž bělokvěté rostliny se pro svou ozdobnost pěstují mnohem častěji. V případě rostlin s bílými květy s fialovou ostruhou tedy nejde o náhodné albíny v modrokvětých populacích, ale o poměrně stabilní typ, jenž představuje samostatnou genetickou linii v rámci druhu *V. suavis* (cf. Hodálová et al. 2007, Mered'a et al. 2008). Náhodnými mutacemi pak v této linii vznikají naopak modrokvětí jedinci. Právě barva květů může být snadným vodítkem k nalezení tohoto druhu, neboť podle mé regionální zkušenosti se zdá, že většina bělokvětých violok v obcích a jejich okolí patří ke druhu *V. suavis*, nikoliv ke druhu *V. odorata*.

K. Fajmon

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Strážovice (distr. Hodonín): okraj obce, asi 800 m JZ od kóty Babí lom (417 m), báze a svahy travnatého žlíbku (směr SSV–JJZ) s pěšinou, polostinný až výslunný mezikový až suchý trávník, místy též spolu s *V. × scabra*, 49°0'40,6" N, 17°2'47,2" E, 350 m n. m., skupinky rostlin s bílými květy s fialovou ostruhou roztroušené na více místech žlíbku (5. 4. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6968c, Želetice (distr. Hodonín): okraj obce, asi 600 m VSV od kostela, travnatá mez s řadou slivoní mezi polní cestou a vojtěškovým polem, 49°0'57,7" N, 17°0'56,2" E, 210 m n. m., několik skupinek rostlin s bílými květy s fialovou ostruhou (5. 4. 2008 leg. K. Fajmon, BRNU).

Hodálová I., Mered'a P., Mártonfi P., Mártonfiiová L. & Danihelka J. (2007): Morphological characters useful for the delimitation of taxa within *Viola* subsect. *Viola* (*Violaceae*): A morphometric study from the Western Carpathians. – *Folia Geobot.* 43: 83–117.

Mered'a P., Hodálová I., Mártonfi P., Kučera J. & Lihová J. (2008): Intraspecific variation in *Viola suavis* in Europe: Parallel evolution of white-flowered morphotypes. – *Ann. Bot.* 102: 443–462.

Vulpia myuros (L.) C. C. Gmelin

C3

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6650c, Dobeš (distr. Písek): písčité severní okraje ovesného pole a na přilehlé výslunné mezi při jižním úpatí lesa Kuchyňka (kóta 438,1) 0,9 km SZ od kostela v obci, 49°18'4,3" N, 14°2'21,6" E, 422 m n. m. (19. 8. 2006 not. *R. Paulič & P. Leischner*).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6750a, Brusy (distr. Strakonice): okraje pole na jihozápadním svahu návrší (kóta 425) S od silnice 0,9 km JV od osady, 415 m n. m. (19. 8. 2006 not. *R. Paulič & P. Leischner*).
- 35d. Březnické Podbrdsko, 6750a, Vítkov (distr. Strakonice): výslunné kazy v polích 0,4 km ZSZ od osady, 440 m n. m. (19. 8. 2006 not. *R. Paulič & P. Leischner*).
- 36a. Blatensko, 6647b, Pačejov (distr. Klatovy): okraj kolejisti v severozápadní části železniční stanice Pačejov, 527 m n. m. (23. 6. 2007 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748d, Drachkov (distr. Strakonice): severní okraje řepkového pole při jižním úpatí lesa na návrší (kóta 506) 0,5 km Z od obce, 49°14'34,4" N, 13°49'48,1" E, 485 m n. m., stovky rostlin (6. 7. 2008 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB, PRC).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748d, Tažovická Lhota (distr. Strakonice): výslunné jižní okraje lesa na Božím kameni (kóta 622) V od osady, 595 m n. m. (20. 7. 2006 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Český Krumlov: v kolejisti železniční stanice poblíž nádražní budovy, 48°49'20,1" N, 14°18'57,4" E, 540 m n. m., vzácně (31. 5. 2007 leg. *M. Lepší*, CB 65057).
38. Budějovická pánev, 6851d, Dívčice (distr. České Budějovice): na železniční trati 0,6 km J od obce, 49°6'10,7" N, 14°18'27,4" E, 400 m n. m., hojně (29. 6. 2007 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB, PRC).
38. Budějovická pánev, 6952a, Hrdějovice (distr. České Budějovice): okraje železniční trati JZ od obce, 388 m n. m. (25. 7. 2007 not. *R. Paulič*).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zliv (distr. České Budějovice): v kolejisti železniční stanice Zliv, 49°3'56,1" N, 14°21'42,4" E, 385 m n. m., hojně (30. 5. 2007 leg. *R. Paulič*, CB).

Mrvka myši ocásek je v jižní polovině Čech řazena k silně ohroženým druhům, ve fyto-geografickém podokresu Březnické Podbrdsko nebyla dosud zaznamenána (cf. Chán 1999).

R. Paulič & M. Lepší

41. Střední Povltaví, 6351b, Chramosty (distr. Příbram): písčité stráň nad silnicí k Lichovům, 49°40'13,5" N, 14°19'17,9" E, 370 m n. m., několik trsů (12. 7. 2005 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček).
41. Střední Povltaví, 6451c, Klučenice (distr. Příbram): kemp Podskalí, písčité břeh zátoky vodní nádrže Orlík na severozápadním okraji kempu, 49°32'49" N, 14°10'26" E, 360 m n. m., stovky trsů (6. 7. 2007 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček).
41. Střední Povltaví, 6451c, Milešov (distr. Příbram): písčité pláže na severním okraji kempu Loužek u vodní nádrže Orlík, 49°35'22,3" N, 14°10'46,8" E, 360 m n. m., hojně (12. 7. 2007 et 9. 7. 2008 not. *J. Malíček*).

Vodní nádrž Orlík si po většinu roku udržuje kvůli případným přívalovým deštům nižší stav vodní hladiny, díky čemuž se na řadě míst obnažují rozsáhlé písčité pláže. V okolí kempů Podskalí a Loužek byl na těchto písčinách zaznamenán velmi hojný až dominantní výskyt mrvky myšního ocásku. S velkou pravděpodobností bude *Vulpia myuros* růst hojně na písčitých březích v celé zátopené oblasti Orlíka. Na sousední Kamýčké a Slapské

nádrži je zpravidla dlouhodobě udržován vysoký stav vodní hladiny a porosty s mrvkou zde nebyly pozorovány.

J. Malíček

***Woodsia ilvensis* (L.) R. Br.**

C2

29. Doupovské vrchy, 5743d, Andělská Hora (distr. Karlovy Vary): na skalách vrchu Andělská hora nad obcí (717 m), trachyt, 5 vitálních trsů (2006 not. *P. Tájek*; Tájek 2007).

Jedná se o ověření výskytu kapradinky skalní na této lokalitě zhruba po 50 letech. Vzhledem k nízkému počtu lokalit a obvykle i slabé početnosti populací považujeme zařazení kapradinky skalní do kategorie silně ohrožených druhů (C2) za podhodnocené.

[eds]

Tájek P. (2007): Floristický průzkum Andělské Hory u Karlových Varů. – *Calluna*, Plzeň, 12: 13–15.

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Lýdie Bartoňová-Bravencová (Znojmo), Martina Bartošová (Kameničná), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Jiří Brabec (Cheb), Miroslav Broum (Vrbsice-Bošov), Anna Bucharová (Mariánské Lázně), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Jaroslav Čáp (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Martin Dančák (Olomouc), Jiří Danihelka (Brno), Katarína Devánová (Nemšová, Slovensko), Zuzana Dočkalová (Průhonice), Jan Douda (Praha), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Průhonice), Martin Duchoslav (Olomouc), Jitka Dušánková (Česká Třebová), Daniel Dvořák (Brno), Libor Ekrť (Vimperk), Karel Fajmon (Brno), Jiří Foit (Brno), Jan Friede (Podbrzezí), Aleš Friedrich (Praha), Vladimír Fuka (Blatno), Michal Gerža (Rychnov nad Kněžnou), Vít Grulich (Brno), Hana Grundová (Česká Třebová), Věra Hadincová (Průhonice), Petra Hájková (Brno), Martin Hanzl (Holice), Handrij Härtel (Praha), Petr Havlíček (Praha), Jan Havránek (Varnsdorf), Petr Hesoun (Nová Včelnice), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hlisnikovský (Frýdek-Místek), Aleš Hoffmann (Praha), Zbyněk Hradílek (Olomouc), Lucie Hradilová (Brno), Zdenka Hroudová (Průhonice), Václav Chán (Strakonice), Alena Chejnovská (Hradec Králové), Jindřich Chlapek (Jeseník), Jindřich Chrtěk jun. (Průhonice), Milan Chytrý (Brno), Petr Janda (Žatec), Filip Jetmar (Litomyšl), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Hana Kleinová (Olomouc), Jana Kochánková (Praha), Petr Kocián (Nový Jičín), Daniel Koutecký (Podbořany), Martin Kočí (Karlovice), František Krahulec (Průhonice), Michal Krátký (Olomouc), Lucie Kratochvílová (Brno), Václav Krívan (Kněžnice), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Boris Lánik (Brno), Pavel Leischner (Strakonice), Jan Š. Lepš (České Budějovice), Martin Lepší (České Budějovice), Zdeňka Lososová (Brno), Hana Lukšíková (Brno), Václav Lupínek (Karlovy Vary), Filip Lysák (Cyrilov), Václav Mahelka (Průhonice), Bořivoj Malec (Šumperk), Jiří Malíček (Sedlčany), Milan Marek (Praha), Iva Marková (Krásná Lípa), Vladimír Melichar (Karlovy Vary), Pavol Mereďa jun. (Bratislava, Slovensko), Jaroslav Michálek (Sokolov), Zdeněk Mikulica (Černvín), Lenka Moravcová (Průhonice), Karel Nepraš (Litoměřice), Jaroslava Nesvadbová (Plzeň), Jan Novák (Roudnice nad Labem), Pavel Novák (Brno), Luboš Nytra (Dolní Marklovice), Čestmír Ondráček (Chomutov), Robert Ouředník (České Budějovice), Radim Paulič (Strakonice), Petr Pavlík (Štramberk), Tomáš Peckert (Mariánské

Lázně), Gerta Pejšová (Útěchovice), Lenka Pivoňková (Plzeň), Zdeňek Podešva (Hulín), Karel Prach (České Budějovice), Jan Prančl (Praha), Zdenka Prymusová (Ostrava), David Půbal (Šumavské Hoštice), Antonín Reiter (Znojmo), Jan Roleček (Brno), Jiří Rybenský (Veselí nad Lužnicí), Pavel Rychtařík (Stráž pod Ralskem), Jan Rydlo (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Věra Samková (Hradec Králové), Deana Simonová (Brno), Anna Skalická (Praha), Josef Smažík (Praha), Michal Soukup (Heřmaň), Daniel Stančík (Praha), Karel Sutorý (Brno), Otakar Šída (Průhonice), Martin Škorpík (Znojmo), Petr Šmarda (Brno), Pavel Špryňar (Praha), Michal Štefánek (Praha), Leoš Štefka (Blansko), Milan Štech (České Budějovice), Radek Štencel (Jeseník), Ondřej Štěrba (Červená Řečice), Jan Šturma (Praha), Kateřina Šumberová (Brno), Jaromír Švarc (Třešť), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Tomáš Vynikal (Olomouc), Petr Zákravský (Průhonice), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Praha).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření soustavy chráněných území ES NATURA 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování – některé nálezy druhů (*Montia fontana*, *Phyteuma orbiculare* a *Pleurospermum austriacum*) zde uveřejňujeme.

Výzkum některých z autorů komentářů byl podpořen z výzkumných záměrů AV0Z60050516, MK00009486201, MK00002327201, MSM 0021622416 a prostředků centra základního výzkumu LC06073, za což příslušným institucím náleží dík.

Literatura

- Bravencová L., Grulich V., Musil Z., Reiter A., Reiterová L. & Táborská J. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin na území Národního parku Podyjí od roku 1995. – *Thayensia*, Znojmo, 7: 85–119.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – *Příroda* 16: 1–284.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travninná a keříčková vegetace. – *Academia*, Praha, 528 p.
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – *Příroda*, Bratislava, 453 p.
- Grulich V. [ed.] (2007): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti ve Slavkově u Brna (9.–14. července 2006). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42, suppl. 2007/2: 1–60.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. II. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. III. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 39: 63–130.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2005): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. IV. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 40: 77–149.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. V. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. VI. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 247–337.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – *Academia*, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – *Academia*, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – *Academia*, Praha, 542 p.
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.
- Kotlaba F. (1999): Potřeba latinské zkratky pro „zapsal“ v přírodních vědách. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 34: 121–122.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – *Academia*, Praha, 928 p.

- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – Příroda 23: 1–104.
- Moravec J. a kol. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – Severočes. Přír., suppl. 1995/1: 1–206.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda 18: 1–146.
- Pruner L. & Míka P. (1996): Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – Klapalekiana, Praha, 32 (suppl.): 1–75.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – Preslia 74: 97–186.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejny S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997a): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Šmiták J., Batoušek P., Kežlínek Z. & Huková V. (2007): Nové a ověřené lokality vzácnějších druhů orchidejí v ČR v roce 2006. – Roesliana 37: 40–45.
- Špryňar P. [ed.] (2007): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Berouně (8.–13. července 2001). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42, suppl. 2007/2: 61–107.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36, suppl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 16. 7. 2008